

ด่วนมาก

ที่ กค 0201/ 10๖7๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่	๙๙๓๙
วันที่	22 มี.ย. 2548
เวลา	14.01

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

ค.พ. 3/๑๕
22 มี.ย. ๔๘
(5.16.๕๘)

๒๐ มิถุนายน 2548

เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตาม โครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จำนวน 100 ชุด

๐-๙ (๕๕)

ด้วยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขอให้กระทรวงการคลัง
พิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอเงินชดเชยสำหรับ โครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ จำนวน
12 โครงการ ดันเงินกู้ 201.066.045 บาท ดอกเบี้ย 66.598.718.69 บาท รวมเป็นเงิน 267,664,763.69 บาท
ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร โดยจำนำหนี้ยนี้รัฐและรัฐบาลชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในอัตรา
ที่เหมาะสม โดยดำเนินการตามกรอบแนวทางมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วขอเรียนดังนี้

1. ความเป็นมา

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาหาราคาผลผลิตตกต่ำ
และภัยธรรมชาติ โดยสนับสนุนกิจกรรมในการเพิ่มผลผลิตและส่งเสริมการผลิตใหม่ทดแทนการผลิตเดิมที่มี
ปัญหาการตลาด ดังนั้น ธ.ก.ส. จึงได้ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตของ
เกษตรกร ทั้งนี้ มอบหมายให้ ธ.ก.ส. จัดหาเงินทุนในรูปสินเชื่อ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ความรู้
ด้านวิชาการ จำนวน 12 โครงการ ซึ่ง ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 เกษตรกรมีหนี้ค้างชำระ จำนวน 1,051 ราย
ดันเงินกู้คงเป็นหนี้ จำนวนเงิน 201.066.045 บาท ดอกเบี้ยจำนวนเงิน 165.842,044.82 บาท ดังนี้

/หน่วย : ล้านบาท ...

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับ	โครงการ	จำนวน เกษตรกร (คน)	จำนวนเงินคงเป็นหนี้ ณ 31 มี.ค.47		ร.ก.ส.ปรับลดให้ ดอกเบี้ย คงเหลือ
			ต้นเงิน (ล้านบาท)	ดอกเบี้ย (ล้านบาท)	
1	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมทดแทน การปลูกสับปะรดระยะที่ 1 - 3 จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์	52	8.44	15.71	5.40
2	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม 10 จังหวัด	135	24.25	22.68	10.78
3	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมใน เขตนิคมสหกรณ์ชัยบาดาลจังหวัดลพบุรี	143	28.87	11.86	8.03
4	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสุพรรณบุรี	98	19.39	15.03	6.47
5	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	36	7.82	4.69	2.61
6	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1	26	3.44	3.23	1.24
7	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร ระยะที่ 2	190	45.47	39.41	13.91
8	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์	116	25.52	24.23	7.80
9	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดเพชรบูรณ์	79	14.02	13.76	5.07
10	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงกึ่งกุลาดำ ในบริเวณอำเภอดำรงวิทยะ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี	64	20.40	10.81	3.42
11	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและ ปลาน้ำจืดในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครนายก	7	1.34	1.99	0.47
12	โครงการพิเศษช่วยเหลือชาวไร่ฮ้อยประสบความสำเร็จ แล้ว	105	2.11	2.44	1.40
รวม		1,051	201.07	165.84	66.60

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

/ 2. สภาพปัญหา ...

2. สภาพปัญหาและการแก้ไข

2.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

2.1.1 กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนม คุณภาพแม่พันธุ์โคนมไม่สมบูรณ์ ผสมติดยาก หรือผสมไม่ติด ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดูแลให้คำแนะนำได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง การจ่ายค่าน้ำนมดิบของภาคเอกชนล่าช้า ไม่ตรงตามกำหนด ส่วนราชการไม่มีอำนาจที่จะบังคับภาคเอกชนให้ดำเนินการตามที่นัดหมายไว้กับเกษตรกร ปัญหาจากภัยธรรมชาติ เกษตรกรประสบภัยธรรมชาติติดต่อกันหลายปี และปัญหาจากสาเหตุอื่น ๆ เกษตรกรไม่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคนม จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้แม่โคให้น้ำนมต่ำกว่ามาตรฐานมาก แปลงหญ้าเสียหาย ผลผลิตน้ำนมดิบได้ต่ำกว่ามาตรฐานที่โครงการกำหนด ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ได้

2.1.2 กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงกึ่งกุลาค้า สภาพพื้นที่ตั้งโครงการมีลักษณะเป็นอ่าวปิด ซึ่งไม่สามารถระบายน้ำออกภายนอกอ่าวได้ ทำให้น้ำเสียที่ระบายออกจากบ่อเลี้ยงกึ่งสะสมอยู่ในอ่าว เมื่อสูบน้ำกลับขึ้นมาเลี้ยงกึ่งในรอบการผลิตต่อมา จึงเกิดการระบาดของโรคกึ่ง ทำให้ผลผลิตต่ำกว่ามาตรฐานและประสบภาวะขาดทุนในที่สุด

2.1.3 กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืด ในระยะเริ่มต้นโครงการสภาพอากาศหนาวจัดสลับกับร้อนจัด ประกอบกับเกษตรกรขาดประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่บนบ่อปลา และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอที่จะให้คำแนะนำเกษตรกรเมื่อเกิดปัญหา ส่งผลให้อัตราการรอดชีวิตของไก่ต่ำกว่ามาตรฐานมาก และกระทบถึงมูลไก่ที่ใช้เป็นอาหารปลา มีน้อยตามไปด้วย จากปัญหาที่เกิดขึ้นเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารปลาเพิ่มขึ้น ขณะที่รายได้จากการดำเนินงานตามโครงการกลับลดลงจนไม่เพียงพอชำระหนี้

2.1.4 โครงการพิเศษช่วยชาวไร่เลี้ยงประสบความแห้งแล้ง ปริมาณน้ำที่สูบน้ำจากใต้ดินไม่เพียงพอที่จะใช้ในการปลูกอ้อยตลอดฤดูกาลผลิต ในขณะที่สภาพความแห้งแล้งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ ขณะที่ผลผลิตอ้อยต่ำ เกษตรกรบางรายจึงชำระหนี้คืนโครงการไม่ได้

2.2 การแก้ไขปัญหา

2.2.1 ธ.ก.ส. และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแต่ละราย โดยติดตามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเกษตรกรอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทั้งจากวิธีการให้ความรู้ด้านวิชาการ ให้สินเชื่อเพื่อฟื้นฟูการผลิต กำหนดมาตรการลดภาระค่าใช้จ่ายโดย ธ.ก.ส. ลดดอกเบี้ยเงินกู้ และขยายเวลาการชำระหนี้ออกไปอีกกว่า 10 ปี แต่จากปัญหาภัยธรรมชาติและสภาพแวดล้อมก็ยังคงเป็นผลให้เกษตรกรมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ รวมทั้งเกษตรกรมีการร้องเรียนผ่านหน่วยงานเจ้าของโครงการอยู่เนื่อง ๆ จึงทำให้ต้องมีการประชุมหารือและกำหนดแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรในรายที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้

2.2.2 คณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในการประชุมครั้งที่ 9/2547 วันที่ 24 กันยายน 2547 ได้มีมติเห็นชอบให้จำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นสูญ และขอเงินชดเชยจากรัฐบาล ทั้งต้นเงินกู้จำนวนเงิน 201,066,045 บาท และดอกเบี้ยที่ค้างชำระ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 จำนวนเงิน 165,842,044.82 บาท ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามแนวทางมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบไว้แล้วเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 รวมทั้งให้ปรับลดเงินชดเชยดอกเบี้ย เพื่อให้รัฐบาลลดภาระค่าใช้จ่าย

2.2.3 คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร (อกก.) ได้ประชุมเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2547 มีมติเห็นชอบมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรสำหรับโครงการนโยบายรัฐ จำนวน 12 โครงการดังกล่าว โดยการจำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นสูญ และให้รัฐบาลชดเชยต้นเงินกู้เต็มตามจำนวน ส่วนดอกเบี้ยค้างชำระให้ปรับลดลง โดยลดอัตราดอกเบี้ยจากที่เรียกเก็บไว้เดิมระหว่างร้อยละ 5 – 9 คงเหลือเท่ากับต้นทุนเงิน ธ.ก.ส. บวก ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินทุน รวมเป็นร้อยละ 2.78 (เป็นอัตราเดียวกับการลดให้โครงการ คปร. และ ผกก. ของกระทรวงเกษตรฯ) ซึ่งคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ (กบส.) ในการประชุมครั้งที่ 1/2548 วันที่ 17 มกราคม 2548 มีมติเห็นชอบตามที่ อกก. พิจารณาและนำเสนอ โดยให้จำหน่ายหนี้สูญทั้ง 12 โครงการ และชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. จำแนกเป็นต้นเงินกู้ 201,066,045 บาท ดอกเบี้ยจากเดิม 165,842,044.82 บาท ลดให้คงเหลือเท่ากับ 66,598,718.69 บาท

3. กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่าทั้ง 12 โครงการเป็นโครงการตามนโยบายรัฐบาล และคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ (กบส.) ได้พิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามที่ ธ.ก.ส. นำเสนอแล้ว เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการปรับปรุงหนี้ หรือจำหน่ายหนี้สูญที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 รวมทั้ง กบส. ได้ขอให้ ธ.ก.ส. ปรับลดเงินชดเชยก่อนที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีมีมติไว้เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2545 จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติในหลักการและงบประมาณ เพื่อชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. จำแนกเป็นต้นเงินกู้ 201,066,045 บาท ดอกเบี้ย 66,598,718.69 บาท รวมเป็นเงิน 267,664,763.69 บาท

4. ผลกระทบจากการมีมติคณะรัฐมนตรี

4.1 ด้านนโยบาย

เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลที่เร่งรัดให้ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรที่เป็นปัญหาเรื้อรัง และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

4.2 ด้านเศรษฐกิจ

การแก้ไขปัญหานี้สินตามมาตรการดังกล่าว มีผลทำให้ภาระค่าใช้จ่ายของเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือลดลง และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกษตรกรมีความเชื่อมั่นในความจริงใจของ

รัฐบาลในการแก้ไขปัญหา จึงทำให้มีความตั้งใจในการประกอบอาชีพอย่างจริงจัง ช่วยลดปัญหาการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง

4.3 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง

เกษตรกรและบุคคลทั่วไปได้รับทราบถึงนโยบายของรัฐบาล และความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ทำให้เกิดการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจการเมืองและให้ความร่วมมือกับภาครัฐบาลดีขึ้น

4.4 ด้านการเงินและงบประมาณ

รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณชดเชยแก่ ธ.ก.ส. เพื่อชำระหนี้แทนเกษตรกร เป็นเงินรวม 267.664.763.69 บาท ทำให้เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือในครั้งนี้ได้รับประโยชน์ จำนวน 1.051 ราย เป็นเงินเฉลี่ยรายละ 254.676.27 บาท

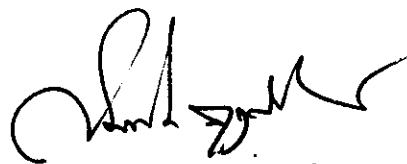
5. ประเด็นที่เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

5.1 เห็นชอบมาตรการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นเกษตรกรตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (กบส.) ข้อ 2.2.3

5.2 อนุมัติงบประมาณเพื่อชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว ภายในวงเงินงบประมาณ 267.67 ล้านบาท ตามข้อ 3

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

กองงานนโยบายรัฐ

โทร 0 2586 9955 ต่อ 4618 โทรสาร 0 2585 5300

เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

สารบัญ

1. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547
2. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2547
3. มติคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2548
4. มติคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ครั้งที่ 9/2547
เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547
5. รายละเอียดการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ จำนวน 12 โครงการ
 - 5.1 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมทดแทนการปลูกสับปะรด ระยะที่ 1 – 3 จังหวัดเพชรบุรี และ
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 - 5.2 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม 10 จังหวัด
 - 5.3 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในเขตนิคมสหกรณ์ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
 - 5.4 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสุพรรณบุรี
 - 5.5 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 - 5.6 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1
 - 5.7 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร ระยะที่ 2
 - 5.8 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์
 - 5.9 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดเพชรบูรณ์
 - 5.10 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงกึ่งกุลาค้าในบริเวณอำเภอดังกระเบิน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
 - 5.11 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืดในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครนายก
 - 5.12 โครงการพิเศษช่วยชาวไร่อ้อยประสบความแห้งแล้ง

คำขอใช้สิทธิ์

ที่นร ๐๕๐๔/ว(ล)๗๗๒๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง กรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้ล้นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐและ
มาตรการแก้ไขปัญหานี้ล้นเกษตรกรของส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ ๓ หน่วยงาน

เรียน รัฐ-กค., พม., กษ., เลขา-สศช., ผอ.-สปป., ผู้ว่า-ตผ.

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ
ด่วนมาก ที่ กบส ๒๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๗
๒. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ
ด่วนมาก ที่ กบส ๓๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ประธานกรรมการบริหารสินเชื่อ
เกษตรแห่งชาติได้เสนอเรื่อง กรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้ล้นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือ
สงเคราะห์ของรัฐและมาตรการแก้ไขปัญหานี้ล้นเกษตรกรของส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ ๓ หน่วยงาน
มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ลงมติเห็นชอบและ
อนุมัติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหานี้ล้นของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมและสงเคราะห์ของรัฐ หนี้สิน
ของกรมส่งเสริมสหกรณ์และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และหนี้สินของ
สมาชิกนิคม ๑๗ แห่งของกระทรวงการพัฒนาล้งคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี
(นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ประธานกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติเสนอทั้ง ๔ ข้อ

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

26 พ.ค. 2547

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๔-๓๒๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๖๔ tele-๐๕๑

เรื่อง กรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรรมโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์
ของรัฐและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรรมของส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ
๓ หน่วยงาน

สบป. ๒๕๔-๐๑๔(สรุปสาระ)

ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (กบส.)

๑. ข้อเสนอ

รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ประธานกรรมการบริหาร
สินเชื่อเกษตรแห่งชาติขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๑.๑ เห็นชอบกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรรมโครงการ
ส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

๑.๒ เห็นชอบให้ส่วนราชการระดับกระทรวงสำรวจ ประเมินผล และ
จำแนกข้อมูลภาระหนี้สินของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐที่
ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจรับผิดชอบ โดยดำเนินการตามกรอบแนวทางที่เสนอ ถ้ามีกรณีที่จะ
แก้ไขปัญหาด้วยการปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญ ให้ส่วนราชการระดับกระทรวงนำเสนอ
คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (กบส.) พิจารณาทั้งหมดในคราวเดียวกัน

๑.๓ อนุมัติมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินของกรมส่งเสริมสหกรณ์และ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) และให้ความเห็นชอบให้สำนักงบประมาณ
จัดสรรงบประมาณจำนวน ๓๒.๓๙ ล้านบาท เพื่อชดเชยแก่ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกรจากการ
ดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าว

๑.๔ อนุมัติหลักการในการปรับปรุงหนี้ให้กับสมาชิกนิคม ๑๗ แห่งของ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยการขยายเวลาชำระหนี้เดิมออกไป
ไม่เกิน ๑๐ ปี พร้อมกับงดคิดดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๒. เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีมีมติ (๖ กรกฎาคม ๒๕๓๖) เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการ
จำหน่ายหนี้สูญและการปรับปรุงหนี้ของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการหรือ
สถาบันการเงินที่เป็นของรัฐ และรับทราบการปรับปรุงองค์ประกอบและการขอเปลี่ยนชื่อ
คณะกรรมการพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรรมเป็นคณะกรรมการบริหารสินเชื่อ
เกษตรแห่งชาติ (กบส.) โดยให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรเกษตรกรที่ประสงค์จะขอ
ปรับปรุงหนี้สินของเกษตรกรเร่งจัดทำรายละเอียดโครงการ รายชื่อเกษตรกรและสถานะหนี้สิน
ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงหนี้สินเสนอไปยัง กบส.

๓. สาระสำคัญของเรื่อง

รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ประธาน กบส. เสนอว่า

๓.๑ กบส. ได้พิจารณากลับกรองเรื่องหรือมาตรการแก้ไขปัญหานี้ล้นของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ ซึ่งมีอยู่กับส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ตามหลักเกณฑ์หรือแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ล้นเกษตรกรตามนัยมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๖ ได้ข้อสรุปดังนี้

๓.๑.๑ ผลการดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๔๓ กบส. เห็นชอบให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจจำหน่ายหนี้สูญให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร รวม ๗๖ โครงการ หนี้เงินกู้รวม ๘๐๑.๒๙ ล้านบาท มีเกษตรกรได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๙๔,๑๐๒ ราย และสถาบันเกษตรกรได้รับประโยชน์ จำนวน ๔,๘๖๘ สถาบัน และเห็นชอบให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจปรับปรุงหนี้ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรรวม ๗๕ โครงการ จำนวนเงินที่ให้ความช่วยเหลือ ๖,๘๖๒.๘๒ ล้านบาท มีเกษตรกรได้รับประโยชน์ จำนวน ๒๔๔,๗๔๑ ราย และมีสถาบันเกษตรกรได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๐๕ สถาบัน ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีหรือกระทรวงการคลังได้อนุมัติตามข้อเสนอของส่วนราชการทุกโครงการแล้ว

๓.๑.๒ ผลการดำเนินการปี ๒๕๔๔-๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ กบส. เห็นชอบให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจปรับปรุงหนี้และ/หรือจำหน่ายหนี้สูญให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยจำแนกเป็นดังนี้

๓.๑.๒.๑ โครงการหรือมาตรการที่กระทรวงการคลังหรือคณะรัฐมนตรีอนุมัติตามที่ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจเสนอแล้วจำนวน ๔ โครงการ หนี้เงินกู้ ๒,๑๘๓.๓๔ ล้านบาท มีเกษตรกรได้รับประโยชน์ ๑๘๐,๔๕๕ ราย

๓.๑.๒.๒ โครงการหรือมาตรการที่ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจจะต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีหรือกระทรวงการคลังพิจารณาจำนวน ๗ โครงการ หนี้เงินกู้ ๑,๒๑๒.๐๙ ล้านบาท เกษตรกรจะได้ประโยชน์ ๑๔,๕๕๑ ราย และสถาบันเกษตรกรจะได้ประโยชน์ ๗ สถาบัน

๓.๑.๒.๓ โครงการหรือมาตรการที่กระทรวงการคลังแจ้งให้ส่วนราชการทำเรื่องเสนอ เพื่อขอความเห็นชอบจากเจ้าของแหล่งเงินทุน จำนวน ๒ โครงการ หนี้เงินกู้ ๖.๕๘ ล้านบาท เกษตรกรจะได้รับประโยชน์ ๑๔๓ ราย และสถาบันเกษตรกรจะได้รับประโยชน์ ๒ สถาบัน

๓.๒ กบส. ขอเสนอกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้ล้นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ สรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ การวินิจฉัยโครงการเพื่อให้การช่วยเหลือ

(๑) การวินิจฉัยความเป็นโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์
ของรัฐ

(๒) การวินิจฉัยโครงการที่มีสถานะไม่ปกติ

(๓) การวินิจฉัยการดำเนินงานตามโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ

๓.๒.๒ แนวทางพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหานี้สิน

(๑) กรณีแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการปรับปรุงหนี้

(๒) กรณีแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการจำหน่ายหนี้สูญ

๓.๒.๓ แนวทางในการดำเนินงานตามกรอบ ให้ส่วนราชการหรือ

รัฐวิสาหกิจในสังกัดแต่ละกระทรวงสำรวจ ประเมิน และวิเคราะห์โครงการเพื่อจำแนกและ
จัดกลุ่มโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบว่า กลุ่มโครงการใดที่สามารถบริหารจัดการเองได้
กลุ่มโครงการใดที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหานี้สินโดยผ่าน กบส. ซึ่งจะต้องจำแนกว่า
โครงการที่ใช้มาตรการปรับปรุงหนี้หรือใช้มาตรการจำหน่ายหนี้สูญมีจำนวนกี่โครงการ จำนวน
เกษตรกรในโครงการกี่ราย จำนวนเงินที่ขอปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญมีจำนวนเท่าไร
มีกลุ่มโครงการใดที่จะขอหรือไม่ขอเงินชดเชยจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการระดับกระทรวง
นำกลุ่ม โครงการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญเสนอ กบส.
พิจารณาทั้งหมดในคราวเดียวกัน

๓.๓ ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจเสนอมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร
ตามกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

๓.๓.๑ กรมส่งเสริมสหกรณ์ขอจำหน่ายหนี้สูญโครงการส่งเสริมการ
เลี้ยงโคนม จังหวัดพิจิตร จำนวน ๒๔.๕๔ ล้านบาท ปัจจุบันมีเกษตรกรค้างชำระหนี้ ๖๔ ราย
ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ได้หยุดคิดดอกเบี้ยกับเกษตรกรตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ กรมส่งเสริม
สหกรณ์จึงขอจำหน่ายหนี้สูญจำนวนดังกล่าวให้เกษตรกร และขอให้รัฐบาลชดเชยเงินแก่
ธ.ก.ส. จำนวน ๒๒.๑๐ ล้านบาท โดย ธ.ก.ส. ต้องรับภาระเอง จำนวน ๒.๔๔ ล้านบาท

๓.๓.๒ ธ.ก.ส. ขอจำหน่ายหนี้ในส่วนที่ให้การสนับสนุนสินเชื่อแก่
เกษตรกรในโครงการเกษตรกรรมจอมทอง และโครงการผลิตลูกโคนมพันธุ์ผสมในเขต กรป.
กลาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๐.๒๘ ล้านบาท ปัจจุบันมีเกษตรกร จำนวน ๑๓๑ ราย ที่ค้าง
ชำระหนี้ ธ.ก.ส. จึงหยุดคิดดอกเบี้ยกับเกษตรกร ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๙ แต่
เกษตรกรก็ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ ธ.ก.ส. จึงขอจำหน่ายหนี้เงินกู้ดังกล่าวออกจากบัญชีเป็น
หนี้สูญ และขอให้รัฐบาลชดเชยเงินแทนเกษตรกร จำนวน ๑๐.๒๘ ล้านบาท

๓.๓.๓ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขอ
ปรับปรุงหนี้ให้กับสมาชิกนิคม ๑๗ แห่ง หนี้เงินกู้ ๙๙๕.๐๔ ล้านบาท ปัจจุบันมีสมาชิกนิคม
จำนวน ๑๗,๑๔๘ ราย ที่ค้างชำระหนี้ โดยอยู่ในนิคมตามภาคต่าง ๆ กระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงขอปรับปรุงหนี้ให้กับสมาชิกของนิคมทั้ง ๑๗ แห่ง โดยขอ
ขยายเวลาชำระหนี้เดิมออกไปไม่เกิน ๑๐ ปี พร้อมกับงดคิดดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ประธานกรรมการบริหารสินเชื่อ
เกษตรแห่งชาติ จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามข้อเสนอ ๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กระทรวงการคลัง สป.กค. สำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ โทร. 618-4803

ที่ กค 0209.2/ 13๖๖๙ วันที่ ๖ สิงหาคม 2545

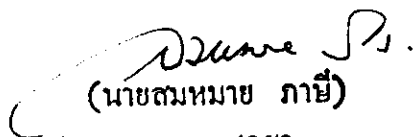
เรื่อง การเบิกเงินชดเชยตามโครงการนโยบายของรัฐ

เรียน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ตามหนังสือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ที่ 1210/26778 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2544 ขอให้กระทรวงการคลังนำเสนอเรื่องการขอเบิกเงินชดเชยจากการจำหน่ายหนี้สูญตามโครงการนโยบายของรัฐจำนวน 8 โครงการ เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2536 ความแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2545 เห็นชอบให้ ธ.ก.ส. เบิกเงินชดเชยสำหรับโครงการทั้งหมด 8 โครงการ ซึ่งเป็นโครงการตามนโยบายรัฐบาลที่ได้รับการจำหน่ายเป็นหนี้สูญ จำนวนเงิน 17,897,278 บาท ประกอบด้วยต้นทุนเงินกู้ 13,767,137 บาท ดอกเบี้ย 4,130,141 บาท และให้กระทรวงการคลังประสานงานกับสำนักงานประมาณดำเนินการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อจ่ายคืนแก่ ธ.ก.ส.ภายในปีงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0205/8534 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายสมหมาย ภาษี)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

ที่ นร ๐๒๐๕/๗๕๓๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การเบิกเงินชดเชยตามโครงการนโยบายของรัฐ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๒๐๕.๒/๒๒๘๔ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก ที่ กค ๐๒๐๕.๒/๖๗๗๐
ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ด่วนมาก ที่ นร ๐๔๐๔/๐๐๑๙๑
ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามที่ได้เสนอเรื่อง การเบิกเงินชดเชยตามโครงการนโยบายของรัฐ ไปเพื่อคณะรัฐมนตรี
พิจารณา รวม ๒ ข้อ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงบประมาณได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย
ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี
(นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เป็นประธานกรรมการ พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว มีประเด็นอภิปราย
และมติ ดังนี้

๑. ประเด็นอภิปราย

๑.๑ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายวราเทพ รัตนากร) ชี้แจง
เพิ่มเติมว่า การคำนวณเงินชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ยืมหลังเป็นเวลา ๕ ปีจากต้นเงินกู้จำนวน ๑๓.๖๗ ล้านบาท
สามารถคำนวณได้ ๒ แบบคือ

๑.๑.๑ คำนวณโดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ซึ่งมาจากต้นทุนเงินร้อยละ ๓
และค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน (MLR-๑) ร้อยละ ๔ เป็นเงิน ๔.๘๐ ล้านบาท หรือ

๑.๑.๒ คำนวณโดยใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๖ ซึ่งมาจากอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำสุด
ของโครงการที่เสนอขอในครั้งนี้ เป็นเงิน ๔.๑๓ ล้านบาท

ธ.ก.ส. จึงขอปรับลดดอกเบี้ยลงจากเดิมที่กำหนดไว้ ๖.๔๒ ล้านบาท ทั้งนี้ หากเห็นชอบตามข้อ ๑.๑.๑
หรือ ๑.๑.๒ ควรจะถือเป็นการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษเฉพาะกรณีนี้ โดยไม่ให้เป็นบรรทัดฐานในการ
พิจารณาโครงการอื่น ๆ ต่อไป

๑.๒ คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ พิจารณาแล้ว มีความเห็นเพิ่มเติมดังนี้

๑.๒.๑ การพิจารณาให้เงินชดเชยภาวะหนี้สูญของโครงการช่วยเหลือเกษตรกร ตามนโยบายของรัฐบาลควรพิจารณาเฉพาะ ๘ โครงการตามที่กระทรวงการคลังเสนอไปก่อนในครั้ง นี้ โดยสมควรให้เงินชดเชยเงินต้นเต็มจำนวน สำหรับดอกเบี้ยนั้น สมควรชดเชยในจำนวน ๔.๑๓ ล้านบาท

๑.๒.๒ ธ.ก.ส. และคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (กบส.) ควรให้ความสำคัญกับวิธีบริหารจัดการหนี้ โดยเฉพาะการติดตามหนี้และการกำหนดหลักเกณฑ์คำนวณ ดอกเบี้ยในอัตราที่เหมาะสมและเป็นธรรม

๑.๒.๓ สำหรับกรณีนี้ คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ มีความเห็นว่าควรให้ ธ.ก.ส. เบิกเงินชดเชยหนี้สูญสำหรับโครงการทั้ง ๘ โครงการ ในส่วนของต้นเงินกู้ จำนวน ๑๓,๗๖๗,๑๓๗ บาท และดอกเบี้ยเงินกู้ที่ ธ.ก.ส. พิจารณาปรับลดแล้วเหลือจำนวน ๔.๑๓ ล้านบาท และให้กระทรวงการคลังรับความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ ไปดำเนินการ ต่อไปด้วย

๒. มติคณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ

เห็นควรนำเรื่องขอเบิกเงินชดเชยตามโครงการนโยบายของรัฐ ของกระทรวงการคลัง เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงการคลัง (นายวราเทพ รัตนากร) เสนอเพิ่มเติมว่าการพิจารณาให้เงินชดเชยหนี้สูญของ โครงการช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายของรัฐบาลทั้ง ๘ โครงการ นั้น สมควรให้เงินชดเชยเงินต้น เต็มจำนวนเช่นเดียวกับที่ปฏิบัติมาในอดีต สำหรับดอกเบี้ย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้รับไปพิจารณาปรับลดวงเงินจากเดิม ๖,๕๑๕,๙๕๙.๒๗ บาท ลงเหลือ ๔,๑๓๐,๑๔๑ บาท แล้ว ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า

๑. เห็นชอบให้ ธ.ก.ส. เบิกเงินชดเชยสำหรับโครงการทั้งหมด ๘ โครงการ ซึ่งเป็น โครงการตามนโยบายรัฐบาลที่ได้รับการจำหน่ายเป็นหนี้สูญ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๖ เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร เป็นเงินรวม ๑๗,๘๙๗,๒๗๘ บาท ประกอบด้วย ต้นเงินกู้ ๑๓,๗๖๗,๑๓๗ บาท ดอกเบี้ย ๔,๑๓๐,๑๔๑ บาท

๒. ให้กระทรวงการคลังประสานกับสำนักงบประมาณดำเนินการจัดสรรเงินงบประมาณ เพื่อจ่ายคืนแก่ ธ.ก.ส. ภายในปีงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ

/ทั้งนี้ ...

ทั้งนี้ ให้กระทรวงการคลังรับความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่อง
เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ ไปพิจารณาดำเนินการด้วยว่า ธ.ก.ส. และคณะกรรมการบริหาร
สินเชื่อกุศลธรรมแห่งชาติ (กบส.) ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการหนี้ โดยเฉพาะการ
ติดตามหนี้และการกำหนดหลักเกณฑ์คำนวณดอกเบี้ยในอัตราที่เหมาะสมและเป็นธรรม

จึงเรียนยืนยันมา ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายจุลยุทธ หิรัญะเวสิต)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

<Ps๑-๐๘๔>

ด่วนมาก

ที่ นร 0408/ 00191

สำนักงานประมาณ

ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400

25 กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขอบเบิกเงินชดเชยตามโครงการนโยบายของรัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง 1. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนมาก ที่ นร 0205/1868

ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2545

2. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนมาก ที่ นร 0202/9535

ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2536

ตามหนังสือที่อ้างถึง 1 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักงานประมาณ
เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง ขอบเบิกเงินชดเชยให้ธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามโครงการนโยบายของรัฐ จำนวน 8 โครงการ ที่ได้รับ
การจำหน่ายหนี้สูญ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2536 ตามหนังสือที่อ้างถึง 2
รวมเป็นเงิน 20,183,086.27 บาท ประกอบด้วย ค้นเงินกู้ 13,767,137 บาท คอกเบี้ย 6,415,949.27 บาท
โดยให้กระทรวงการคลังประสานกับสำนักงานประมาณดำเนินการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อจ่ายคืน
แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรภายในปีงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ ความละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

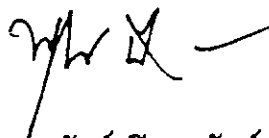
สำนักงานประมาณพิจารณาแล้วขอเรียนว่า เนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตรเป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีในลักษณะเงินอุดหนุน
เพื่อการเพิ่มทุนจากรัฐบาล แต่ก็ยังสามารถดำเนินการในธุรกรรมปกติคังเช่นธนาคารพาณิชย์ทั่วไป
ทั้งในการรับฝากเงินและการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร ซึ่งควรจะต้องใช้ความระมัดระวังในการให้สินเชื่อ
และยอมรับความเสี่ยงของหนี้สงสัยจะสูญไว้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งสถานะการเงินของธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในปี 2544 นั้น มีกำไรสุทธิจากการดำเนินการ เป็นเงิน
536,252,001 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ซึ่งมีกำไรสุทธิ เป็นเงิน 280,479,762 บาท

ดังนั้น เพื่อเป็นการลดภาระงบประมาณรายจ่ายประจำปีลง และเป็นการปลดปล่อยหนี้สินต้นเงินกู้ให้แก่เกษตรกร จึงเห็นเป็นการสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะอนุมัติให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้รับชดเชยหนี้สูญเฉพาะส่วนของค้ำเงินกู้ จำนวน 13,767,137 บาท โดยขอให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป ซึ่งสำนักงานงบประมาณจะได้พิจารณาจัดสรรให้ตามความจำเป็นและกำลังงบประมาณต่อไป สำหรับดอกเบี้ยค้างชำระ จำนวน 6,415,949.27 บาท นั้น เห็นควรให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อหนี้สูญดังกล่าวด้วย โดยให้เป็นผู้รับภาระดอกเบี้ยค้างชำระนั้นเอง

- อนึ่ง ในระยะยาวเพื่อมิให้เป็นภาระแก่งบประมาณรายจ่ายประจำปีในการชดเชยหนี้สูญเป็นจำนวนมากต่อไป เห็นสมควรจะได้มีการพิจารณาทบทวนหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในการพิจารณากำหนดโครงการตามนโยบายรัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2536
- * ตามหนังสือที่อ้างถึง 2 ที่สามารถขอเบิกเงินชดเชยจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้นั้น จะต้องเป็นโครงการที่มีมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ดำเนินการแล้วเป็นโครงการไป มิใช่เป็นเพียงโครงการที่หน่วยงานของรัฐเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(นายพูลทรัพย์ ปิยะอนันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

สำนักวิเคราะห์งบประมาณด้านรัฐวิสาหกิจ

โทร. 0 2273 9467

โทรสาร 0 2273 9471

ดังนี้

รายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง การเบิกเงินชดเชยตามโครงการนโยบายของรัฐ ให้ทราบ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๔. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
๕. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
๖. ประธานคณะกรรมการพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร

รายงานการประชุม
คณะกรรมการบริหารสินเชื่อกศนกรแห่งชาติ (กบส.)
ครั้งที่ 1/2548
วันที่ 17 มกราคม 2548
ณ ห้องประชุม 302 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

1. นายจาตุรนต์ ฉายแสง	รองนายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
2. นางอรสา จันทราทิพย์	รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง แทนปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
3. นายวชิระ เพ็งผล	ผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน แทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
4. นายใหญ่ โรจน์สุวนิชกร	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ ช่วยราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
5. นายชวลิตวาทฒ ไชยนิติ	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
6. นางรัตนภรณ์ จึงสงวนสิทธิ์	เลขาธิการคณะกรรมการอ้อย และน้ำตาลทราย แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
7. นางดวงสมร วรฤทธิ์	รองผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ แทนผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ	กรรมการ
8. นางสาวมณีรัตน์ ณ ระนอง	ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบวินิจฉัย งานละเมิดและแพ่ง 1 แทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง	กรรมการ
9. นายอำพน กิตติอำพน	เลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ

10. นางสาวสุกัญญา ไตวิวิชัย	ผู้บริหารส่วน สายนโยบายการเงิน แทนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	กรรมการ
11. นางอุณาโลม พัทธมพันธ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
12. นายเชาวรัตน์ เชาวน์ชวานิล	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
13. นายณพงศ์ ศิริจันทร์กุล	รักษาการผู้อำนวยการ สำนักการเงินการคลัง	กรรมการและเลขานุการ
14. นายธีรพงษ์ ตั้งธีระสุนันท์	ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

1. นายสมคิด จาคูศรีพิทักษ์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	รองประธานกรรมการ	ติตราชการ
2. นายการุณ กิตติสถาพร	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ	ติตราชการ
3. นายสมบัติ ชำรงชัยวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ	ติตราชการ
4. นายพิสิทธิ์ พัฒนกิจ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ	ติตราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุมนต์ วุฒิพันธุ์	ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนโยบายรัฐ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
2. นายอุทัย ชูมิน	ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการสาขา 6 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
3. นายสุรศักดิ์ ทองเพ็ชร	รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
4. นายวีรยุทธประสงค์ ศรีวัฒน์	พนักงานข้าราชการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ที่ปรึกษา/คณะทำงาน รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
5. นายกอบศักดิ์ จินตกานนท์	ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณรัฐวิสาหกิจ 1 สำนักงบประมาณ
6. นายประกิต เขวงนิรันดร์	รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนโยบายรัฐ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
7. นายสุพทเทพ พงศ์สร้อยเพชร	รักษาการรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
8. นางรัศมี มาแสง	ผู้อำนวยการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

9. นายนิพัทธ์ เกื้อสกุล รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารกลาง
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
10. นายภาสกร อภิญญาโอฬาร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว.
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
11. นายนิวัตร เฉลิมชุกติเดช เศรษฐกร 7 ว. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
12. นางอภิศิณี ยิ้มละมัย ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบริหาร
สินเชื่อเกษตรแห่งชาติ
13. นายพิมล ชมภูพันธุ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบริหาร
สินเชื่อเกษตรแห่งชาติ
14. นายเทพศักดิ์ จินดารุณ หัวหน้าแผนกเบิกเงินชดเชย
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
15. นายบุญธรรม วิเชียร พนักงานส่งเสริมกิจการสาขา 9
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
16. นายสมเกียรติ พงศ์สุเสนีย์ พนักงานส่งเสริมกิจการสาขา 8
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
17. นางมนทิดา ชูไรสง เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน 7
ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน
18. นางหอมจันทร์ สุกปลั่ง นักวิชาการภายใน 7
ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน
19. นายวิโรจน์ จันทร์ขาว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 6
กรมส่งเสริมการเกษตร
20. นางสาวปวีณวรรณ วัชรศิษย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ 5 สำนักงานประมาณ
21. นายไกรสร สุกประเสริฐ หัวหน้าแผนกแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร
สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ
22. นายองอาจ นัยนานนท์ พนักงานบริหารสินเชื่อเกษตร 9
สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ
23. นายศรีนารถ ชาธรรมมา พนักงานบริหารสินเชื่อเกษตร 8
สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ
24. นายภูมิพงศ์ ศรีโยธา พนักงานบริหารสินเชื่อเกษตร 7
สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ
25. นางศิริพรรณ สุทธิพนธ์ พนักงานบริหารสินเชื่อเกษตร 7
สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ

เริ่มประชุมเวลา 08.30 น.

รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ประธานกรรมการ เป็นประธานที่ประชุม ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบเกี่ยวกับเรื่องที่จะเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา โดยขอให้ฝ่ายเลขานุการช่วยพิจารณาด้วยว่าควรเป็นเรื่องต่อเนื่องกับเรื่องที่คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (กบส.) มีมติไว้แล้ว หรือเป็นเรื่องที่มีมติคณะรัฐมนตรีกำกับให้ดำเนินการไว้

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องการรับรองรายงานการประชุม

เลขานุการ กบส. ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ได้ส่งรายงานการประชุม กบส. ครั้งที่ 2/2547 วันที่ 22 กรกฎาคม 2547 ให้กรรมการทุกท่านที่มาประชุมครั้งดังกล่าวพิจารณาและตรวจรับรองล่วงหน้าแล้ว ในการนี้ ประธาน กบส. ขอแก้ไขรายงานการประชุมวาระที่ 3.2 โดยขอให้เพิ่มเติมรายละเอียดจำนวนเกษตรกรและจำนวนหนี้เงินกู้ในส่วนที่เลขานุการ กบส. ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบในย่อหน้าสุดท้ายเป็นดังนี้

“ทั้งนี้ เลขานุการ กบส. ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบตัวเลขภาพรวมของหนี้โครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐทั้งจำนวนเกษตรกรที่ยังคงเป็นหนี้และจำนวนหนี้คงเหลือ กล่าวคือ มีเกษตรกรที่ยังเป็นหนี้คงเหลือจำนวน 308,412 ราย และจำนวนหนี้คงเหลือทั้งสิ้น 19,444.03 ล้านบาท ”

เลขานุการ กบส. จึงขอให้ที่ประชุมพิจารณารายงานการประชุมตามที่ประธาน กบส. ขอแก้ไข และขอรับรองรายงานการประชุมครั้งดังกล่าว

มติที่ประชุม เห็นชอบให้แก้ไขรายงานการประชุมตามที่ประธาน กบส. ขอแก้ไข และรับรองรายงานการประชุมตามที่เสนอ

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

ประธานได้มอบหมายให้เลขานุการ กบส. ดำเนินการในวาระนี้ ดังนี้

- การประชุมซักซ้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำเรื่องเสนอ กบส.

เลขานุการ กบส. รายงานผลการดำเนินงานภายใต้กรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อกเกษตรกรแห่งชาติ (สำนักงาน กบส.) ได้ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อซักซ้อมความเข้าใจในการจัดทำเรื่องเสนอ กบส. รวมทั้งได้รายงานความก้าวหน้าในเรื่องดังกล่าวให้ประธาน กบส. เพื่อทราบแล้ว

ในส่วนของการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รายงานภาระหนี้สินเกษตรกรตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วที่กระทรวงรับผิดชอบ โดยจำแนกเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ดำเนินกิจกรรมโดยไม่มีปัญหา 234 ราย หนี้เงินกู้ 7.65 ล้านบาท กลุ่มที่ดำเนินกิจกรรมมีปัญหาและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาคด้วยการปรับปรุงหนี้ 309 ราย หนี้เงินกู้ 14.44 ล้านบาท และกลุ่มที่ดำเนินกิจกรรมมีปัญหาและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาคด้วยการจำหน่ายหนี้สูญ 369 ราย หนี้เงินกู้ 19.20 ล้านบาท ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกร (อกก.) ได้มีมติเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2547 รับทราบเรื่องดังกล่าวแล้วและมีความเห็นว่าให้นำข้อมูลดังกล่าวไปประกอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหาคเกษตรกรตามโครงการ คปร. และโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร (ผกค.) ในภาพรวมของ กบส. ต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ประธานได้มอบหมายให้เลขานุการ กบส. ดำเนินการในวาระนี้ ดังนี้

4.1 การแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ 5 โครงการที่กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้เสนอ

เลขานุการ กบส. เสนอที่ประชุมพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐของกระทรวงมหาดไทย จำนวน 5 โครงการ สรุปได้ดังนี้

กระทรวงมหาดไทยได้สนองนโยบายรัฐบาลด้วยการรับนโยบายช่วยเหลือชาวนา

มาปฏิบัติให้บังเกิดผลและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการช่วยเหลือชาวนาให้มีรายได้และฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยได้จัดทำโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐจำนวน 5 โครงการ กล่าวคือปี พ.ศ. 2509 จัดทำโครงการชาวนาเดิม โครงการส่งเสริมการทำนาปีละ 2 ครั้ง และการส่งเสริมการปลูกข้าวสาลี ปี พ.ศ. 2513 จัดทำโครงการช่วยเหลือค่าซ่อมเครื่องทุ่นแรงของสมาคมชลประทานราษฎรที่ซำรุคเสียหายน และปี พ.ศ. 2516 จัดทำโครงการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตพืชเศรษฐกิจและการเลี้ยงสัตว์และโครงการส่งเสริมการทำนาครั้งที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ชาวนาเพิ่มผลผลิตข้าว ปลูกพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจควบคู่กับการเลี้ยงสัตว์ มีรูปแบบดำเนินการคือ จัดหาปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลเกษตร และจัดสรรงบประมาณให้สมาคมชลประทานราษฎรและเกษตรกรเพื่อนำไปจัดหาปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลเกษตรเอง รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำหรือเครื่องฉุดระหัด รวมเป็นงบประมาณที่จัดสรรทั้งสิ้น 193.51 ล้านบาท กำหนดให้สมาคมชลประทานราษฎรและเกษตรกรชำระคืนตามข้อกำหนดของแต่ละโครงการ บางโครงการไม่คิดดอกเบี้ย บางโครงการคิดดอกเบี้ยกับสมาคมฯ ในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี และคิดดอกเบี้ยกับเกษตรกรในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี

การดำเนินโครงการมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นหลายประการกล่าวคือ ด้านการบริหารจัดการจากส่วนกลาง เป็นการเร่งรีบสนองนโยบายของรัฐบาล ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สันทัดในการให้สินเชื่อ ขาดการควบคุมและประสานงานที่ดี ด้านความไม่เหมาะสมของโครงการพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ การถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่ทั่วถึง การให้สินเชื่อไม่เพียงพอ ด้านเหตุสุดวิสัยและสาเหตุอื่น ๆ เกษตรกรในหลายพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ บางพื้นที่ต้องอพยพหนีภัยจากผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์ มีบางรายตามตัวไม่พบ บางรายเสียชีวิตและทายาทไม่ยอมรับสภาพหนี้ เกษตรกรขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโครงการ ประกอบกับมีหนี้สินหลายทาง อีกทั้งสมาคมชลประทานราษฎรซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการได้เลิกดำเนินการโดยสิ้นเชิงแล้ว

ภายหลังประสบปัญหา สมาคมชลประทานราษฎรและเกษตรกรบางส่วนไม่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ตามที่คาดหวังไว้ ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนกระทรวงมหาดไทยได้ ทั้งที่กระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขปัญหภายในขอบเขตที่มีอำนาจกระทำไปได้แล้วระดับหนึ่ง เช่น การติดตามทวงถาม การเร่งรัดหนี้สิน การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ตลอดจนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสำรวจ วิเคราะห์และประเมินผลรายละเอียดลูกหนี้ส่วนที่เหลืออยู่ ซึ่งได้ข้อเท็จจริงว่าลูกหนี้เหล่านั้นไม่มีความสามารถในการชำระหนี้คืนได้จริง กอปรกับได้สิ้นสุดระยะเวลาดำเนินโครงการเป็นเวลา 28-32 ปี การเรียกเก็บหนี้คืนเป็นไปด้วยความยากลำบาก อีกทั้งเป็นภาระงานแก่เจ้าหน้าที่ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานตามปกติหรืองานเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลต้องเสียไป ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงขอจำหน่ายหนี้เงินกู้จำนวน 73,078,790.75 บาท ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญให้กับสมาคมชลประทานราษฎร 83 สมาคม และเกษตรกร 1,216 ราย

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการได้ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ กบส. ว่าการแก้ไข ปัญหาโครงการดังกล่าวเป็นไปตามกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริม

หรือสงเคราะห์ของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 และได้ผ่านการกลั่นกรองของ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร (อกก.) เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2547 แล้ว จึงขอให้ที่ประชุม พิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทย

มติที่ประชุม เห็นชอบมาตรการจำหน่ายหนี้สูญให้กับสมาคมชลประทานราษฎร์ 83 สมาคม เกษตรกร 1,216 ราย หนี้เงินกู้จำนวน 73,078,790.75 บาท ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

4.2 การแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ 12 โครงการ ที่กระทรวงการคลังเป็นผู้เสนอ

เลขานุการเสนอที่ประชุมพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการ ส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐของกระทรวงการคลังจำนวน 12 โครงการ หนี้เงินกู้ 366,908,089.82 บาท เกษตรกร 1,051 ราย ด้วยการจำหน่ายเป็นหนี้สูญ สรุปได้ดังนี้

กระทรวงการคลังโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ร่วมกับ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ให้การส่งเสริมกิจกรรมการผลิตของเกษตรกรเพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ในขณะนั้น ได้แก่ การเลี้ยงโคนมเพื่อสนับสนุนนโยบายเพิ่มผลผลิตน้ำนมดิบภายในประเทศและทดแทน การผลิตพืชซึ่งประสบปัญหาด้านการตลาด การเลี้ยงกุ้งกุลาดำเพื่อสนับสนุนนโยบายพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล และยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกร การเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืดเพื่อสนับสนุนนโยบายเร่งรัดให้มีการ กระจายสินค้าที่มุ่งเน้นการผลิตใหม่เพื่อทดแทนการผลิตเดิมที่มีปัญหาด้านการตลาด การสนับสนุนเงินทุน จัดหาแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหภัยแล้ง

การดำเนินการดังกล่าวจำแนกเป็นกลุ่มโครงการตามประเภทกิจกรรมที่ส่งเสริมดังนี้ กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนม 9 โครงการ กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ 1 โครงการ กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืด 1 โครงการ และโครงการพิเศษช่วยเหลือชาวไร่ฮ้อยประสบ ความแห้งแล้ง 1 โครงการ ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินโครงการดังนี้คือ มีคณะกรรมการบริหารโครงการเป็นผู้ บริหารโครงการ ธ.ก.ส. ให้การสนับสนุนสินเชื่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของโครงการ การดำเนินโครงการได้เกิดปัญหาขึ้นหลายประการ ซึ่งจำแนก ปัญหาตามกลุ่มกิจกรรมที่ให้การส่งเสริม ดังนี้

1. กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนม คุณภาพแม่พันธุ์โคไม่สมบูรณ์ ผลผลิตยาก หรือผลผลิตไม่คิด ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดูแลให้ คำแนะนำได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง การจ่ายค่าน้ำนมดิบของภาคเอกชนล่าช้าไม่ตรงตามกำหนด ส่วนราชการ ไม่มีอำนาจที่จะบังคับภาคเอกชนให้ดำเนินการตามที่นัดหมายไว้กับเกษตรกร ปัญหาจากภัยธรรมชาติ เกษตรกรประสบภัยธรรมชาติติดต่อกันหลายปี และปัญหาจากสาเหตุอื่น ๆ เกษตรกรไม่มีประสบการณ์

ในการเลี้ยงโคนม จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้แม่โคให้น้ำนมต่ำกว่ามาตรฐานมาก แผลงหญ้าเสียหาย ผลผลิตน้ำนมดิบได้ต่ำกว่ามาตรฐานที่โครงการกำหนด ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ได้

2. กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงกึ่งกุลาค้า สภาพพื้นที่ตั้งโครงการมีลักษณะเป็นอ่าวปิด ซึ่งไม่สามารถระบายน้ำออกภายนอกอ่าวได้ ทำให้น้ำเสียที่ระบายออกจากบ่อเลี้ยงกึ่งสะสมอยู่ในอ่าว เมื่อสูบน้ำกลับขึ้นมาเลี้ยงกึ่งในรอบการผลิตต่อมา จึงเกิดการระบาดของโรคกึ่ง ทำให้ผลผลิตต่ำกว่า มาตรฐานและประสบภาวะขาดทุนในที่สุด

3. กลุ่มกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืด ในระยะเริ่มต้นโครงการ สภาพอากาศหนาวจัดสลับกับร้อนจัด ประกอบกับเกษตรกรขาดประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่บนบ่อปลา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอที่จะให้คำแนะนำเกษตรกรเมื่อเกิดปัญหา ส่งผลให้อัตราการรอดชีวิตของไก่ต่ำกว่ามาตรฐานมาก และกระทบถึงมูลไก่ที่ใช้เป็นอาหารปลา มีน้อยตามไปด้วย จากปัญหาที่เกิดขึ้น เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารปลาเพิ่มขึ้น ขณะที่รายได้จากการดำเนินงานตามโครงการกลับลดลงจนไม่เพียงพอชำระหนี้

4. โครงการพิเศษช่วยชาวไร่อ้อยประสบความแห้งแล้ง ปริมาณน้ำที่สูบจากใต้ดิน ไม่พอเพียงที่จะใช้ในการปลูกอ้อยตลอดฤดูกาลผลิต ในขณะที่สภาพความแห้งแล้งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ ขณะที่ผลผลิตอ้อยต่ำ เกษตรกรส่วนที่เหลือจึงชำระหนี้คืนโครงการไม่ได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ ธ.ก.ส. ได้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมาโดยตลอด เช่น จ่ายเงินกู้เพื่อการฟื้นฟู ลดดอกเบี้ยเงินกู้และขยายเวลาการชำระหนี้ออกไปอีก 10 – 19 ปี แต่เกษตรกรก็ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ หากจะดำเนินการบังคับให้ชำระหนี้ด้วยการดำเนินคดีก็จะเกิดผลกระทบทางสังคมอย่างรุนแรง จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรด้วยการจำหน่ายเป็นหนี้สูญทั้ง 12 โครงการ หนี้เงินกู้ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 366,908,089.82 บาท ประกอบด้วยต้นเงินจำนวน 201,066,045 บาท และดอกเบี้ยจำนวน 165,842,044.82 บาท เกษตรกร 1,051 ราย และขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อชดเชยแก่ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกรจากการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว จำนวน 267,664,763.69 บาท ประกอบด้วยต้นเงินจำนวน 201,066,045 บาท และดอกเบี้ยจำนวน 66,598,718.69 บาท โดย ธ.ก.ส. รับภาระเองจำนวน 99,243,326.13 บาท

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการได้ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ กบส. ว่าการแก้ไขปัญหาโครงการดังกล่าวเป็นไปตามกรอบแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 และได้ผ่านการถ่วงรอกของ กก. เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2547 แล้ว จึงขอให้ที่ประชุมพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามข้อเสนอของกระทรวงการคลัง

ที่ประชุมมีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง สรุปได้ดังนี้

กรรมการ (นางดวงสมร วรฤทธิ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ) มีข้อสังเกตว่า ในเอกสารที่เสนอต่อคณะกรรมการไม่มีข้อมูลจำนวนเงินที่ ร.ก.ส. รับภาระเองของหน่วยงานตามที่ได้ นำเสนอในที่ประชุม ทั้งนี้ ในขั้นตอนที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ขอให้หน่วยงานเจ้าของโครงการระบุ ตัวเลขอย่างชัดเจนไว้ในเอกสารด้วย

กรรมการ (นายอำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจฯ) มีข้อสังเกตว่า ควรตรวจสอบว่าเกษตรกรเหล่านั้นไม่สามารถชำระหนี้คืนได้จริง และเกษตรกรที่จะ จำหน่ายหนี้ให้ในครั้งนี้ได้เลิกเลี้ยงไก่ กุ้งกุลาดำ และเลิกปลูกอ้อยโดยสิ้นเชิงแล้ว เมื่อตรวจสอบจนแน่ชัด แล้ว ก็เห็นด้วยที่จะจำหน่ายหนี้ให้ หรือเมื่อตรวจสอบจนแน่ชัดแล้วว่าล้มเหลวจริง แต่เกษตรกรยังทำ อาชีพเดิมหรือเปลี่ยนไปทำอาชีพใหม่ แต่ไม่มีรายได้เพียงพอชำระหนี้ หน่วยงานของรัฐก็ควรเข้าไปส่งเสริม อาชีพเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ประธานมีข้อสังเกตว่าเกษตรกรที่จะให้ความช่วยเหลือในครั้งนี้ที่ทำการกรรมเลี้ยงไก่เนื้อ กุ้งกุลาดำ และปลูกอ้อย ถึงแม้ว่าจะทำการกรรมต่อ ก็คงไม่มีทรัพย์สินค้ำกับหนี้เดิม

ผู้แทน ร.ก.ส. ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่ากิจกรรมเลี้ยงไก่เนื้อ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรร่วมทำโครงการกับ ร.ก.ส. เมื่อปี พ.ศ. 2533 โดยปัจจุบันเกษตรกรได้เลิกทำอาชีพนี้ไปแล้ว ส่วนกิจกรรมเลี้ยงกุ้งกุลาดำ คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริร่วมทำโครงการกับ ร.ก.ส. เมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ ได้เลิกเลี้ยงไปแล้ว มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังคงเลี้ยงอยู่ หรือเปลี่ยนอาชีพไปเลี้ยงปลาแทน แต่รายได้จาก กิจกรรมก็ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้คืนได้ เนื่องจากภาระหนี้สินมีจำนวนมากและเป็นภาระหนัก สำหรับ กิจกรรมปลูกอ้อย กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมทำโครงการกับ ร.ก.ส. เมื่อปี พ.ศ. 2523 โดยภายหลัง ประสบปัญหา เกษตรกรไม่มีรายได้เพียงพอชำระหนี้

มติที่ประชุม เห็นชอบมาตรการจำหน่ายหนี้สูญให้เกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ 12 โครงการ หนี้เงินกู้ 366,908,089.82 บาท เกษตรกร 1,051 ราย ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และ เห็นชอบให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อชดเชยแก่ ร.ก.ส. แทนเกษตรกรจากการดำเนินงานตามมาตรการ ดังกล่าวจำนวน 267,664,763.69 บาท และให้ ร.ก.ส. รับภาระเองจำนวน 99,243,326.13 บาท

4.3 การแก้ไขปัญหาหนี้สินโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) และโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร (ผกก.) ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้เสนอ

เลขานุการเสนอที่ประชุมพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการ คปร. และ ผกก. หนี้เงินกู้ 8,120 ล้านบาท เกษตรกร 180,996 ราย สรุปได้ดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอมาตรการแก้ไขปัญหานี้สัณเษตรกรตามโครงการ คปร. และ ผกก. ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยมีสาระสำคัญกล่าวคือ จะปรับปรุงหนี้ให้กับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ โดยดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นแล้วจะแขวนไว้ทั้งหมด ส่วนค้เงินกู้จะขยายเวลาการชำระหนี้ออกไปไม่เกินวันที่ 31 มีนาคม 2555 พร้อมกับคคคดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และขอให้รัฐบาลจัดสรรเงินงบประมาณชดเชย แก่ ธ.ก.ส. จากการค้เงินงานตามมาตรการดังกล่าวจำนวน 2,896.64 ล้านบาท โดยกรณีเรื่องดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2547 แล้วมีมติมอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรงค์ ฉายแสง) รับเรื่องนี้ไปพิจารณาใน กบส. เพื่อให้ได้ข้อยุติถึงหลักการและวิธีการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานี้สัณเษตรกรที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยให้นำความเห็นของ คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ ความเห็นของคณะรัฐมนตรีและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

คณะรัฐมนตรีมีความเห็นว่า ควรให้สิทธิกับเกษตรกรที่มากขึ้นทะเบียน โดยค้เงินลดให้ถึงหนึ่ง ค้เงินส่วนที่เหลือให้ขยายเวลาชำระค้ตามศักยภาพของเกษตรกร ในส่วนของคคคเบี้ยไม่ต้องชำระ สำหรับการ จัดสรรงบประมาณเพื่อชดเชยให้ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกรให้พิจารณาตามค้ทุนเงินเฉลี่ยที่เกิดขึ้นจริงของ ธ.ก.ส. ด้วย ทั้งนี้ ควรหาแนวทางอื่นให้เกษตรกรค้เงินการเพื่อนำไปใช้แทนการชำระหนี้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ ฯ มีความเห็นว่า เห็นด้วยกับหลักการแก้ไข ปัญหานี้สัณเษตรกรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ แต่ควรจัดกลุ่มและกระค้ให้เกษตรกรมารายงานตัว ให้มากที่สุด เพื่อให้ได้กลุ่มปรับปรุงหนี้มากที่สุดและให้เหลือกลุ่มที่จะจำหน่ายหนี้้น้อยที่สุด โดยกลุ่มที่จะ ปรับปรุงหนี้ให้ควรได้รับการสนับสนุนค้เงินเชื่อเพิ่มเติมด้วย สำหรับการ จัดสรรงบประมาณเพื่อชดเชยให้ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกรในส่วนที่เป็นค้บริหารค้เงินเชื่อ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรค้รองเพื่อชดเชย ค้บริหารค้เงินเชื่อลงอีก

สำนักงานงบประมาณมีความเห็นว่า เห็นด้วยกับหลักการแก้ไขปัญหานี้สัณเษตรกรที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์เสนอ แต่ในส่วนของการจัดสรรงบประมาณเพื่อชดเชยให้ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกร สำนักงานงบประมาณมีเงื่อนไขเพิ่มเติมว่าต้องให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและรับรองบัญชี ให้ถูกต้องก่อน สำนักงานงบประมาณจึงจะจัดสรรงบประมาณให้แก่ ธ.ก.ส.

กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า การแก้ไขปัญหานี้สัณเษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือ สงเคราะห์ของรัฐมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกล่าวคือ ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารค้เงินเชื่อเกษตรแห่งชาติ พ.ศ. 2541 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารค้เงินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (กบส.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรงค์ ฉายแสง) เป็นประธานกรรมการ และที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 คณะรัฐมนตรีมีมติว่า กระทรวงที่เกี่ยวข้องจะต้องเสนอเรื่องดังกล่าวให้ กบส. พิจารณาทั้งหมดในคราวเดียวกัน ดังนั้น กรณี เรื่องดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงต้องเสนอเรื่องให้ กบส. พิจารณาก่อน ส่วนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อชดเชยให้ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกร ควรชดเชยตามค้ทุนเงินที่เกิดขึ้นจริง

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการได้ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ กบส. ว่าการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันโครงการดังกล่าวเป็นไปตามกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรรมตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานประมาณ และ ธ.ก.ส. ได้หารือแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547 โดยมีมติดังนี้

1. เห็นชอบให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรภายใน 3 เดือน โดยเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนแล้วได้รับการปรับปรุงหนี้ โดยต้นทุนกู้จะลดลงให้กึ่งหนึ่งและต้นทุนกู้ส่วนที่เหลือจะขยายเวลาชำระคืนให้ไม่เกิน 15 ปี พร้อมกับงดคิดดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในอนาคต ส่วนดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นแล้วไม่ต้องชำระ ทั้งนี้ให้มีการฟื้นฟูเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงหนี้ด้วย

2. ขอให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อชดเชยให้ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกร ดังนี้

2.1 ชดเชยดอกเบี้ยค้างชำระ จำนวน 594.46 ล้านบาท

2.2 ชดเชยค่าบริหารสินเชื่อในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี ของหนี้คงเหลือทั้งหมด

2.3 ชดเชยค่าต้นทุนเงินในส่วนที่ ธ.ก.ส. จัดหาในอัตราร้อยละ 2.78 ต่อปี

3. การชำระคืนเงินทุนในส่วนที่ ธ.ก.ส. จัดหา ขอให้จัดสรรจากเงินที่เกษตรกรนำมาชำระคืน

จึงขอให้ที่ประชุมพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรรมตามข้อสรุปของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่ประชุมมีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง สรุปได้ดังนี้

กรรมการ (นายอำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจฯ) มีข้อสังเกตสองประการกล่าวคือ ประการแรกสาเหตุความล้มเหลวของโครงการ ไม่น่าจะใช่ปัญหากระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดหาปัจจัยการผลิตที่ด้อยคุณภาพ เพราะตามโครงการมีการศึกษาด้านเทคนิควิชาการไว้แล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นน่าจะเกิดจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดหาปัจจัยการผลิตซึ่งเดิมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นให้เกษตรกรจัดหาปัจจัยการผลิตเอง ดังนั้น น่าจะเป็นปัญหาของกระบวนการในการจัดหาปัจจัยการผลิต และประการที่สองการปรับปรุงหนี้โดยลดต้นทุนให้กึ่งหนึ่ง ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีไม่มีเจตนาที่จะลดให้เกษตรกรทุกรายที่มาขึ้นทะเบียน แต่จะลดเฉพาะรายที่ตั้งใจจริงและมีแผนการฟื้นฟูอาชีพมาประกอบการพิจารณาในขั้นตอนการปรับปรุงหนี้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดความตั้งใจจริง และแสดงให้เห็นการเพิ่มศักยภาพในการผลิตของเกษตรกร รวมทั้งเป็นการบ่งชี้ว่าภายหลังจากการได้รับการช่วยเหลือแล้วเกษตรกรจะสามารถช่วยเหลือหรือพึ่งพาตัวเองได้ และไม่กลับมาเป็นปัญหาซ้ำซ้อนให้รัฐบาลแก้ไขอีก

กรรมการ (นายชวลิต วชิรวิทย์ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) มีข้อสังเกตว่าเห็นด้วยกับเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจฯ ที่จะให้ปรับเปลี่ยนสาเหตุความล้มเหลวของโครงการให้ถูกต้อง โดยเป็นปัญหาในกระบวนการจัดหาปัจจัยการผลิต

ประธานมีข้อสังเกตสองประการกล่าวคือ ประการแรกไม่เห็นด้วยที่จะลดหนี้ให้ทุกคน ประการที่สองการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรไม่ควรทำการฟื้นฟูในแบบเดิม ๆ ควรจะเป็นการฟื้นฟูตามกรอบยุทธศาสตร์ของโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลกำลังจะจัดทำขึ้นใหม่ คือต้องเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตจริง ๆ และต้องทำโดยอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจของเกษตรกรด้วย ทั้งนี้ เห็นด้วยที่จะให้มีการปรับปรุงหนี้โดยนำแผนการฟื้นฟูหรือแผนการปรับปรุงอาชีพมาประกอบด้วย

มติที่ประชุม เห็นชอบหลักการและวิธีการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรตามโครงการ คปร. และ ผกก. ดังนี้

- (1) ให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ
- (2) ให้มีการปรับปรุงหนี้ให้กับเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนและมีแผนการฟื้นฟูอาชีพ โดยคืนเงินกู้จะลดให้ถึงหนึ่ง สำหรับคืนเงินกู้ส่วนที่เหลือจะขยายเวลาชำระคืนให้ไม่เกิน 15 ปี พร้อมกับงดคิดดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นแล้วไม่ต้องชำระ สำหรับการฟื้นฟู : เกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงหนี้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ
- (3) ขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อชดเชยให้ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกรจากการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าว จำแนกเป็นดังนี้
 - (3.1) ชดเชยดอกเบี้ยค้างชำระ จำนวน 594.46 ล้านบาท
 - (3.2) ชดเชยค่าบริหารสินเชื่อในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี ของหนี้คงเหลือ
 - (3.3) ชดเชยค่าต้นทุนเงินในส่วนที่ ธ.ก.ส. จัดหาในอัตราร้อยละ 2.78 ต่อปี
- (4) การชำระคืนเงินทุนในส่วนที่ ธ.ก.ส. จัดหา ขอให้จัดสรรจากเงินที่เกษตรกรนำมาชำระคืน

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

ประธานได้ให้แนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไปว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (สำนักงาน กบส.) ต้องร่วมกันศึกษาบทเรียนจากโครงการที่รัฐส่งเสริมไว้แล้วว่ามีปัญหาอย่างไร มีบทสรุปอย่างไร ควรแก้ไขและป้องกันอย่างไร โดยไม่จำกัดเฉพาะในกรอบเดิมเท่านั้น กบส. ควรจะเสนอทางออกในเรื่องนี้ให้กับรัฐบาล นอกจากนั้นให้ศึกษาว่าระบบสินเชื่อโดยรวมมีปัญหาอย่างไร สินเชื่อรายย่อยยังขาดอะไร การสนับสนุนด้านสินเชื่อที่รัฐมีต่อภาคเกษตรควรดำเนินการอย่างไร ส่วนใดที่ยังขาดอยู่ รวมถึงสินเชื่อระยะยาวและสินเชื่อบางประเภทที่มีศักยภาพแต่ไม่ได้รับการดูแล ที่ผ่านมาดูแลกันในลักษณะของการขึ้นนำ แทนที่จะช่วยวิเคราะห์ว่ากิจกรรมการเกษตรหรือการประกอบอาชีพทางด้านใดที่มีศักยภาพ อีกทั้งปริมาณสินเชื่อภาคเกษตรมีน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

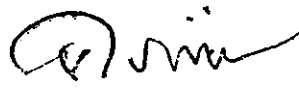
หรือไม่ รัฐบาลควรจะเข้าไปจัดระบบอย่างไรจึงจะเหมาะสม

เนอติคมีความเชื่อที่ผิดมาตลอดว่าภาคเกษตรไม่มีหลักประกันและมีความเสี่ยงสูง จึงไม่ให้กู้ เมื่อประเทศประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาไม่ได้มาจากภาคเกษตร แต่มาจากภาคอื่นที่ธนาคารพาณิชย์บอกว่ามีความมั่นคง สุดท้ายธนาคารแห่งประเทศไทยและประชาชนต้องรับภาระเป็นเงินจำนวนล้านล้านบาท ภาคเกษตรไม่ได้รับประโยชน์อะไร แต่ต้องเป็นผู้จ่าย โดยประธานได้พูดในแนวทางนี้มาตลอด ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในฐานะฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาล

เลขานุการรับที่จะไปดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยนำเค้าโครงของกรอบยุทธศาสตร์ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ ฯ จัดทำขึ้น มาพิจารณาประกอบ

มติที่ประชุม รับทราบและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามที่ประธาน กบส. ให้แนวทางไว้

เลิกประชุมเวลา 09.50 น.

ลงชื่อ
(นายธีรพงษ์ ชัยธีระสุนันท์)
ผู้จัดการ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ

ลงชื่อ
(นายไกรสร สุคประเสริฐ)

หัวหน้าแผนกแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการประชุมคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ครั้งที่ 9/2547

วันที่ 24 กันยายน 2547

ณ ห้องประชุมบ้านสวนพฤกษศาสตร์ โบราณคดี เรสซิเดนซ์

อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

กรรมการผู้มาประชุม

1. นายวราเทพ รัตนากร	รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	ประธานกรรมการ
2. นายรัชช คงเคชา	ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
3. นายบุญมี จันทรวงศ์	ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการ
4. นายอดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ	ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ
5. นายอำนาจ หงกีก	ผู้แทนสหกรณ์การเกษตรผู้ถือหุ้น	กรรมการ
6. นายอัษฎพร จารุจินดา	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
7. นายวิโรจน์ สักดิ์จิรพาพงษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
8. นายวิโรจน์ อัมพพิสัย	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
9. นายมนตรี คงตระกูลเทียน	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
10. นายวิเชษฐ คันฉิมขมิข	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
11. นายพิทยาพล นาถธรรมา	ผู้จัดการ	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

1. นายบรรพต หงษ์ทอง	ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ไปราชการต่างประเทศ
2. นางสาวสุธีพร คงโค	รองประธานกรรมการ	
3. นายเกริก วณิกกุล	ผู้แทนกระทรวงการคลัง	ติดงานราชการ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ	ติดงาน
	กรรมการ	ว่าง

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเอ็นนู ซื่อสุวรรณ	รองผู้จัดการ
2. นายบรรลพ จารุกิจโสภา	รองผู้จัดการ
3. นายอำพน คูลอำนาจ	รองผู้จัดการ

4. นางสศิธร	สุจิตต์	รองผู้จัดการ
5. นายธีรพงษ์	ตั้งธีระฐานันท์	รองผู้จัดการ
6. นายลักษณะ	วจนานวัช	ผู้ช่วยผู้จัดการ
7. นายไพโรจน์	จันทร์ไทย	ผู้ช่วยผู้จัดการ
8. นายสุขสันต์	สุคันสนีย์	ผู้อำนวยการกองเลขานุการธนาคาร
9. นางรจนา	จันทร์วิทย์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองเลขานุการธนาคาร
10. นางรวนิดา	เอกคณาจิต	หัวหน้าแผนกเลขานุการทั่วไป

เริ่มประชุม เวลา 16.00 น.

1. เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

(1) การประชุมคณะกรรมการ ร.ก.ส. ในครั้งนี้ เป็นการประชุมที่จัดขึ้นในต่างจังหวัดเป็นครั้งแรก ในรอบปีบัญชี 2547 และกรรมการ ร.ก.ส. ได้ให้ความร่วมมือมาร่วมประชุม โดยพร้อมเพรียงกัน จึงขอขอบคุณทุกท่านด้วย

• การจัดประชุมคณะกรรมการ ร.ก.ส. ในต่างจังหวัดมีผลดีและเป็นประโยชน์ในหลายด้าน กล่าวคือ คณะกรรมการ ร.ก.ส. มีโอกาสได้เห็นสภาพพื้นที่จริงในต่างจังหวัด ได้สัมผัสธรรมชาติซึ่งมีผลดีต่อสุขภาพ ได้สร้างความสัมพันธ์และความสัมพันธ์อันดีกับพนักงานในส่วนภูมิภาค รวมทั้งได้รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากพนักงานในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นผลดีและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร นอกจากนี้ คณะกรรมการ ร.ก.ส. ยังได้รับความรู้จากการดูงานตามกำหนดการที่ ร.ก.ส. จัดให้ด้วย

(2) การประชุมคณะกรรมการ ร.ก.ส. ในครั้งนี้ถือเป็นครั้งพิเศษที่ผู้จัดการ ร.ก.ส. ในฐานะกรรมการ และเลขานุการ จะทำหน้าที่และเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ ร.ก.ส. เป็นครั้งสุดท้ายก่อนจะครบวาระการเกษียณอายุในวันที่ 30 กันยายน 2547

(3) ประธานกรรมการ ได้อนุญาตให้ผู้จัดการแจ้งเรื่องให้ที่ประชุมทราบ เกี่ยวกับการดำเนินงานของฝ่ายสนับสนุนการตลาดร่วมกับสำนักงาน ร.ก.ส. จังหวัดยะลา สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ร.ก.ส. จังหวัดยะลา จำกัด (สกต.ยะลา) และส่วนราชการในจังหวัดยะลา ที่ได้จัดกิจกรรมการระบายลองกองของเกษตรกรในจังหวัดยะลาและจังหวัดใกล้เคียงได้แก่ ปัตตานีและนราธิวาส ออกสู่ตลาดปลายทาง เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2547 โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการ ซึ่งปรากฏว่าช่วยระบายลองกองออกสู่ตลาดได้มากพอสมควรและทำให้ระดับราคาลองกองในพื้นที่สูงขึ้น โครงการนี้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้การสนับสนุนโดยพระราชทานเงินสนับสนุนโครงการจำนวน 300,000 บาท และ สกต.ยะลา ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานตามโครงการจำนวน 100,000 บาท

เมื่อพิจารณาแล้ว ที่ประชุมได้มีมติให้ความเห็นชอบ ดังนี้

(1) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้กรณีขอลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ซึ่งเกินอำนาจของผู้จัดการ ให้แก่ลูกค้า ธ.ก.ส. จำนวน 2 ราย คือ นายเรือง นวลศรี และ นายฉันทน์ จีนโหม ตามที่ผู้จัดการเสนอ

(2) ให้ ธ.ก.ส.ไม่รับข้อเสนอของนายประคอง อยู่สวัสดิ์ โดยกำหนดแนวทางช่วยเหลือใหม่เสร็จแจ้งคณะกรรมการประสานงานเพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ทราบ ดังนี้

(2.1) ให้ลูกค้าชำระหนี้เป็นเงิน 3,000,000 บาท หรือคิดเป็นอัตราร้อยละ 7.10 ต่อปี ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราต้นทุนดำเนินงานของ ธ.ก.ส. เป็นการชำระหนี้เสร็จสิ้น

(2.2) กรณีไม่สามารถชำระหนี้ตามข้อ (2.1) ได้ ให้ใช้วิธีนำที่ดินจำนองมาค้ำประกันชำระหนี้แทน เพื่อไม่ให้เป็นการระงับหนี้ของลูกค้าในการรวบรวมเงินมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.

8. เรื่อง ให้ความเห็นชอบการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรโดยผ่านกระบวนการ กบส.

ที่ประชุมได้พิจารณารายงานของผู้จัดการเรื่อง การแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรโดยผ่านกระบวนการ กบส. ตามเอกสารการประชุมระเบียบวาระที่ 4 ข้อ 4.2 ซึ่งขอความเห็นชอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรผ่านกระบวนการบริหารสินเชื่อกเกษตรกรแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(1) ดำเนินการตามมาตรการที่คณะรัฐมนตรี (ครม.) หรือ ธ.ก.ส.กำหนดไว้แล้ว ประกอบด้วย โครงการที่ ครม. หรือ ธ.ก.ส.ให้ความช่วยเหลือไปแล้ว และปัจจุบันยังดำเนินต่อไปเป็นปกติจำนวน 34 โครงการ

(2) ดำเนินการตามวิธีปฏิบัติปกติของ ธ.ก.ส. เนื่องจากเป็นโครงการที่มีปัญหาเล็กน้อยและ ธ.ก.ส. สามารถดำเนินการได้เอง จำนวน 145 โครงการ

(3) ดำเนินการจำหน่ายหนี้สูญโดยขอเงินชดเชยจากรัฐบาลผ่านกระบวนการ กบส. สำหรับโครงการที่มีเกษตรกรยังคงเป็นหนี้จำนวนมาก ราย มีภาระหนี้ในโครงการเป็นเงินจำนวนมาก และโครงการไม่สามารถดำเนินการต่อไป (ไม่รวมมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ พ.ศ. 2532) ทั้งนี้ ไม่สามารถแก้ไขด้วยวิธีปกติของ ธ.ก.ส. ได้ ประกอบกับมีความชัดเจนตามกรอบมติ กบส. เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 จำนวน 12 โครงการ

เมื่อพิจารณาแล้ว ที่ประชุมได้มีมติให้ความเห็นชอบการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรโดยผ่านกระบวนการ กบส. ตามที่ผู้จัดการเสนอ ทั้งนี้ ในการนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการบริหารสินเชื่อกเกษตรกรแห่งชาติ ขอให้ปรับปรุงเอกสารการประชุม (เอกสารแนบ 9) ตารางการคำนวณเงินชดเชยจากรัฐบาล โดยให้ตัดสัดส่วนที่แสดงตัวเลข ธ.ก.ส.รับภาระจำนวนเงิน 370,000 บาท ออก และให้แสดงตัวเลขส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยที่ ธ.ก.ส.คำนวณตามเกณฑ์ กบส. กับ จำนวนดอกเบี้ยที่ ธ.ก.ส.ขอชดเชยให้ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นว่า ธ.ก.ส.ได้ขอชดเชยดอกเบี้ยต่ำกว่าจำนวนดอกเบี้ยที่ ธ.ก.ส.คำนวณตามเกณฑ์ กบส. เป็นจำนวนเงิน 74.65 ล้านบาท รวมทั้งให้จัดทำข้อมูลลูกค้ารายคนของเกษตรกรไว้ด้วย

**การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมทดแทนการปลูกสับปะรด
ระยะที่ 1-3 จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์**

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดประสบความเดือดร้อนจากราคาสับปะรดตกต่ำ รัฐบาลโดยคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้กำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการลดพื้นที่ปลูกสับปะรดและส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงโคนมแทน เพราะอาชีพการเลี้ยงโคนมทำรายได้ให้เกษตรกรค่อนข้างสูงและมั่นคง ประกอบกับเพื่อ เร่งรัดการผลิตน้ำนมให้เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศตามนโยบายรัฐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับ ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการดังกล่าวในปีบัญชี 2524 2525 และ 2526 ตามลำดับ (ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และระยะที่ 3) ตามมติคณะกรรมการธนาคารครั้งที่ 8/2524 วันที่ 19 สิงหาคม 2527 ครั้งที่ 11/2525 วันที่ 21 พฤศจิกายน 2525 และครั้งที่ 7/2526 วันที่ 27 กรกฎาคม 2526 ดำเนินการในพื้นที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบุรี โดยมีรูปแบบดำเนินงานพอสังเขป ดังนี้

1.1.1 องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) และ ธ.ก.ส. เป็นเจ้าของโครงการ กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมชลประทาน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สหกรณ์โคนม ประจวบคีรีขันธ์จำกัด และสหกรณ์โคนมเพชรบุรี จำกัด เป็นส่วนงานสนับสนุน

1.1.2 ให้เกษตรกรลงทุนเลี้ยงโคนมรายละ 5 ตัว

1.1.3 ธ.ก.ส. ให้สินเชื่อสนับสนุนรายละ 127,000 - 189,000 บาทคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตาม วิธีปฏิบัติปกติของธนาคาร (ขณะนั้นอัตราร้อยละ 11.25 ต่อปี โดยให้กำหนดชำระคืนเสร็จไม่เกิน 8-10 ปี ตามจำนวนเงินกู้

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง การดำเนินโครงการข้างต้นเป็นการรองรับนโยบาย เร่งรัดการผลิตน้ำนมให้เพียงพอับความต้องการภายในประเทศ ประกอบกับคำสั่งคณะกรรมการเร่งรัดเพิ่ม ผลผลิตการเกษตร ที่ 3/2524 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2524 เรื่องแต่งตั้งคณะทำงาน และผู้จัดการโครงการ ส่งเสริมการเลี้ยงโคนมแทนการปลูกสับปะรด

1.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.3.1 เป้าหมายโครงการ / ผลการดำเนินงาน

รายการ	รับเกษตรกร (ราย)		จ่ายเงินกู้ (ล้านบาท)	
	เป้าหมาย	ผลงาน	เป้าหมาย	ผลงาน
1. ระยะที่ 1				
- ประจวบคีรีขันธ์	116	86	14.732	10.438
2. ระยะที่ 2				
- ประจวบคีรีขันธ์	224	224	37.464	36.707
- เพชรบุรี	100	100	15.280	15.280

รายการ	รับเกษตรกร (ราย)		จ่ายเงินกู้ (ล้านบาท)	
	เป้าหมาย	ผลงาน	เป้าหมาย	ผลงาน
3. ระยะที่ 3				
- ประจวบคีรีขันธ์	98	98	18.552	18.437
- เพชรบุรี	93	93	16.771	16.771
รวม	631	601	102.799	97.633

สถานะหนี้ของโครงการ ณ 31 มีนาคม 2547 เกษตรกรคงเป็นหนี้จำนวน 52 ราย มีภาระหนี้ต้นเงินรวม 8,440,236 บาท (มีส่วนต้นเงินค้างชำระคิดเป็นร้อยละ 68.20) และดอกเบี้ยค้างชำระรวม 15,713,508.94 บาท

1.3.2 ปัญหา อุปสรรคและการแก้ไขที่ผ่านมา

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณภาพพันธุ์โคให้น้ำมนน้อย และผสมติดยาก ทำให้มีผลกระทบต่อภาระคืนเงินกู้ ปี พ.ศ. 2538 ธ.ก.ส. จึงให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยขยายระยะเวลาชำระหนี้จากเดิมออกไปอีก 15 ปี และลดอัตราดอกเบี้ยเหลือร้อยละ 9 ต่อปี ส่วนปัญหาอื่น ๆ ได้ประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เช่น ขอความร่วมมือ อ.ส.ค. และกรมปศุสัตว์ จัดอบรมให้ความรู้การจัดการฟาร์ม และการผสมเทียม เป็นต้น

1.3.3 สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกร จากปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่เลิกเลี้ยงโคนม เปลี่ยนไปประกอบอาชีพการเกษตรอย่างอื่น ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจตามแบบสอบถามเกษตรกรจำนวน 42 ราย สรุปได้ดังนี้

- 1) เกษตรกรเลิกเลี้ยงโค จำนวน 37 ราย (คิดเป็นร้อยละ 88.10) ยังเลี้ยงโคจำนวน 5 ราย (คิดเป็นร้อยละ 11.90)
- 2) เกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยครัวเรือนละ 6,995 บาท
- 3) เกษตรกรมีหนี้สินตามโครงการสูงสุด 761,262 บาท- ต่ำสุด 24,851 บาท เฉลี่ย 461,343 บาท
- 4) เกษตรกรมีหนี้สินตามโครงการสูงสุด 761,262 บาท ต่ำสุด 24,851 บาท เฉลี่ย 461,343 บาท
- 5) ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่เป็นเหตุให้เกษตรกรเลิกเลี้ยงโค คือ โคไม่มีคุณภาพ และแรงงานไม่เพียงพอ

2. สารสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ ในระยะเริ่มแรกโครงการดำเนินไปด้วยดีเกษตรกรได้ประโยชน์ ส่วนราชการบรรลุเป้าหมายในการลดพื้นที่ปลูกข้าวประด ระยะต่อมาการดำเนินงานโครงการเริ่มมีปัญหาอันไม่ได้เกิดจากตัวเกษตรกร จึงเป็นผลทำให้เกษตรกรเลิกเลี้ยงโคนมเป็นส่วนใหญ่ และแม้ว่า ธ.ก.ส. จะให้ความช่วยเหลือด้านภาระหนี้สินให้เกษตรกรด้วยการขยายระยะเวลาชำระหนี้แล้วก็ตาม ปัจจุบันเกษตรกรก็ยังมีหนี้สินเป็นภาระหนักไม่สามารถชำระหนี้ได้ จึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแบบเบ็ดเสร็จ โดยขอลดภาระหนี้ให้เกษตรกรทุกราย ตามจำนวนต้นเงินและดอกเบี้ย

2.2 วัตถุประสงค์ จากประเด็นปัญหาโครงการ ปัญหาด้านหนี้สิน และสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกร จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความช่วยเหลือภาระหนี้สินแก่เกษตรกร

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ จะดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินให้แก่เกษตรกรทันทีที่ได้รับความเห็นชอบมาตรการตามข้อเสนอในข้อ 2.7

2.4 ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ เมื่อข้อเสนอได้รับความเห็นชอบ ธ.ก.ส. จะประชุมชี้แจงเกษตรกรในโครงการ เพื่อแจ้งผลการให้ความช่วยเหลือพร้อมกำหนดวันที่ให้ความช่วยเหลือมีผลแก่เกษตรกร ทั้งนี้จะดำเนินการร่วมกับ อ.ส.ค.

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่นำเสนอข้างต้นเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 25 พฤษภาคม 2547 เรื่องกรอบแนวทางแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

2.6 ความเห็นของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ธ.ก.ส. และ อ.ส.ค. ได้หารือและมีความเห็นร่วมกันสมควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อสร้างศรัทธาและเป็นขวัญกำลังใจให้แก่เกษตรกร โดยการลดภาระด้านหนี้สิน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทันที เนื่องจากคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ได้มีมติเห็นชอบไว้แล้วเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547

2.7 ข้อเสนอ จากเหตุผลและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ธ.ก.ส. และ อ.ส.ค. ในฐานะส่วนงานสนับสนุนและเจ้าของโครงการ ขอเสนอแนวทางและมาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมทดแทนการปลูกข้าวประด ระยะที่ 1-3 จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

2.7.1 ขอจำหน่ายหนี้เงินกู้ของเกษตรกร จำนวน 52 ราย ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 24.15 ล้านบาท แยกเป็นต้นเงิน 8.44 ล้านบาท ดอกเบี้ย 15.71 ล้านบาท

2.7.2 ขอเงินชดเชยจากรัฐบาลให้ ธ.ก.ส. เป็นเงินทั้งสิ้น 24.15 ล้านบาท แยกเป็นต้นเงิน 8.44 ล้านบาท ดอกเบี้ยเฉพาะต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เป็นเงิน 15.71 ล้านบาท

3. การวิเคราะห์ผลกระทบ

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหาหนี้สินเนื่องจากประสบปัญหาอุปสรรคในการผลิตที่มีใช้เกิดจากการเกษตรกร ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐที่เร่งรัดแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนอย่างบูรณาการ

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาแบบเบ็ดเสร็จ ลดความกดดันให้กับรัฐบาลได้เป็นอย่างดีและยั่งยืน

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เกษตรกรเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมของรัฐ ทำให้เกษตรกรโดยรวมของประเทศมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนให้แก่ครอบครัว ส่งผลให้ภาพรวมด้านการผลิตของประเทศดีขึ้น

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ รัฐบาลจะต้องใช้เงินงบประมาณชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในการจำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญแทนเกษตรกร จำนวน 52 ราย เป็นต้นเงิน 8.44 ล้านบาท ส่วนของดอกเบี้ย 15.71 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 24.15 ล้านบาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง เกษตรกรและบุคคลทั่วไปรับทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจการเมืองและให้ความร่วมมือภาครัฐมากขึ้น

4. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามมาตรการตามข้อ 2.7

เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือจำนวน 53 ราย รวมเป็นเงิน 16.24 ล้านบาท

การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม 10 จังหวัด

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา ตามที่รัฐมนตรีนโยบายส่งเสริมเร่งรัดการผลิตน้ำนมให้เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ ประกอบกับบางจังหวัดมีปัญหาเรื่อง การผลิตทางการเกษตร เช่น การผลิตอ้อย การผลิตข้าว เป็นต้น และเพื่อฟื้นฟูอาชีพให้แก่เกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติในบางพื้นที่ ดังนั้น ในปี พ.ศ.2531-2532 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยของรัฐ และ กรมอาชีวศึกษา) ร่วมมือกับ ธ.ก.ส. บริษัทเอกชน และสถาบันเกษตรกร จัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ 10 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสุโขทัย เชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี พัทลุง และสมุทรสาคร วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนนโยบายเร่งรัดการผลิตน้ำนมของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตทางการเกษตร และเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคง โดยมีรูปแบบโครงการสรุปพอสังเขป ดังนี้

1.1.1 ส่วนงานที่เกี่ยวข้องแต่ละจังหวัดร่วมสนับสนุนโครงการ โดยมี ธ.ก.ส. และกรมปศุสัตว์เป็นส่วนงานเจ้าของโครงการ

1.1.2 ให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการเลี้ยงโคนมรายละเอียด 3-5 ตัว ธ.ก.ส. สนับสนุนสินเชื่อรายละเอียด 125,000-220,000 บาท (เป็นเงินลงทุนและค่าใช้จ่าย) กำหนดชำระคืนภายใน 10-14 ปี

1.1.3 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสนับสนุนด้านวิชาการ

1.1.4 สถาบันเกษตรกรและหรือบริษัทเอกชนเป็นผู้รับซื้อน้ำนมดิบ

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง การดำเนินโครงการข้างต้นเป็นการรองรับนโยบายแห่งรัฐเรื่องการเร่งรัดผลิตน้ำนมให้เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ

1.3 ผลการดำเนินการ

1.3.1 ผลการดำเนินงาน

จังหวัด	เกษตรกรร่วมโครงการ (ราย)		การจ่ายสินเชื่อ (ล้านบาท)	คณะกรรมการ ธ.ก.ส. อนุมัติวันที่
	เป้าหมาย	รับจริง		
สุโขทัย	20	20	2.59	23 กันยายน 2531
เชียงใหม่	25	25	3.25	23 มิถุนายน 2531
ขอนแก่น	30	30	6.60	23 มิถุนายน 2531
สระบุรี	100	73	16.06	26 เมษายน 2531
สุพรรณบุรี	60	55	11.324	23 มิถุนายน 2531
นครปฐม	100	98	15.90	25 พฤษภาคม 2531

จังหวัด	เกษตรกรร่วมโครงการ (ราย)		การจ่ายสินเชื่อ (ล้านบาท)	คณะกรรมการ ธ.ก.ส. อนุมัติวันที่
	เป้าหมาย	รับจริง		
ประจวบคีรีขันธ์	100	100	24.00	26 มิถุนายน 2532
ราชบุรี	100	100	20.00	24 กุมภาพันธ์ 2531
พัทลุง	100	53	4.51	24 กุมภาพันธ์ 2531
สมุทรสาคร	25	20	4.07	23 กันยายน 2531
	660	574	108.304	

1.3.2 ปัญหาและการแก้ไขที่ผ่านมา

ปัญหาของโครงการส่วนใหญ่เกิดจากตัวโค เช่น โคไม่เป็นสัด อวัยวะภายในบกพร่อง ผสมติดยาก ให้น้ำนมน้อย โคเป็นโรคปากและเท้าเปื่อย เติมนมอีกเสบ เป็นต้น เกษตรกรบางส่วนไม่ชำนาญการจัดการฟาร์ม แปลงหญ้าไม่เพียงพอ ต้องใช้วัสดุทดแทนอย่างอื่นซึ่งมีราคาสูงกว่า และบางแห่งมีการส่งมอบโคล่าช้ามากทำให้เกษตรกรขาดความมั่นใจ การแก้ไขปัญหของคณะกรรมการบริหารโครงการแต่ละจังหวัด ได้กำชับให้ส่วนที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่และบทบาทตามที่กำหนดไว้ ให้สมบูรณ์และทันเวลา จนปัญหาได้รับการแก้ไขในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจของเกษตรกร ประกอบกับความรู้สึกที่เข้าร่วมโครงการเพราะถูกส่วนงานต่าง ๆ ชักชวนจูงใจ ตั้งแต่ต้น ทำให้ไม่มีความตั้งใจในการเลี้ยงโคเท่าที่ควร ส่งผลถึงประสิทธิภาพในการผลิตและการชำระหนี้ของเกษตรกรจนถึงปัจจุบัน และเรียกร้องให้ทางราชการและ ธ.ก.ส. แก้ไขปัญหา ธ.ก.ส. จึงได้สำรวจสถานะของเกษตรกรในโครงการ สรุปข้อมูล ดังนี้

1) สถานะหนี้ตามโครงการ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 มีเกษตรกรคงเป็นหนี้ จำนวน 135 ราย มีภาระหนี้ต้นเงิน จำนวน 24.245 ล้านบาท ดอกเบี้ยจำนวน 22.679 ล้านบาท แยกเป็นรายจังหวัด ดังนี้

จังหวัด	เกษตรกร(ราย)	ต้นเงิน(ล้านบาท)	ดอกเบี้ย(ล้านบาท)
สุโขทัย	2	0.260	0.372
เชียงใหม่	3	0.369	0.511
ขอนแก่น	4	0.559	0.677
สระบุรี	2	0.281	0.151
สุพรรณบุรี	7	1.011	1.442

จังหวัด	เกษตรกร(ราย)	ต้นทุน(ล้านบาท)	ดอกเบี้ย(ล้านบาท)
นครปฐม	5	0.829	0.776
ประจวบคีรีขันธ์	80	16.080	12.901
ราชบุรี	28	4.766	5.849
พัทลุง	4	0.090	0.001
สมุทรสาคร	-	-	-

2) สถานะของเกษตรกร จากการสำรวจข้อมูลรายคน จำนวน 111 ราย (คิดเป็นร้อยละ 81.62 ของเกษตรกรที่เป็นหนี้ทั้งหมด) สรุปข้อมูลได้ ดังนี้

- (1) เกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยครัวเรือนละ 38,579 บาท
- (2) เกษตรกรมีหนี้สินตามโครงการเฉลี่ยครัวเรือนละ 349,737 บาท
- (3) เกษตรกรมีหนี้สินรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 986,078 บาท
- (4) สาเหตุสำคัญที่เกษตรกรเลิกเลี้ยงโค (เกษตรกรเลิกเลี้ยงโค จำนวน 100 ราย) คือพันธุ์โคไม่มีคุณภาพ ราคาผลผลิตต่ำและประสบภัยพิบัติ / ภัยธรรมชาติ

2. สารสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ จากปัญหาและสถานะข้างต้นทำให้เกษตรกรมีปัญหาด้านหนี้สินเป็นเหตุให้มีหนี้ค้างชำระถึงร้อยละ 92.99 และต้องรับภาระดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น จนกลายเป็นภาระหนัก เกษตรกรส่วนใหญ่เลิกเลี้ยงโค และความเป็นโครงการยุติโดยปริยาย ธ.ก.ส. และกรมปศุสัตว์จึงมีความเห็น สมควรให้ความช่วยเหลือแบบเบ็ดเสร็จ โดยการจำหน่ายหนี้ให้แก่เกษตรกรทุกราย

2.2 วัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินให้แก่เกษตรกร อันเกิดจากการดำเนิน โครงการตามที่รัฐส่งเสริมแต่โครงการไม่ประสบความสำเร็จเป็นเหตุให้เกษตรกรมีภาระด้านหนี้สิน ซึ่งมีใช้ความผิดของเกษตรกร เป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการประกอบสัมมาชีพ

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ จะดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินให้แก่เกษตรกรทันทีที่ได้รับความเห็นชอบมาตรการตามที่เสนอในข้อ 2.7

2.4 ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ เมื่อข้อเสนอได้รับความเห็นชอบ ธ.ก.ส. จะประชุมชี้แจงเกษตรกรในโครงการ เพื่อแจ้งผลการให้ความช่วยเหลือพร้อมกำหนดวันที่ให้ความช่วยเหลือมีผลแก่เกษตรกร ทั้งนี้จะดำเนินการร่วมกับกรมปศุสัตว์

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่นำเสนอข้างต้น เป็นไปตามมติ คณะรัฐมนตรี วันที่ 25 พฤษภาคม 2547 เรื่องกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สึนเกษตรกรรมโครงการส่งเสริม หรือสงเคราะห์ของรัฐ ฯ

2.6 ความเห็นของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ธ.ก.ส. และกรมปศุสัตว์ในฐานะเจ้าของโครงการได้หารือและ มีความเห็นร่วมกัน สมควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการที่ยังคงมีภาระหนี้สินกับ ธ.ก.ส. ทุกราช โดยการลดภาระหนี้ให้ทั้งจำนวน และสามารถดำเนินการได้ทันทีเนื่องจากคณะกรรมการ ธ.ก.ส. มีมติเห็นชอบ ไว้แล้ว เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547

2.7 ข้อเสนอ จากเหตุผลและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ธ.ก.ส. และกรมปศุสัตว์ข้อเสนอแนวทางและ มาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม 10 จังหวัด ดังนี้

2.7.1 ขอจำหน่ายหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ณ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 135 ราย ออกจากบัญชีเป็น หนี้สูญ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 46.924 ล้านบาท แยกเป็นต้นเงิน 24.245 ล้านบาท ดอกเบี้ย 22.679 ล้านบาท

2.7.2 ขอเงินชดเชยจากรัฐบาลให้ ธ.ก.ส. รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 46.924 ล้านบาท แยกเป็นต้นเงิน 24.245 ล้านบาท ดอกเบี้ย(เฉพาะต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)เป็นเงิน 22.679 ล้านบาท ส่วนที่ ธ.ก.ส. รับภาระ เป็นเงิน 4.730 ล้านบาท

3. การวิเคราะห์ผลกระทบ

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหานี้สึนเนื่องจากประสบปัญหา อุปสรรคในการผลิตตามโครงการที่รัฐส่งเสริม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันที่เร่งรัดแก้ไขปัญหา สังคมและความยากจนอย่างบูรณาการ

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล เกษตรกรได้รับการแก้ไขแบบเบ็ดเสร็จ ลดความกดดันในการชุมนุม เรียกร้องของเกษตรกรให้กับรัฐบาลได้เป็นอย่างดีและยั่งยืน

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เกษตรกรมีขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงให้แก่ ครอบครัว ส่งผลให้ภาพรวมด้านการผลิตของประเทศดีขึ้น

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ รัฐบาลจะต้องใช้งบประมาณชดเชยเงินให้แก่ ธ.ก.ส. ในการ จำหน่ายหนี้เงินกู้จากบัญชีเป็นหนี้สูญเป็นจำนวนเงิน 46.924 ล้านบาท

3.5 ผลกระทบต่อสังคมและการเมือง เกษตรกรและบุคคลทั่วไปทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริง ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจการเมืองและให้ ความร่วมมือภาครัฐมากขึ้น

4. ตัวชี้วัดความสำเร็จจากมาตรการตามข้อ 2.7

เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือจำนวน 135 รายเป็นเงิน 46.924 ล้านบาท

**การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม
ในเขตนิคมสหกรณ์ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี**

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมเร่งรัดการผลิตน้ำนมให้เพียงพอับความต้องการภายในประเทศ และให้การสนับสนุนเงินทุนแก่ ธ.ก.ส. ในปี 2531 และ 2532 ปีละ 500 ล้านบาท รวมกับเงินทุนของ ธ.ก.ส. ปีละ 500 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,000 ล้านบาท เพื่อให้สินเชื่อตามมาตรการให้สินเชื่อสู่ภาคเกษตรและชนบท

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในเขตนิคมสหกรณ์ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี เป็นโครงการหนึ่งที่สนับสนุนโครงการและมาตรการข้างต้น และเนื่องด้วยเกษตรกรส่วนใหญ่ในเขตนิคมสหกรณ์ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ประกอบอาชีพปลูกพืชไร่เป็นหลักแต่ต้องประสบภาวะฝนแล้ง ราคาผลผลิตตกต่ำเป็นประจำ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (ส่วนงานสนับสนุนกิจการสหกรณ์) และส่วนงานที่เกี่ยวข้องพยายามหาทางแนะนำการผลิตทางการเกษตรที่ให้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับการลงทุน ตลอดจนมีตลาดรองรับแน่นอนเพื่อแก้ไขปัญหาด้านราคา และเล็งเห็นว่าอาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพที่มั่นคงรายได้ดีและแน่นอนแก่เกษตรกร ประกอบกับบริเวณใกล้เคียงเป็นแหล่งที่เลี้ยงโคนมใหญ่ที่สุดในประเทศไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมป่าไม้ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยและ ธ.ก.ส. จึงได้ร่วมมือกันจัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในเขตนิคมสหกรณ์ชัยบาดาล ในเขตพื้นที่อำเภอท่าหลวง (โครงการระยะที่ 1) และอำเภอชัยบาดาล(โครงการระยะที่ 2) จังหวัดลพบุรี ขึ้นโดยมีรูปแบบดำเนินงานพอสังเขป ดังนี้

1.1.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสส.) เป็นเจ้าของโครงการ โดยมีองค์การส่งเสริมกิจการโคนม (อ.ค.ส.) กรมป่าไม้ (กปม.) สหกรณ์โคนมท่าหลวง จำกัด(สหกรณ์) กรมปศุสัตว์ (กปศ.) บริษัทซีพี เมจิ จำกัด (บริษัทฯ) เป็นหน่วยงานสนับสนุนโครงการและ ธ.ก.ส. สนับสนุนด้านสินเชื่อ

1.1.2 เป้าหมายรับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 200 คน

1.1.3 ท้องที่การดำเนินงานอยู่ในเขตนิคมสหกรณ์ชัยบาดาลเฉพาะในเขตพื้นที่ อำเภอท่าหลวง และอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยในระยะเริ่มแรกกำหนดให้เกษตรกรเลี้ยงโคนมรายละ 5 ตัว และจะเพิ่มสูงสุดไม่เกินรายละ 10 ตัว และให้มีพื้นที่จัดทำแปลงหญ้า รายละ 5-10 ไร่

1.1.4 ธ.ก.ส. จำยสินเชื่อเพื่อการลงทุนรายละ 240,000 บาท ให้โครงการระยะที่ 1 ในปี พ.ศ. 2533 และโครงการระยะที่ 2 ภายในปี 2536 - 2537 โดยคิดดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราร้อยละ 9 ต่อปี โดยกำหนดชำระคืนไม่เกิน 14 ปี นับแต่วันเบิกจ่ายเงินกู้งวดแรก มีระยะปลอดการชำระดอกเบี้ย 2 ปีแรกและปลอดการชำระต้นเงิน 8 ปีแรก

1.1.5 กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดโครงการเมื่อเกษตรกรชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น แต่ไม่เกิน ปี พ.ศ. 2547 สำหรับโครงการระยะที่ 1 และโครงการระยะที่ 2 ไม่เกินปี พ.ศ. 2551

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง การดำเนินโครงการข้างต้นเป็นการรองรับนโยบายแห่งรัฐ เรื่องการเร่งรัดการผลิตน้ำมันให้เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ ประกอบกับมาตรการการกระจาย รายได้ของประชาชนในชนบท และบันทึกข้อตกลงในการดำเนินการร่วมกันระหว่าง กรมส่งเสริมสหกรณ์ กับ ธ.ก.ส.

1.3 การดำเนินงานที่ผ่านมา

1.3.1 การดำเนินงานมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 200 ราย จ่ายสินเชื่อรวม 48 ล้านบาท ปัจจุบัน(ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547) คงเหลือเกษตรกรคงเป็นหนี้จำนวน 143 ราย รวม เป็นเงิน 40.740 ล้านบาท แยกเป็นต้นเงินกู้ 28.876 ล้านบาท และดอกเบี้ย 11.864 ล้านบาท

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมาสรุปได้ดังนี้

1.3.2.1 คุณภาพโคมีปัญหาผสมติดยาก มีปัญหาเรื่องโรคแท้งติดต่อ อัตราการ ให้นมต่ำกว่าเกณฑ์

1.3.2.2 มีปัญหาราคาอาหารขึ้นแพง และบางช่วงมีปัญหาแปลงหญ้าประสบ ภัยแล้ง เกิดความเสียหายต้องซื้ออาหารหยาบมาทดแทนในราคาแพง

1.3.2.3 การตลาดมีปัญหาสหกรณ์โคนมท่าหลวง จำกัด ไม่ได้รับซื้อโดยตรง จากเกษตรกรแต่เป็นตัวแทนส่งต่อให้นามดิบให้แก่บริษัท ซี พี เมจิ จำกัด เนื่องจากขาดความพร้อมในการทำ ธุรกิจ ทำให้เกษตรกรมีปัญหาการจำหน่ายทั้งความสม่ำเสมอของการรับซื้อและราคา และบางรายต้องหา ช่องทางการจำหน่ายนมนามดิบด้วยตนเอง

1.3.3 สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกร จากการดำเนินงานที่ประสบปัญหาทำให้ เกษตรกรบางรายต้องเลิกเลี้ยงโคไปประกอบอาชีพการเกษตรอย่างอื่น ส่วนเกษตรกรรายที่ไม่มีอาชีพอื่นรองรับ ก็ต้องเลี้ยงโคต่อไป ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจตามแบบสอบถามเกษตรกร จำนวน 143 ราย สรุปได้ดังนี้

- 1) คงเหลือเกษตรกรยังเลี้ยงโคนม จำนวน 100 ราย (เลิกเลี้ยง 43 ราย)
- 2) เกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยครัวเรือนละ 23,000.- บาท
- 3) เกษตรกรมีหนี้สินในโครงการเฉลี่ยครัวเรือนละ 289,798 บาท
- 4) เกษตรกรมีหนี้สินรวมทั้งสิ้นเฉลี่ยครัวเรือนละ 363,240 บาท
- 5) เกษตรกรรายที่ยังเลี้ยงโคนมอยู่ในปัจจุบันมีความมั่งคั่งในรายได้คิดเป็นร้อยละ 30 เท่านั้น

2. สารสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ เนื่องด้วยเกษตรกรในโครงการฯให้ความร่วมมือดำเนินการตามที่โครงการกำหนดไว้เป็นอย่างดีเพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่มั่นคงและให้ผลตอบแทนสูงอีกทั้งมีส่วนงานต่างๆให้การสนับสนุน แต่เนื่องจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาประสบปัญหาทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่เป็นไปตามประมาณการของโครงการ(เงินสดคงเหลือสุทธิหลังหักชำระหนี้เงินกู้ตั้งแต่ปีที่ 2 ถึงปีที่ 15 เป็นเงินประมาณ 26.238 – 97.064 บาท) ทำให้เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ เนื่องจากมีหนี้เป็นภาระหนัก จึงเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือโดยการลดภาระหนี้ให้เกษตรกรทุกราย ที่ยังคงเป็นหนี้ทั้งจำนวนต้นเงิน และดอกเบี้ย

2.2 วัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินให้เกษตรกรในโครงการที่ได้ดำเนินการตามโครงการที่รัฐส่งเสริม แต่โครงการไม่ประสบความสำเร็จอันไม่ได้เกิดจากความผิดของเกษตรกรและเป็นเหตุให้เกษตรกรมีหนี้สินเป็นภาระหนัก

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ จะดำเนินการแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรในโครงการทันทีที่ได้ได้รับความเห็นชอบมาตรการตามข้อเสนอในข้อ 2.7

2.4 ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ เมื่อข้อเสนอได้รับความเห็นชอบ ร.ก.ส. จะประชุมชี้แจงเกษตรกรในโครงการ เพื่อแจ้งผลการให้ความช่วยเหลือพร้อมกำหนดวันที่ให้ความช่วยเหลือมีผลแก่เกษตรกร ทั้งนี้จะดำเนินการร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่นำเสนอข้างต้นเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 25 พฤษภาคม 2547 เรื่องกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

2.6 ความเห็นของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ร.ก.ส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้หารือและมีความเห็นร่วมกันสมควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อสร้างศรัทธาและเป็นขวัญกำลังใจให้แก่เกษตรกรโดยการลดภาระด้านหนี้สิน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทันที เนื่องจากคณะกรรมการ ร.ก.ส. ได้มีมติเห็นชอบไว้แล้วเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547

2.7 ข้อเสนอ จากเหตุผลและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ร.ก.ส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะส่วนงานสนับสนุนและเจ้าของโครงการ ขอเสนอแนวทางและมาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคกระบือในเขตนิคมสหกรณ์ชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ดังนี้

2.7.1 ขอจำหน่ายหนี้เงินกู้ ของเกษตรกรในโครงการ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 ลดจากบัญชีเป็นหนี้สูญ เป็นเงิน 40.740 ล้านบาท ยอดเป็นต้นเงิน 28.876 ล้านบาท ดอกเบี้ย 11.864 ล้านบาท

2.7.2 ขอเงินชดเชยจากรัฐบาลให้ ธ.ก.ส. เป็นเงินทั้งสิ้น 40.740 ล้านบาท แยกเป็นต้นเงิน 28.876 ล้านบาท และดอกเบี้ยเฉพาะต้นทุนเงินรวมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เป็นเงิน 11.864 ล้านบาท โดย ธ.ก.ส. รับการเป็นเงินจำนวน 17.656 ล้านบาท

3. การวิเคราะห์ผลกระทบ

3.1. ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหาหนี้สินเนื่องจากประสบปัญหาอุปสรรคในการผลิต ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐที่เร่งรัดแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนอย่างบูรณาการ

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาแบบเบ็ดเสร็จ ลดความกดดันให้กับรัฐบาลได้เป็นอย่างดีและยั่งยืน

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เกษตรกรเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมของรัฐทำให้เกษตรกรโดยรวมของประเทศมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่ครอบครัวส่งผลให้ภาพรวมด้านการผลิตของประเทศดีขึ้น

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ รัฐบาลจะต้องใช้เงินงบประมาณชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในการจำหน่ายหนี้เงินกู้ยืมจากบัญชีเป็นหนี้สูญให้กับเกษตรกร จำนวน 143 บาท ต้นเงินกู้จำนวน 28.876 ล้านบาท ดอกเบี้ย 11.864 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 40.740 ล้านบาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง เกษตรกรและบุคคลทั่วไปรับทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจการเมืองและพร้อมให้ความร่วมมือภาครัฐมากขึ้น

4. ตัวชี้วัดความสำเร็จจากมาตรการตามข้อ 2.7

ตามมาตรการข้อ 2.7 เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ 143 ราย รวมเป็นเงิน 40.74 ล้านบาท

การแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสุพรรณบุรี

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา รัฐมีนโยบายส่งเสริมเร่งรัดการผลิตน้ำนมให้เพียงพอับความต้องการภายในประเทศประกอบกับการทำนาในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีมีปัญหาเรื่องผลผลิตข้าว และราคาที่ตกต่ำพร้อมกันนี้รัฐได้กำหนดมาตรการกระจายรายได้ของประชาชนในชนบท ดังนั้น กรมปศุสัตว์ (กปศ.) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จึงร่วมกันจัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสุพรรณบุรี ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐและแก้ไขปัญหการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกร เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง โดยมีจังหวัดสุพรรณบุรี (จังหวัด) กรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสศ.) องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) และบริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด (บริษัทฯ) เป็นหน่วยงานสนับสนุนโครงการ มีรูปแบบดำเนินโครงการพอสังเขป ดังนี้

1.1.1 กปศ. และ ธ.ก.ส. เป็นเจ้าของโครงการ จังหวัดสุพรรณบุรี กสศ. อสค. และบริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด ร่วมสนับสนุนโครงการ

1.1.2 เป้าหมายรับเกษตรกร 300 คน ภายในระยะเวลา 3 ปี (2535-2537)

1.1.3 ให้เกษตรกรเลี้ยงโคนม รายละ 5 ตัว

1.1.4 ธ.ก.ส. จ่ายสินเชื่อสนับสนุนรายละ 220,000 บาท (เป็นค่าใช้จ่ายและเงินลงทุน) คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 ต่อปี ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ 14 ปี ปลอดระยะเวลาชำระดอกเบี้ยและต้นเงินจำนวน 2 และ 8 ปีแรกตามลำดับ

1.1.5 กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดโครงการเมื่อเกษตรกรทุกรายชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น ทั้งนี้ไม่เกิน พ.ศ. 2550

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง การดำเนินโครงการข้างต้นเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐเพื่อเร่งรัดการผลิตน้ำนมให้เพียงพอับความต้องการภายในประเทศ และเพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐตามมาตรการกระจายรายได้ของประชาชนในชนบท

1.3 ผลการดำเนินการ

1.3.1 ผลการดำเนินงาน มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการรวม 172 ราย จ่ายสินเชื่อรวม 36.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.40 และ 50.40 ของเป้าหมาย สาเหตุสำคัญที่รับเกษตรกรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากในช่วงเวลาเดียวกันนั้นรัฐมีนโยบายปรับโครงสร้างและระบบการผลิต มีประเภทการผลิตให้เกษตรกรเลือกหลากหลาย และรัฐให้การสนับสนุนเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ เกษตรกรจึงสนใจและเข้าร่วมโครงการตามนโยบายดังกล่าว

1.3.2 ปัญหาและอุปสรรค ในระยะแรก การผลิตตามโครงการภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่มีปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคและส่งผลกระทบต่อการดำเนินโครงการ แต่เมื่อปี พ.ศ. 2537 เกิดพายุทิดาโลรา

เกษตรกรประสบปัญหาน้ำท่วมฟาร์ม แปลงหญ้า เกิดความเสียหาย เกษตรกรส่วนใหญ่เลิกเลี้ยงโค ส่งผล
กระทบต่อการผลิต เกิดภาระหนี้สินมากขึ้น ปัจจุบันความเป็นโครงการไม่มีการดำเนินการแต่อย่างใด
จากการสำรวจสถานะของเกษตรกรในโครงการ สรุปข้อมูลพอสังเขป ดังนี้

1) สถานะหนี้ของโครงการ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 เกษตรกรคงเป็นหนี้ จำนวน 98 ราย
มีภาระหนี้ต้นเงิน 19.387 ล้านบาท ดอกเบี้ย 15.032 ล้านบาท

2) สถานะของเกษตรกร จากการสำรวจข้อมูลตามแบบสอบถามทุกราย สรุปผล ดังนี้

(1) เกษตรกรเลิกเลี้ยงโค จำนวน 84 ราย (คิดเป็นร้อยละ 85.71)

(2) เกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยครัวเรือนละ 33.336 บาท

(3) เกษตรกรมีหนี้สินตามโครงการเฉลี่ยครัวเรือนละ 348.156 บาท

(4) เกษตรกรมีหนี้สินรวมทุกแหล่งเงินกู้เฉลี่ยครัวเรือนละ 543.306 บาท

(5) ปัญหาอุปสรรคที่เป็นเหตุให้เกษตรกรเลิกเลี้ยงโคคือการประสบภัยธรรมชาติ พันธ์โค
ไม่มีคุณภาพและราคาผลิตผลตกต่ำ

★ 2. สาเหตุสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ ในระยะเริ่มโครงการ การดำเนินโครงการและการเลี้ยงโคของเกษตรกรอยู่ในเกณฑ์ดี
ไม่มีอุปสรรคสำคัญที่มีผลกระทบต่อการทำงาน แต่เมื่อปี พ.ศ. 2537 เกิดพายุอิราโลรา เกษตรกรประสบปัญหา
น้ำท่วมฟาร์ม แปลงหญ้า เกิดความเสียหาย เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเลิกเลี้ยงโค ส่งผลกระทบต่อการผลิต เกิดภาระ
หนี้สินมากขึ้น ความเป็นโครงการยุติโดยปริยาย เกษตรกรต้องการให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาด้านหนี้สิน
จากการสำรวจสถานะโครงการและสถานะเกษตรกรในโครงการ จึงเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรทุกราย
โดยการลดภาระหนี้ให้เกษตรกรทั้งจำนวน

2.2 วัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินให้แก่เกษตรกรในโครงการ ซึ่งดำเนินการตามโครงการที่
รัฐส่งเสริมแต่โครงการไม่ประสบความสำเร็จเป็นเหตุให้เกษตรกรมีภาระด้านหนี้สิน ซึ่งมีใช้ความผิดของเกษตรกร
เป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการประกอบสัมมาชีพ

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินให้แก่เกษตรกรทันทีที่ได้รับความ
เห็นชอบมาตรการตามข้อเสนอในข้อ 2.7

2.4 ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ เมื่อข้อเสนอได้รับความเห็นชอบ ธ.ก.ส. จะประชุมชี้แจงเกษตรกรใน
โครงการ เพื่อแจ้งผลการให้ความช่วยเหลือพร้อมกำหนดวันที่ให้ความช่วยเหลือมีผลแก่เกษตรกร ทั้งนี้จะ
ดำเนินการร่วมกับกรมปศุสัตว์

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่นำเสนอข้างต้นเป็นไปตามมติ คณะรัฐมนตรี วันที่ 25 พฤษภาคม 2547 เรื่องกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้ล้นเกินครุฑตามโครงการส่งเสริม หรือสมเคราะห์ของรัฐ ฯ

2.6 ความเห็นของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ธ.ก.ส. และกรมปศุสัตว์ ในฐานะเจ้าของโครงการได้หารือ และมีความเห็นร่วมกัน สมควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรด้านหนี้สินแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ แก่เกษตรกรโดยการลดภาระหนี้ให้ทั้งจำนวนและสามารถดำเนินการได้ทันทีเนื่องจากคณะกรรมการ ธ.ก.ส. มีมติเห็นชอบไว้แล้วเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547

2.7 ข้อเสนอ จากเหตุผลและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ธ.ก.ส. และกรมปศุสัตว์ ขอเสนอแนวทางและมาตรการ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

2.7.1 ขอลำนำหนี้ยกของเกษตรกร ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 98 ราย ออกจากบัญชีเป็น หนี้สูญ เป็นเงินทั้งสิ้น 34.419 ล้านบาท แยกเป็นต้นเงิน 19.387 ล้านบาท ดอกเบี้ย 15.032 ล้านบาท

2.7.2 ขอเงินชดเชยจากรัฐบาลให้ ธ.ก.ส. เป็นเงินทั้งสิ้น 34.419 ล้านบาท แยกเป็นต้นเงิน 19.387 ล้านบาท ดอกเบี้ย(เฉพาะส่วนของต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) เป็นเงิน 15.032 ล้านบาท ส่วนที่ ธ.ก.ส. รับภาระ เป็นจำนวนเงิน 4.185 ล้านบาท

3. การวิเคราะห์ผลกระทบ

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหานี้ล้นเกิน เนื่องจากประสบปัญหา อุปสรรคในการผลิตตามโครงการที่รัฐส่งเสริม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐในปัจจุบันที่เร่งรัดแก้ไขปัญหาดังกล่าวและความยากจนอย่างบูรณาการ

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหามาแบบเบ็ดเสร็จ ลดความกดดัน การชุมนุมเรียกร้องให้กับรัฐบาลได้เป็นอย่างดีและยั่งยืน

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เกษตรกรมีขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ และความมั่นคงให้แก่ครอบครัว ส่งผลให้ภาพรวมด้านการผลิตของประเทศดีขึ้น

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ รัฐบาลจะต้องใช้งบประมาณชดเชยเงินให้แก่ ธ.ก.ส. เป็นจำนวน 34.419 ล้านบาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง เกษตรกรและบุคคลทั่วไปรับทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริง ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน ช่วยลดและหรือป้องกันปัญหาด้านสังคมได้เป็นอย่างดี กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรักในการเมืองและให้ความร่วมมือกับรัฐบาลมากขึ้น

การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ภายใต้โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ พ.ศ. 2532)

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา เมื่อปี พ.ศ. 2532 เกิดภัยธรรมชาติจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด คือ ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ และระนอง ทำให้เกษตรกรประสบภัยรวม 13,522 ราย มีภาระหนี้สินต่อ ธ.ก.ส. รวม 2,149.94 ล้านบาท ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกับ ธ.ก.ส. ได้เร่งรัดให้ความช่วยเหลือทั้งระยะเร่งด่วน (แก้ไขเฉพาะหน้า) โดยการขยายระยะเวลาชำระหนี้ และระยะยาว โดยให้สินเชื่อเพื่อการฟื้นฟูอาชีพใน ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น การประมง การเลี้ยงโคนม การเลี้ยงโคเนื้อ การปลูกปาล์มน้ำมัน การปลูกยางพารา เป็นต้น โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโครงการหนึ่งที่อยู่ภายใต้การให้ความช่วยเหลือดังกล่าว ซึ่งมีรูปแบบดำเนินงานพอสังเขป ดังนี้

1.1.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสส.) เป็นเจ้าของโครงการ ปศุสัตว์จังหวัด (กปส.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สหกรณ์โคนมบางสะพาน จำกัด องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นผู้ให้การสนับสนุน

1.1.2 เป้าหมายกับเกษตรกร 200 ราย

1.1.3 ระยะเวลาดำเนินการภายในปี 2535

1.1.4 กำหนดให้เกษตรกรเลี้ยงโคนมรายละ 5 ตัว

1.1.5 เงินกู้เพื่อการลงทุนและค่าใช้จ่าย รายละ 240,000-480,000 บาท

1.1.6 ระยะสิ้นสุดโครงการ พ.ศ. 2549

1.1.7 บริหารโครงการในรูปคณะกรรมการ โดยมีผู้สนับสนุนที่เกี่ยวข้องและผู้แทนเกษตรกรร่วมเป็นคณะกรรมการ

1.1.8 อ.ส.ค. และหรือเกษตรกรเป็นผู้จัดหาโคพันธุ์ดี ธ.ก.ส. สนับสนุนด้านสินเชื่อ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ กปส. สนับสนุนด้านการประสานงานและวิชาการ สหกรณ์โคนมบางสะพาน จำกัด เป็นผู้รวบรวมซื้อนํ้านมดิบส่งต่อไป อ.ส.ค.

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง การดำเนินโครงการข้างต้น ดำเนินการภายใต้มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 20 พฤศจิกายน 2533 เรื่องอนุมัติมาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพายุไต้ฝุ่นเกย์ ฯ (เงินกู้เพื่อการฟื้นฟูอาชีพ) และคำสั่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ 16/2535 วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2535 เกี่ยวกับการจัดหาพันธุ์โคให้เกษตรกรในโครงการ ฯ

1.3 ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

1.3.1 ผลการดำเนินโครงการ มีเกษตรกรร่วมโครงการ 200 ราย จ่ายเงินกู้รวม 48.00 ล้านบาท

การผลิตมีปัญหาระยะคุณภาพของโค ประกอบกับภาพรวมการทำกินและสถานะของเกษตรกรที่ได้รับภัยจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ไม่ดีขึ้นทั้งด้านการผลิตและภาระหนี้สิน เกษตรกรชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือความเดือดร้อนเรื่องหนี้สินอันเนื่องจากพายุเกย์ (ทั้งหนี้ที่มีอยู่เดิมก่อนเกิดภัย และหนี้ที่เกิดขึ้นใหม่ภายใต้โครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย) จนเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2538 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ โดยรวมหนี้ต้นเงินของทุกสัญญาเข้าด้วยกัน แล้วจัดทำเป็นสัญญาใหม่ กำหนดชำระคืนไม่เกิน 18 ปี สำหรับดอกเบี้ยค้างชำระของทุกสัญญาให้รวมเข้ากัน จัดทำเป็นสัญญาใหม่อีกหนึ่งสัญญา ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เข้ารับการช่วยเหลือตามมาตรการดังกล่าว แต่มีเกษตรกรในโครงการฯ บางส่วนยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจำนวน 36 ราย ปัจจุบันยังมีปัญหาระยะหนี้สินกับ ธ.ก.ส. จึงควรกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือ และจากการสำรวจสถานะการทำกินของเกษตรกรในโครงการฯ สรุปข้อมูลได้ ดังนี้

1) ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 มีเกษตรกรคงเป็นหนี้จำนวน 36 ราย มีภาระหนี้ต้นเงินจำนวน 7.824 ล้านบาท ดอกเบี้ย 4.692 ล้านบาท

2) ข้อมูลสำรวจจากแบบสอบถามจำนวน 27 ราย สรุปการประมวลผลข้อมูล ดังนี้

- (1) เกษตรกรเลี้ยงโค จำนวน 20 ราย
- (2) เกษตรกรยังเลี้ยงโค จำนวน 7 ราย
- (3) เกษตรกรมีภาระหนี้สินตามโครงการเฉลี่ยรายละ 363,308.48 บาท
- (4) เกษตรกรมีภาระหนี้รวมทุกแหล่งเงินกู้เฉลี่ยครัวเรือนละ 437,040.52 บาท
- (5) มีรายได้สุทธิเฉลี่ยครัวเรือนละ 35,555.56 บาท
- (6) สาเหตุสำคัญที่โครงการ ไม่ประสบผลสำเร็จและเกษตรกรเลิกเลี้ยงโค คือพันธุ์โค

ไม่มีคุณภาพ ผสมติดยาก เป็นโรคแท้ง และป่วยตาย

2. สาระสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ เกษตรกรผู้ประสบภัยพายุเกย์ พ.ศ. 2532 ในพื้นที่ที่เสียหายอย่างหนักและรุนแรง คือจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพรและจังหวัดระนอง แม้ว่าที่ผ่านมาได้รับความช่วยเหลือทั้งระยะเร่งด่วน เฉพาะหน้าและระยะยาวแต่เกษตรกรยังมีภาระหนี้สินมีการชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือ (วันที่ 5 สิงหาคม 2547) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ภายใต้โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติจากพายุไต้ฝุ่นเกย์) ก็อยู่ในภาวะเช่นเดียวกันและจากการสำรวจสถานะเกษตรกรข้างต้น จึงเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานี้ให้แก่เกษตรกร โดยการลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกร ทั้งจำนวนทุกราย

2.2 วัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดปัญหาให้แก่เกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ (ภายใต้โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติจากพายุไต้ฝุ่นเกย์)ซึ่งดำเนินการตามโครงการที่รัฐส่งเสริม แต่ปัจจุบันมีหนี้สินอันเป็นภาระหนัก ซึ่งมีสาเหตุจากความผิดของเกษตรกร เป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการประกอบสัมมาชีพ

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ จะดำเนินการแก้ไขปัญหามาให้แก่เกษตรกรในโครงการฯทันทีที่ได้รับ ความเห็นชอบมาตรการตามข้อเสนอในข้อ 2.7

2.4 ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ เมื่อข้อเสนอได้รับความเห็นชอบ ธ.ก.ส. จะประชุมชี้แจงเกษตรกร ในโครงการฯเพื่อแจ้งผลการให้ความช่วยเหลือพร้อมกำหนดวันที่ให้ความช่วยเหลือมีผลแก่เกษตรกร ทั้งนี้จะ ดำเนินการร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่นำเสนอข้างต้นเป็นไปตามมติ คณะรัฐมนตรี วันที่ 25 พฤษภาคม 2547 เรื่องกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริม หรือสงเคราะห์ของรัฐ

2.6 ความเห็นของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ธ.ก.ส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้หารือและมีความเห็นร่วมกัน สมควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการฯแบบเบ็ดเสร็จและเร่งด่วนเนื่องจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นข้างต้น เป็นความรุนแรงอย่างยิ่งทำให้เกษตรกรสิ้นเนื้อประดาตัวมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และสภาพจิตใจ แม้ว่าจะ ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือไปแล้วทั้งการฟื้นฟูอาชีพและสภาพจิตใจแต่ปัจจุบันเกษตรกรยังมีภาระ หนักเกี่ยวกับหนี้สินอันเนื่องมาจากการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวและสามารถดำเนินการได้ทันทีเนื่องจาก คณะกรรมการ ธ.ก.ส. มีมติให้ความเห็นชอบไว้แล้วเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547

2.7 ข้อเสนอ จากเหตุผลและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ธ.ก.ส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในฐานะส่วนงาน ผู้ให้การสนับสนุนและเจ้าของโครงการ ขอเสนอแนวทางและมาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรใน โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ภายใต้โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย ธรรมชาติจากพายุไต้ฝุ่นเกย์) ดังนี้

2.7.1 จำหน่ายหนี้เงินกู้ ณ 31 มีนาคม 2547 ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญให้แก่เกษตรกร จำนวน 36 ราย เป็นเงิน 7.824 ล้านบาท ดอกเบี้ย เป็นเงิน 4.692 ล้านบาท

2.7.2 ขอลงเงินชดเชยจากรัฐบาลให้ ธ.ก.ส. เป็นเงิน 7.824 ล้านบาท และส่วนของดอกเบี้ยเฉพาะ ต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 4.692 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 12.516 ล้านบาท ธ.ก.ส. รับภาระเป็นเงิน 5.203 ล้านบาท

3. การวิเคราะห์ผลกระทบ

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหานี้สืบเนื่องจากประสบปัญหาอุปสรรคในการผลิตตามโครงการที่รัฐส่งเสริม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐในปัจจุบันที่เร่งรัดการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนอย่างบูรณาการ

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาแบบเบ็ดเสร็จ ลดความกดดันในการชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลได้เป็นอย่างดีและยั่งยืน

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เกษตรกรเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมของรัฐ ทำให้เกษตรกรของประเทศมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่ครอบครัวส่งผลให้ภาพรวมด้านการผลิตของประเทศดีขึ้น

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ รัฐบาลจะต้องใช้เงินงบประมาณชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในการจำหน่ายหนี้เงินกู้จากบัญชีเป็นหนี้สูญแทนเกษตรกร จำนวน 36 ราย เป็นเงิน 12,516 ล้านบาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง เกษตรกรและบุคคลทั่วไปรับทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน ช่วยลดและหรือป้องกันปัญหาด้านสังคมได้เป็นอย่างดี กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจการเมืองและพร้อมให้ความร่วมมือภาครัฐมากขึ้น

การแก้ไขปัญหาน้ำดินเค็มโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1 และระยะที่ 2

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ. 2528 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทอดพระเนตรการดำเนินงานของสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร และทรงมีพระราชดำริให้กรมปศุสัตว์ร่วมกับจังหวัดสกลนคร ดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมให้เกษตรกรในเขตจังหวัดสกลนคร และให้จัดทำ “โครงการโรงนมพาสเจอร์ไรส์” ขึ้น ในขั้นแรกให้ใช้เครื่องมือขนาดเล็กเพื่อจะได้เป็นการทดสอบและศึกษาการแปรรูปนมสด ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพน้ำนมและการดำเนินงานเป็นไปด้วยดีพร้อมทั้งได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารโคกลดจรรยาบรรณในพื้นที่ให้การสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น ก็อาจขยายและปรับปรุงการดำเนินงานรูปแบบสหกรณ์ต่อไป

ดังนั้น เพื่อสนองตามพระราชดำริ กรมปศุสัตว์ (ปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร) ได้จัดทำโครงการของงบประมาณผ่านสำนักงานงานเลขานุการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สน.กปร.) ได้รับงบประมาณมาดำเนินการในปี 2528 เป็นเงิน 250,000 บาท เพื่อจัดซื้อเครื่องมือขนาดเล็กทำการพาสเจอร์ไรส์น้ำนมและได้จัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมขึ้น จังหวัดสกลนคร สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครร่วมกันส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในจังหวัดสกลนครและได้จัดทำ “โครงการโรงนมพาสเจอร์ไรส์” ขึ้นตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อมาได้พัฒนาเป็นสหกรณ์ดำเนินการรวบรวมน้ำนมดิบจากสมาชิกมาแปรรูปเป็นนมพาสเจอร์ไรส์ชื่อ “นมภูพาน” ออกจำหน่ายในเขตจังหวัดสกลนคร ปรากฏว่าการตลาดเป็นไปด้วยดี และมีเกษตรกรจำนวนมากให้ความสนใจจะเลี้ยงโคนม ประกอบกับปริมาณน้ำนมดิบที่นำมาแปรรูปยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ฯ กรมปศุสัตว์ (ก.ป.ส.) และสหกรณ์ฯ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสส.) องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นหน่วยงานให้การสนับสนุนโครงการคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในการประชุมครั้งที่ 3/2534 เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2534 ได้มีมติเห็นชอบให้ ธ.ก.ส. ร่วมดำเนินโครงการส่งเสริมโคนม จังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1 ได้ดำเนินการรวบรวมน้ำนมจากเกษตรกรเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2529 โดยรับน้ำนมดิบเข้าโรงงานครั้งแรกจำนวน 194.48 กิโลกรัม โครีดนมจำนวน 25 ตัว กิจการได้ขยายตัวขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ อยู่ในความควบคุมดูแลของสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนครดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม กิจการได้เจริญก้าวหน้ามาโดยตลอด หนึ่งสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยให้เกษตรกรสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อฝึกให้รู้ในเรืองการบริหารในรูปกลุ่ม

รู้จักขั้นตอนการผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ การตรวจสอบคุณภาพน้ำนม การทำบัญชี รับจ่ายแบบง่าย ๆ ทั้งในฟาร์มเกษตรกรและในการดำเนินงานเพื่อให้รู้ถึงสถานะการประกอบกิจการการตลาด เพื่อมุ่งหวังให้เกษตรกรสามารถดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ฯ แล้ว

เมื่อปี พ.ศ. 2536 ทางจังหวัดสกลนคร เห็นว่าการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1 ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนที่โคนมกำลังให้น้ำนมเป็นไปตามแผนการผลิตที่โครงการกำหนดและยังไม่ปรากฏว่ามีปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการแต่อย่างใด ในขณะที่เดียวกันก็มีเกษตรกรในละแวกใกล้เคียงได้ขอขยายการเลี้ยงโคนมเพิ่มขึ้น จนทำให้มีผลผลิตน้ำนมดิบในบริเวณท้องที่โครงการรวมกัน คือ ประมาณวันละ 7,100 กิโลกรัม ซึ่งแม้ว่าสหกรณ์โคนมในเขตอำเภอเมืองและอำเภวาริชภูมิ จะมีเครื่องแปรรูปน้ำนมดิบได้ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องนำน้ำนมดิบส่วนเหลือไปจำหน่ายแก่สหกรณ์โคนมจังหวัดใกล้เคียงซึ่งมีภาระค่าขนส่งสูง จังหวัดสกลนครจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร ระยะที่ 2 ขึ้น เพื่อเพิ่มผลผลิตน้ำนมดิบให้มากพอที่จะให้บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด เข้าไปรับซื้อที่ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบของสหกรณ์ฯ ได้ ซึ่งจะทำให้ตลาดน้ำนมดิบของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดสกลนครมีความมั่นคงยิ่งขึ้น จังหวัดสกลนครเป็นเจ้าของโครงการ โดยกรมปศุสัตว์ (ก.ป.ศ.) กรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสส.) กรมป่าไม้ บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สกลนคร จำกัด (สกค.) สหกรณ์โคนมวาริชภูมิ จำกัด สถานีวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรสกลนคร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (ส.ป.ก.) สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดสกลนคร สำนักตรวจบัญชีสหกรณ์สกลนคร สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดสกลนคร โครงการชลประทานสกลนคร และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นหน่วยงานให้การสนับสนุน ซึ่งคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในการประชุมครั้งที่ 5/2536 เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2536 ได้มีมติเห็นชอบให้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยง โคนมจังหวัดสกลนคร ระยะที่ 2 โดยมีรูปแบบโครงการ ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 คือ

1.1.1 ส่วนที่เกี่ยวข้อง/ภาระหน้าที่

1. การบริหารและการจัดการ โดยคณะกรรมการบริหารโครงการ ระยะที่ 1 การติดตามและแก้ไขปัญหในระดับพื้นที่ ได้มีคำสั่งคณะกรรมการบริหารโครงการแต่งตั้งการทำงานในระดับพื้นที่ ตามคำสั่งที่ 1/2534 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2534 และระยะที่ 2 คำสั่งที่ 805/2536 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2536
2. การฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ฝึกอบรมที่ อ.ส.ค.
3. การจัดหาแม่พันธุ์โคนม คณะกรรมการบริหารโครงการ ติดต่อประสานงาน อ.ส.ค. เพื่อจัดหาแม่พันธุ์โคนมให้เกษตรกรทุกราย

4. กรมปศุสัตว์ให้การช่วยเหลือด้านการจัดซื้อวัคซีนการรักษาพยาบาลโคนมและการผสมเทียม

5. การจัดหาอาหารชั้น สหกรณ์ฯ เป็นผู้จัดหาจำหน่ายให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

6. การตลาด สหกรณ์ฯ จะเป็นผู้รับซื้อน้ำมันดิบตามโครงการ

1.1.2 ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ/เป้าหมาย

1. ระยะที่ 1 รับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1 ปี คือปี 2534 พื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร จำนวน 30 ราย แม่พันธุ์โคนม 90 ตัว โดยเกษตรกรจะเลี้ยงแม่พันธุ์โคนมรายละ 3 ตัว

2. ระยะที่ 2 รับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 2 ปี คือปี 2536 และปีบัญชี 2537 จำนวน 200 ราย ปีบัญชี 2536 จำนวน 100 ราย ปีบัญชี 2537 จำนวน 100 ราย จำนวนแม่พันธุ์โคนมตามโครงการ 1,000 ตัว โดยเกษตรกรจะเลี้ยงแม่พันธุ์โคนมรายละ 5 ตัว

1.1.3 วิธีการให้สินเชื่อ

1. ระยะที่ 1 จ่ายเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในการเลี้ยงโคนม 1 ปี คือ ปี 2534 ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้เกษตรกรจะชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกิน 13 ปี นับแต่วันเบิกจ่ายเงินกู้งวดแรก โดยมีการปลอดระยะเวลาการชำระหนี้ปีแรกและปลอดระยะเวลาการชำระคืนเงิน 9 ปีแรก ระยะเวลาสิ้นสุดโครงการเมื่อเกษตรกรชำระคืนเงินเสร็จสิ้นแต่ไม่เกินปี พ.ศ. 2547

2. ระยะที่ 2 จ่ายเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในการเลี้ยงโคนม 2 ปี คือ ปีบัญชี 2536 และปีบัญชี 2537 ระยะเวลาสิ้นสุดโครงการเมื่อเกษตรกรชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้นแต่ไม่เกินปีบัญชี 2551

1.2 มติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 หนังสือด่วนที่สุด ที่ กส 0201/26217 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2521 เรื่องโครงการเร่งรัดการผลิตน้ำมัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.2.2 หนังสือด่วนที่สุด ที่ สร 1212/23509 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2521 เรื่องโครงการเร่งรัดการผลิตน้ำมัน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

1.2.3 หนังสือด่วนที่สุด ที่ สร 1302/6550 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2526 เรื่องนโยบายส่งเสริมการใช้น้ำมันดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.2.4 หนังสือด่วนที่สุด ที่ สร 0203/2832 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2536 เรื่องนโยบายส่งเสริมการใช้น้ำมันดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

1.2.5 หนังสือด่วนที่สุด ที่ บร 0206/5873 ลงวันที่ 29 เมษายน 2536 เรื่องโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณผลิตน้ำมัน สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี

1.2.6 คำสั่งคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร ที่ 1/2534 เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานระดับพื้นที่โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสกลนคร ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2534

1.2.7 หนังสือที่ สน 0008/ว 972 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2538 เรื่องขอเชิญประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1

1.2.8 คำสั่งจังหวัดสกลนคร ที่ 805/2536 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสกลนคร ระยะที่ 2 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2536

1.2.9 บันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร ระยะที่ 2 ทำที่ศาลากลางจังหวัดสกลนคร ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2536

1.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.3.1 ระยะที่ 1 รับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร 28 ราย เลี้ยงโคนม รายละ 3 ตัว รวม 84 ตัว เมื่อปี 2534 จ่ายเงินกู้เป็นค่าลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามโครงการราย ละ 130,000 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 3,640,000 บาท คัดดอกเบี้ยร้อยละ 9 ต่อปี เปรียบเทียบเป้าหมาย 93 เปอร์ เซนต์และระยะที่ 2 รับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในปี 2536-2537 จำนวน 192 ราย แยกเป็นอำเภอเมือง สกลนคร 97 ราย และอำเภวาริชภูมิ 95 ราย จ่ายเงินกู้รายละ 240,000 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 46,080,000 บาท เปรียบเทียบเป้าหมาย 96 เปอร์เซ็นต์

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา

1. ด้านเกี่ยวกับตัวแม่พันธุ์โคไม่เป็น (สดเจียบ) บางตัว ตามกำหนดเวลา ผสมไม่ติดเป็น เวลานาน ขุนไม่อ้วนเท่าที่ควร ให้นมน้อยช่วงการสันและเป็นโรค
2. ด้านเกี่ยวกับการค้าตลาด ราคาน้ำมันดิบตกต่ำ ราคาอาหารข้นแพงค่าใช้จ่ายอื่นๆ แพงขึ้น เช่น ค่าขน ค่าทำฟางปรุงแต่งจากน้ำตาลฯ
3. ด้านเจ้าหน้าที่ ขาดแคลนเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผสมเทียม
4. ด้านเกษตรกรได้ประชุมและเสนอข้อเรียกร้องในการทำหนังสือขอกินโคนมทั้งหมด ให้ แก่โครงการโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้นและเข้าพบ ส.ส.ทวีวัฒน์ ฤทธิ์ฤาชัย ขอความช่วยเหลือ

1.3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหามา

จังหวัดสกลนครมีคำสั่งที่ 2207/2540 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2540 ตั้งคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงกรณีเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมระยะที่ 1 ระยะที่ 2 คณะกรรมการที่ได้รับการ แต่งตั้ง ได้มีการประชุม 4 ครั้ง ออกปฏิบัติงานโดยไปพบปะและสอบถามเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมข้อสรุป เกษตรกรที่ขอเลิกเลี้ยงโคโดยมีเหตุผลและความจำเป็น คงติดตามหนี้สินต่อไปเฉพาะโครงการระยะที่ 2 ซึ่ง เลิกเลี้ยงโดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็นที่ประชุมพิจารณา ที่ประชุมมีมติให้ดำเนินการไปตามระเบียบกีด

จนถึงวันครบกำหนดการชำระดอกเบี้ยและเงินต้น โดยเกษตรกรทุกรายต้องมาชำระดอกเบี้ยและเงินต้นหากไม่ชำระต้องดำเนินการฟ้องตามกฎหมาย

1.3.4 ผลการแก้ไข

จากคณะกรรมการศึกษาสภาพปัญหา แบ่งเกษตรกรตามความต้องการของเกษตรกรออกรวม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มขอเลิกเลี้ยง และกลุ่มเลี้ยงโคนมต่อ ได้นำเสนอคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อทราบและพิจารณาได้ข้อสรุป ดังนี้

1. เกษตรกรที่ประสงค์เลิกเลี้ยงโคนม ให้จำหน่ายได้ทั้งหมด เงินที่ขายได้ส่งชำระหนี้ ธ.ก.ส. ทั้งหมด
2. เกษตรกรยังเลี้ยงโคนมต่อ ให้ปฏิบัติตามคู่มืออย่างใกล้ชิดและให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่
3. เกษตรกรที่เลิกและยังเลี้ยงโคนม ฟันฟูอาชีพต่อไปและประสงค์ขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ไปดำเนินการได้

1.3.5 ปัญหาในปัจจุบัน เกษตรกรที่ยังเลี้ยงโคนมอยู่และที่เลิกเลี้ยงโคนมแล้วไม่มีการเคลื่อนไหวใด ๆ ยังประกอบอาชีพตามปกติยังไม่ชำระหนี้ให้แก่ ธ.ก.ส. แต่อย่างใด

1.3.6 สถานะปัจจุบันจากผลการสำรวจเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระยะที่ 1 และระยะที่ 2 สรุปได้ดังนี้

1. เกษตรกรที่ยังเลี้ยงโคนมอยู่ 89 ราย (ระยะที่ 1 = 6 ราย และระยะที่ 2 = 83 ราย) ต้นเงินปกติ 15,093,000 บาท ต้นเงินค้าง 5,653,000 บาท ดอกเบี้ยค้างชำระ 17,719,061 บาท รวมทั้งหมด 38,465,061 บาท
2. เกษตรกรที่เลิกเลี้ยงโคนม 127 ราย (ระยะที่ 1 = 20 ราย และระยะที่ 2 = 107 ราย) ต้นเงินปกติ 77,594,962 บาท ต้นเงินค้าง 6,759,000 บาท ดอกเบี้ยค้างชำระ 25,763,427 บาท รวมทั้งหมด 110,114,389 บาท
3. แสดงรายได้ - ค่าใช้จ่าย = รายได้สุทธิของเกษตรกรที่ยังดำเนินการโครงการในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ยระยะที่ 1 = 9,364 บาท และระยะที่ 2 = 69,563 บาท
4. แสดงรายได้ - ค่าใช้จ่าย = รายได้สุทธิจากจากเกษตรกรนอกโครงการในรอบปีที่ผ่านมากเฉลี่ยระยะที่ 1 = 29,251 บาท ระยะที่ 2 = 8,299 บาท
5. แสดงรายได้ - ค่าใช้จ่าย = คงเหลือในครัวเรือนของเกษตรกรในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ยระยะที่ 1 = 28,148 บาท ระยะที่ 2 = 38,711 บาท
6. แสดงรายได้ - ค่าใช้จ่าย = คงเหลือในครัวเรือนของเกษตรกรในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ยระยะที่ 1 = 4,758 บาท ระยะที่ 2 = 30,430 บาท

7. แสดงหนี้สินของเกษตรกรเฉลี่ยระยะที่ 1 = 66,948 บาท ระยะที่ 2 = 107,198 บาท

8. แสดงหนี้สินรวมระยะที่ 1 เฉลี่ย = 539,739 บาท ทรัพย์สินรวมระยะที่ 1 เฉลี่ย = 356,891 บาท และหนี้สิน รวมระยะที่ 2 เฉลี่ย = 572,330 บาท ทรัพย์สินรวม ระยะที่ 2 เฉลี่ย = 347,267 บาท

9. แสดงสาเหตุหลักที่เลิกดำเนิน โครงการของเกษตรกร

- พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ไม่มีคุณภาพ 86 เปอร์เซนต์
- ขาดแรงงาน 1 เปอร์เซนต์
- ภัยพิบัตินอกเหนือความคาดหมายและควบคุม 6 เปอร์เซนต์
- ราคาผลผลิตตกต่ำและอื่น ๆ 7 เปอร์เซนต์

1.7 สถานะหนี้เกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดสกลนคร

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547

หน่วย : บาท

ชื่อโครงการ	จำนวน ราย	หนี้คงเหลือ			
		ต้นทุน			ดอกเบี้ย คงเหลือ
		ปกติ	ค้างชำระ	รวม	
โคนมระยะ 1 (DX) เลี้ยงต่อ	6	297,000	545,000	842,000	708,816
โคนมระยะ 1 (DX) เลิกเลี้ยง	20	1,106,000	1,494,000	2,600,000	2,520,176
รวม	26	1,403,000	2,039,000	3,442,000	3,228,992
โคนมระยะ 2 (FQ) เลี้ยงต่อ	83	14,796,000	5,108,000	19,904,000	16,168,244
โคนมระยะ 2 (FQ) เลิกเลี้ยง	107	20,304,840	5,262,000	25,566,840	23,243,251
รวม	190	35,100,840	10,370,000	45,470,840	39,411,495
รวม 2 โครงการ	216	36,503,840	12,409,000	48,912,840	42,640,487

2 สาละสำคัญของเรื่อง

2.1 ประเด็นสำคัญของเรื่อง

จากปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมาถึงสถานะปัจจุบันของเกษตรกรจึงเห็นสมควร กำหนดมาตรการแก้ไข ปัญหาของเกษตรกรในโครงการดังกล่าว โดยขอจำหน่ายหนี้ของเกษตรกรจำนวน 216 ราย ต้นทุน 48,912,840 บาท ดอกเบี้ย 42,640,487 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 91,553,327 บาท

2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ซึ่งปัจจุบันหนี้สินอันเป็นภาระหนักทุกราย

2.3 ระยะเวลาดำเนินการ

เมื่อผ่าน กบส. แล้ว เพื่อบรรเทาปัญหาความยากจนของเกษตรกรในโครงการ ธ.ก.ส. สามารถดำเนินการได้ทันทีที่ กรม. มีมติเห็นชอบ

2.4 ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ

เมื่อข้อเสนอได้รับความเห็นชอบ ธ.ก.ส. จะประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก เพื่อดำเนินการจัดทำรายละเอียดวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจำหน่ายหนี้เกษตรกรในโครงการ

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

เรื่องที่น่าเสนอข้างต้นเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 25 พฤษภาคม 2547 ให้คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ (กบส.) มีอำนาจในการตัดสินใจไว้แล้ว

2.6 ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ธ.ก.ส. กรมปศุสัตว์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้หารือในเบื้องต้นและมีความเห็นร่วมกันสมควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการฯแบบเบ็ดเสร็จและเร่งด่วนตามที่ผ่านได้ให้ความช่วยเหลือในกรณีฟื้นฟูอาชีพไปแล้วแต่ปัจจุบันเกษตรกรยังมีภาระหนักเกี่ยวกับหนี้สินอันเนื่องมาจากการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวและคณะกรรมการ ธ.ก.ส. มีมติให้ความเห็นชอบไว้แล้วเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547

2.7 ข้อเสนอ

ขอเสนอแนวทางและมาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดสกลนคร ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ดังนี้

2.7.1 จำหน่ายหนี้เงินกู้จากบัญชีเป็นหนี้สูญให้แก่เกษตรกร จำนวน 216 ราย เป็นต้นเงิน 48,912,840 บาท ดอกเบี้ยคงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2547 เป็นเงิน 42,640,487 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 91,553,327 บาท

2.7.2 ขอเงินชดเชยจากรัฐบาลให้ ธ.ก.ส. เป็นต้นเงิน 48,912,840 บาท และส่วนของดอกเบี้ยเฉพาะต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 56,332,551 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 105,245,391 บาท แยกรายละเอียดดังนี้

1. ระยะที่ 1 ชดเชยต้นเงินกู้เดิมจำนวนเป็นเงิน 3,442,000 บาท ชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ 4,850,466 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 8,292,466 บาท

2. ระยะที่ 2 ชดเชยต้นเงินกู้เดิมจำนวนเป็นเงิน 45,470,840 บาท ชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ 51,482,085 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 96,952,925 บาท

3. การวิเคราะห์ผลกระทบ ดังนี้

3.1 เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหาหนี้สินเนื่องจากประสบปัญหาอุปสรรคในการผลิตที่มีใช้เกิดจากเกษตรกรซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่เร่งรัดการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนอย่างบูรณาการ

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหามาแบบเบ็ดเสร็จแล้ว ลดความกดดันในการชุมนุมเรียกร้องให้กับรัฐบาล ได้เป็นอย่างดีและยั่งยืน

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เกษตรกรเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมของรัฐ ทำให้เกษตรกรของประเทศมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่ครอบครัว

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณรัฐบาลจากต้องใช้เงินงบประมาณชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในการจำหน่ายหนี้เงินกู้ยืมจากบัญชีเป็นหนี้สูญแทนเกษตรกร จำนวน 216 ราย เป็นต้นเงิน 48,912,840 บาท ส่วนของดอกเบี้ย เป็นเงิน 47,223,714 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 96,136,554 บาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง เกษตรกรและบุคคลทั่วไปรับทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจการเมืองและการพร้อมให้ความร่วมมือภาครัฐมากขึ้น

การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม

กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (สมาคมฯ) ซึ่งเป็นหน่วยงานสาธารณประโยชน์ ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการวางแผนครอบครัวชุมชนในกิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ บางส่วนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ต่อมา สมาคมฯ ได้จัดทำโครงการพัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานโดยจัดตั้งศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานนางรอง (ศูนย์ CBIRD-นางรอง) เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชาวบ้านยากจนควบคู่ไปกับโครงการวางแผนครอบครัวชุมชนเดิม โดยได้ประสานงานกับส่วนราชการ อำเภอ ส่วนการปกครอง และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) นอกจากนี้ในส่วนของการรวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อพึ่งพาช่วยเหลือตนเองก็สามารถพัฒนาไปสู่ระบบสหกรณ์การเกษตรมีชื่อว่า สหกรณ์พัฒนาประชากรและชุมชนโนนสุวรรณ จำกัด

ศูนย์ CBIRD-นางรอง เป็นศูนย์พัฒนาชนบทศูนย์หนึ่ง ในจำนวน 16 ศูนย์ ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนที่ตั้งอยู่ในชนบททั่วประเทศ ทำหน้าที่เป็นแหล่งควบคุมบริหารงานตามโครงการ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ และยังเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทดลองความเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมกับชาวบ้านในเขตดำเนินงานอีกด้วย

จากการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในกิ่งอำเภอโนนสุวรรณ ของศูนย์ CBIRD-นางรอง พบว่า มีความเหมาะสมที่จะเลี้ยงโคนม ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่มีความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมทดแทนอาชีพทำไร่มันสำปะหลังและทำนา เนื่องจากปัญหาราคาไม่แน่นอน และ บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด ได้เสนอขอรับซื้อน้ำนมดิบทั้งหมดไม่จำกัดจำนวน หากว่าได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมขึ้นในเขตพื้นที่นี้ ดังนั้น สมาคมฯ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (ส.ป.ก.) จึงได้ร่วมกันจัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมกิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ ขึ้น โดย ส.ป.ก. และ สมาคมฯ เป็นเจ้าของโครงการและมีกรมปศุสัตว์(ก.ป.ศ.) กรมส่งเสริมสหกรณ์ (ก.ส.ส.) องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด (บริษัท) สหกรณ์พัฒนาประชากรและชุมชนโนนสุวรรณ จำกัด (สหกรณ์) และจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานสนับสนุน ขอให้ ธ.ก.ส. สนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในการประชุมครั้งที่ 12/2525 เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2535 ได้มีมติเห็นชอบให้ ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ (เอกสารแนบ 1) ซึ่งมีรูปแบบโครงการโดยสรุป คือ

1.1.1 ส่วนที่เกี่ยวข้อง/.....

1.1.1 ส่วนที่เกี่ยวข้อง/ภาระหน้าที่

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม
กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์
2. คณะกรรมการบริหารโครงการจัดหาแม่พันธุ์ชายในประเทศ โดยการประมูล
3. อ.ส.ค. ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรให้มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม
4. ก.ป.ศ. ดำเนินการผสมเทียม การป้องกันและรักษาโรค
5. ศูนย์ CBIRD-นางรอง อ.ก.ส. ร่วมกันคัดเลือกพื้นที่ ที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงโคนม
6. บริษัท อุตสาหกรรมนมไทย จำกัด เป็นผู้จัดตั้งศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบและรับซื้อ
7. สหกรณ์ฯ มีความพร้อมในการรวบรวมนํ้านมดิบ รับซื้อต่อจากบริษัท อุตสาหกรรมนมไทย
จำกัด

1.1.2 ระยะเวลาการดำเนินโครงการ/เป้าหมาย

1. รับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 2 ปี คือ ปีบัญชี 2535 จำนวน 50 ราย ปีบัญชี 2536
จำนวน 100 ราย
2. จำนวนแม่พันธุ์โคนมตามโครงการ 750 ตัว โดยเกษตรกรจะเลี้ยงแม่พันธุ์โคนมรายละ 5 ตัว

1.1.3 วิธีการให้สินเชื่อ

1. จ่ายเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในการเลี้ยงโคนม รายละ 220,000.- บาท คิดดอกเบี้ยร้อยละ
9 ต่อปี
2. การชำระคืนเงินกู้เกษตรกรแต่ละรายจะชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้นภายใน 14 ปี โดยมีระยะเวลา
ปลอดชำระดอกเบี้ยและคืนเงินกู้ ใน 2 ปีแรก และ 8 ปีแรกตามลำดับ
3. ระยะเวลาสิ้นสุดโครงการ เมื่อเกษตรกรชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น แต่ไม่เกินปีบัญชี 2550

1.2 มติคณะรัฐมนตรี

- 1.2.1 หนังสือด่วนที่สุดที่ กส.0201/26217 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2521 เรื่อง โครงการเร่งรัด
การผลิตนํ้านม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.2.2 หนังสือด่วนที่/.....

- 1.2.2 หนังสือด่วนมากที่ สร. 1212/23509 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2521 เรื่อง โครงการเร่งรัดการผลิตน้ำมัน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 - 1.2.3 หนังสือด่วนที่สุดที่ กส.1302/6550 ลงวันที่ 7 มีนาคม 2536 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการใช้น้ำมันดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - 1.2.4 หนังสือด่วนที่สุดที่ สร.0203/2832 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2526 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการใช้น้ำมันดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 - 1.2.5 หนังสือด่วนที่สุดที่ นร.0206/5873 ลงวันที่ 29 เมษายน 2536 เรื่อง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณการผลิตน้ำมัน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 - 1.2.6 หนังสือที่ นร. 0008/1901 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2534 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยสนับสนุนโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์
 - 1.2.7 หนังสือที่ บร.0011/1887 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2534 เรื่อง ขอเชิญร่วมบริหารโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์
 - 1.2.8 หนังสือที่ กส.1907/0178 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2534 เรื่อง การสนับสนุนโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย
 - 1.2.9 หนังสือบริษัท อุตสาหกรรมนมไทย จำกัด ที่ 333/2535 ลงวันที่ 3 มิถุนายน 2535
 - 1.2.10 หนังสือ บร.0009/649 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2535 เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ สำนักงานป่าไม้จังหวัดบุรีรัมย์
 - 1.2.11 รายงานการประชุมคณะทำงานพิจารณาและกลั่นกรองโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมและโคนเนื้อครั้งที่ 1/2535 วันที่ 20 มกราคม 2535 ณ ห้องประชุม กรม.ปศุสัตว์
- 1.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
- 1.3.1 การดำเนินงานตามโครงการ/เปรียบเทียบเป้าหมาย ธ.ก.ส. รับเกษตรกรในพื้นที่กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 116 ราย จ่ายเงินกู้เป็นเงินล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.33 ของเป้าหมาย

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา/.....

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวโคนม ไม่สามารถจับการเป็นสัดของโคได้ ผสมไม่ติด สุขภาพโคนมไม่ดี เต้านมอักเสบ หัวนมบอด ให้น้ำนมน้อย นมตกตะกอน พอจะสรุปได้ดังนี้

รายการ	จำนวน (ตัว)	คิดเป็นร้อยละ
1. แม่พันธุ์โคนมตามโครงการ	580	77.33 % ของจำนวนโคเป้าหมายโครงการ
2. แม่พันธุ์โคนมที่สมบูรณ์(ไม่มีปัญหา)	318	54.83 %ของจำนวนโคทั้งโครงการ
3. แม่พันธุ์โคนมที่มีปัญหา	262	45.17 %ของจำนวนโคทั้งโครงการ
- ผสมติดยาก	95	36.26 %ของจำนวนโคที่มีปัญหา
- ให้น้ำนมน้อย	72	27.48 %ของจำนวนโคที่มีปัญหา
- ปัญหาอื่นๆ เช่น เต้านมอักเสบ นมตกตะกอน	95	36.26 %ของจำนวนโคที่มีปัญหา
หัวนมบอด ไม่เป็นสัด		
4. แม่พันธุ์โคนมที่เกษตรกรนำมาคืน	249	95.04 % ของจำนวนโคที่มีปัญหา

2. การให้บริการทางวิชาการ การผสมเทียม และการป้องกันรักษาโรค ให้บริการไม่ทั่วถึง
3. ต้นทุนการผลิตสูง รายได้ไม่คุ้มกับรายจ่าย
4. จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้เกษตรกรทั้ง 54 ราย นำโคนมจำนวน 249 ตัว ไปปล่อยไว้หน้าศูนย์พัฒนาหมู่บ้านชนบทผสมผสานนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และเรียกร้องให้ยกเลิกหนี้เงินกู้ตามโครงการทั้งหมด นอกจากนั้น กำนันทั้ง 4 ตำบลในอำเภอนางรอง ได้ทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ ขอยกเลิกโครงการรับคืนโคนมและปลดปล่อยหนี้สินโดยระบุเหตุผลว่าโคนมไม่มีคุณภาพ

1.3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา

โครงการได้ดำเนินการแล้ว ธ.ก.ส. ทำหนังสือที่ 0810/23391 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2535 เรื่องโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ถึงอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนพิจารณา และได้ร่วมกันสัมภาษณ์ข้อมูลเกษตรกรลูกหนี้ธนาคารตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ให้ความร่วมมือในการประมวลผลข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์เพื่อส่งให้ กสท.พิจารณา ตามหนังสือที่ 1230/บ.562 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2543 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

1.3.4 ผลการแก้ไข/....

1.3.4 ผลการแก้ไข

คณะกรรมการบริหารโครงการฯ มีมติให้ดำเนินการฟื้นฟูการเลี้ยงโคนมใหม่และให้เกษตรกรต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของโครงการ หากไม่ปฏิบัติตามจะดำเนินการฟ้องร้องตามกฎหมาย

1.3.5 ปัญหาและสถานะปัจจุบัน

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 77 ของเกษตรกรทั้งหมด 116 ราย สรุปได้ดังนี้

1. จำนวนเกษตรกรเลิกเลี้ยงโคนมแล้ว 47 ราย = 53% และยังเลี้ยงโคนม 42 ราย = 47%
2. รายได้ - ค่าใช้จ่าย = รายได้สุทธิของโครงการ 42 ราย เฉลี่ย 97,476.- บาท
3. รายได้ - ค่าใช้จ่าย = รายได้สุทธิจากการเกษตรนอกโครงการเฉลี่ย 48 ราย เฉลี่ย 32,021.- บาท
4. รายได้ - ค่าใช้จ่าย = รายได้สุทธิจากนอกภาคเกษตร 44 ราย เฉลี่ย 21,984.- บาท
5. รายได้ - ค่าใช้จ่าย = คงเหลือในครัวเรือนของเกษตรกร 89 ราย เฉลี่ย 28,300.- บาท
6. หนี้สินคงเหลือตามโครงการและหนี้สิน ธ.ก.ส. ของเกษตรกร
 - 6.1 รวมหนี้สินคงเหลือตามโครงการ 89 ราย เฉลี่ย 428,240.- บาท
 - 6.2 รวมหนี้สิน ธ.ก.ส. นอกโครงการคงเหลือ 89 ราย เฉลี่ย 75,017.- บาท
 - 6.3 รวมหนี้สิน ธ.ก.ส. ทั้งหมด 89 ราย เฉลี่ย 472,070.- บาท
7. หนี้สินอื่นของเกษตรกร 74 ราย เฉลี่ย 84,804.- บาท
8. หนี้สินและทรัพย์สินของเกษตรกร
 - 8.1 หนี้สินรวม 89 ราย เฉลี่ย 542,581.- บาท
 - 8.2 ทรัพย์สินรวม 87 ราย เฉลี่ย 358,270.- บาท

สถานะหนี้/.....

1.3.6 สถานะหนี้เกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดบุรีรัมย์ (FK)

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547

หน่วย : บาท

เกษตรกร ผู้เข้าร่วม โครงการ	จำนวนราย	หนี้คงเหลือ			
		ต้นเงิน			ดอกเบี้ยค้างชำระ
		ปกติ	ค้างชำระ	รวม	
เล็กเลี้ยง	60	11,073,000	2,113,000	13,186,000	12,109,369.90
เลี้ยงต่อ	48	8,856,400	1,717,600	10,574,000	9,710,638.35
ชำระเสร็จ	0	-	-	-	-
ดำเนินคดี	8	-	1,760,000	1,760,000	2,411,830.25
รวม	116	19,929,400	5,590,600	25,520,000	24,231,838.50

2. สาระสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ

โครงการนี้เป็นโครงการตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งประสบปัญหาอุปสรรค จนการดำเนินโครงการไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากความไม่พร้อมของโครงการในระยะแรก และปัญหาจากพันธุโคนมจนทำให้เกษตรกรบางส่วนไม่สามารถทนสภาพการขาดทุนต่อไปได้จึงได้เลิกเลี้ยงโคนมด้วยการขายโคนมที่เหลือและนำไปชำระหนี้สินภายนอกอันเกิดจากการเลี้ยงโคนม เช่น ค่าอาหารข้น หรือ เงินกู้จากเพื่อนบ้านที่นำไปเลี้ยงโคนม เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ตามโครงการได้ ส่วนในรายที่ยังเลี้ยงอยู่มีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสูง ใคให้น้ำนมต่ำ จากการสำรวจสถานะเกษตรกรข้างต้น จึงเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรทุกราย โดยขอจำหน่ายหนี้ของเกษตรกรจำนวน 116 ราย ต้นเงิน 25,520,000.- บาท ดอกเบี้ย 24,231,838.50 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 49,751,838.50 บาท

2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งปัจจุบัน มีหนี้สินอันเป็นภาระหนี้

2.3 ระยะเวลา/.....

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ

จะดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในโครงการฯ ได้ทันทีที่ ๓. กรม. มีมติเห็นชอบ

2.4 ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ

๓.ก.ส. จะประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก เพื่อดำเนินการจัดทำ
รายละเอียดวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจำหน่ายหนี้เกษตรกรในโครงการ

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

เรื่องที่น่าเสนอข้างต้นเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 25 พฤษภาคม 2547 ให้คณะกรรมการ
บริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ (กบส.) มีอำนาจในการตัดสินใจให้แล้ว

2.6 ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.ก.ส. กรมปศุสัตว์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน และ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้นำหรือเบื้องต้นและ
มีความเห็นร่วมกัน สมควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการฯ แบบเบ็ดเสร็จและเร่งด่วนตามที่ผ่านได้ให้
ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูอาชีพไปแล้ว แต่ปัจจุบัน เกษตรกรยังมีภาระหนักเกี่ยวกับหนี้สินอันเนื่องจากการให้
ความช่วยเหลือดังกล่าวและคณะกรรมการ ๓.ก.ส. มีมติให้ความเห็นชอบไว้แล้ว เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547

2.7 ข้อเสนอ

จากเหตุผลและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ๓.ก.ส. กรมปศุสัตว์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินและ
กรมส่งเสริมสหกรณ์ ในฐานะส่วนงานผู้ให้การสนับสนุนและเจ้าของโครงการ ขอเสนอแนวทางและมาตรการ
ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม กิ่งอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

2.7.1 จำหน่ายหนี้เงินกู้จากบัญชีเป็นหนี้สูญให้แก่เกษตรกร จำนวน 116 ราย
เป็นต้นเงิน 25,520,000 บาท ดอกเบี้ยคงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2547 เป็นเงิน 24,231,838.50 บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 49,751,838.50 บาท

2.7.2 ขอเงินชดเชยจากรัฐบาลให้ ๓.ก.ส. เป็นต้นเงิน 25,520,000 บาท และส่วนของ
ดอกเบี้ยเฉพาะต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 24,315,456 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 49,835,456 บาท

3. การวิเคราะห์มีผลกระทบ ดังนี้

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหาหนี้สิน เนื่องจาก ประสบปัญหา
อุปสรรคในการผลิตที่ไม่เกิดจากเกษตรกรซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐที่เร่งรัดการแก้ไขปัญหาสังคมและ
ความยากจนอย่างบูรณาการ

3.2 ผลกระทบ/.....

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาแบบเบ็ดเสร็จ ลดความกดดันในการชุมนุมเรียกร้องให้กับรัฐบาลได้เป็นอย่างดีและยั่งยืน

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เกษตรกรเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมของรัฐ ทำให้เกษตรกรของประเทศมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนให้แก่ครอบครัว ส่งผลให้ภาพรวมด้านการผลิตของประเทศดีขึ้น

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณรัฐบาลจะต้องใช้เงินงบประมาณชดเชยให้ ธ.ก.ส. ในการจำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญแทนเกษตรกร จำนวน 116 ราย เป็นต้นเงิน 25,520,000 บาท ส่วนของดอกเบี้ยเป็นเงิน 24,231,838.50 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 49,751,838.50 บาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง เกษตรกรและบุคคลทั่วไปรับทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจการเมืองและพร้อมให้ความร่วมมือภาครัฐมากขึ้น

การแก้ไขปัญหาน้ำดินเค็มเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม

จังหวัดเพชรบูรณ์

1 เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบอาชีพการทำไร่ ทำนาและทำสวนซึ่งประสบปัญหา ด้านการผลิต การตลาด และราคา ไม่คุ้มกับต้นทุน ได้รับความเดือดร้อนและยากจนลง ประกอบกับพื้นที่ใน จังหวัดเพชรบูรณ์มีความเหมาะสมที่จะจัดทำทุ่งหญ้า กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้หา แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเล็งเห็นว่าอาชีพการเลี้ยง โคนมเป็นอาชีพที่ทำรายได้มั่นคงและแน่นอน ให้กับเกษตรกร ประกอบกับรัฐบาลในขณะนั้นได้มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยง โคนมเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำนมดิบให้ เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศและส่งเสริมให้เกษตรกรชั้นเล็กและยากจนมีรายได้เพิ่มขึ้นและแน่นอน โดยใช้ที่ดิน แรงงานและทุนให้เกิดผลตอบแทนสูงสุด ดังนั้นกรมส่งเสริมสหกรณ์ (กสส.) จึงได้จัดทำโครงการ ส่งเสริมการเลี้ยง โคนม จ.เพชรบูรณ์ขึ้น โดย กสส. เป็นเจ้าของโครงการและมีกรมปศุสัตว์ (กปศ.) องค์การส่งเสริม กิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.), สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) จ.เพชรบูรณ์, สหกรณ์โคนมหล่มสัก จำกัด และ บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด เป็นหน่วยงานสนับสนุน และขอให้ ธ.ก.ส. สนับสนุนสินเชื่อแก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในคราวประชุมครั้งที่ 10/2534 เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2534 ได้มีมติเห็นชอบให้ ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยง โคนม จ.เพชรบูรณ์ ซึ่งมีรูปแบบโครงการ โดยสรุปคือ

1.1.1 ระยะเวลาโครงการเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 สิ้นสุดโครงการปี พ.ศ. 2548

1.1.2 ส่งเสริมเกษตรกรเลี้ยงโคนมรายละเอียด 5 ตัว

1.1.3 อ.ส.ค. เป็นผู้จัดหาโคนมลูกผสมและฝึกอบรมการเลี้ยง โคนมให้กับเกษตรกร

1.1.4 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละรายจัดทำแปลงหญ้าในเนื้อที่อย่างน้อย 5 ไร่ และสร้างโรงเรือน เลี้ยงโคพร้อมซองรีดนม

1.1.5 กปศ. เป็นผู้ดูแลเจ้าหน้าที่บริการด้านสุขภาพสัตว์และการป้องกันโรค และการผสมเทียม รวมทั้งจัดหาวัคซีนป้องกันโรคโคนม

1.1.6 สหกรณ์โคนมหล่มสัก จำกัด เป็นผู้รวบรวมน้ำนมดิบตามโครงการ และจำหน่ายให้แก่บริษัท อุตสาหกรรมนมไทย จำกัด (ตรามะลิ)

1.1.7 การบริหารจัดการโครงการ กระทำในรูปของคณะกรรมการบริหารโครงการโดยผู้ว่าราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นผู้แต่งตั้ง

1.1.8 ธ.ก.ส. จ่ายเงินเพื่อเป็นค่าลงทุนให้แก่เกษตรกรตามโครงการ วงเงินกู้รายละ 130,000-220,000 บาท โดยกำหนดชำระคืน 14 ปี ปลอดชำระดอกเบี้ยและต้นเงิน 2 ปี และ 8 ปีตามลำดับ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 ต่อปี

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

- หนังสือ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ. 1107/8232 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2534 เรื่องโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมจังหวัดเพชรบูรณ์
- มติคณะกรรมการธนาคาร ครั้งที่ 10/2534 วันที่ 22 ตุลาคม 2534
- หนังสือที่ พช. 0013/43260 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2542 เรื่องการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้เลี้ยงโค

1.3 ผลการดำเนินงานตามโครงการ

1.3.1 ผลการดำเนินงาน

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดเพชรบูรณ์มีเป้าหมายรับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 100 ราย รวมวงเงินกู้ทั้งโครงการ 22,000,000 บาท ผลการดำเนินงานจริงสามารถรับเกษตรกรในเขตพื้นที่ อ.เมืองเพชรบูรณ์ อ.หล่มเก่า และ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ เข้าร่วมโครงการได้ 101 ราย จำแนกเป็นเกษตรกรรับแม่พันธุ์โคนม 5 ตัวจาก ธ.ก.ส. วงเงินกู้รายละ 220,000 บาท จำนวน 46 ราย และเป็นเกษตรกรที่รับแม่พันธุ์โคนม 2 แหล่ง คือ จากกรมปศุสัตว์ 3 ตัว และจาก ธ.ก.ส. 2 ตัว วงเงินกู้อยู่ละ 133,000 บาท จำนวน 55 ราย รวมจ่ายเงินกู้ทั้งสิ้น 17,340,000 บาท

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานตามโครงการ

จากการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมาพบว่า มีปัญหาอุปสรรค ดังนี้

1.3.2.1 โคนมผสมติดยาก เนื่องจากความไม่สมบูรณ์พันธุ์ ซึ่งเป็นความบกพร่องทางโครงสร้างภายในของโคนมไม่สามารถมองเห็นจากภายนอก และโคนมบางตัวเป็นโคแก่

1.3.2.2 โคนมให้น้ำนมน้อย สืบเนื่องจากปัญหา ข้อ 1.3.2.1 ทำให้มีรายได้ลดลงในขณะที่ค่าใช้จ่ายยังคงที่หรือเพิ่มขึ้นจากค่าอาหารโค ค่าเวชภัณฑ์ และค่าผสมเทียมจำนวนหลายครั้ง

1.3.2.3 ในระยะแรกของการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรประมาณต้นปี 2535 สหกรณ์โคนมหล่มสัก จำกัด ยังไม่พร้อมที่จะรับน้ำนมดิบจากสมาชิก เพราะยังไม่มี Cooler tank (ถังรักษาคุณภาพน้ำนมดิบ) และไม่มีแหล่งรับซื้ออื่นทำให้สูญเสียรายได้ในขณะที่มีรายจ่ายในการเลี้ยงโคนมทุกวัน

1.3.2.4 จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่เกิดจากความไม่พร้อมของโครงการในระยะแรก จึงทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนมาก เกษตรกรบางส่วนไม่สามารถทนสภาพการขาดทุนต่อไปได้ จึงตัดสินใจเลิกเลี้ยงโคนมด้วยการขายโคนมที่เหลือทั้งหมด หรือโอนโคนมไปให้แก่เกษตรกรรายอื่นที่สนใจเลี้ยง ส่วนเงินที่ได้จากการขายโค ส่วนใหญ่นำไปชำระหนี้สินภายนอกอันเกิดจากการเลี้ยงโคนมทั้งหมด เช่น ค่าอาหารข้น หรือเงินกู้จากเพื่อนบ้านที่กู้ไปเลี้ยงโคนม เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ตามโครงการได้

1.3.3 การแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา

1.3.3.1 สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ ได้ขอความร่วมมือให้คณะกรรมการบริหารโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดเพชรบูรณ์ พิจารณาแก้ไขปัญหาหนี้สินของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง

โคนม จ.เพชรบูรณ์ ทางคณะกรรมการบริหารโครงการฯ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยข้าราชการ 3 คน เกษตรกร 3 คน และข้าราชการบำนาญ 1 คน รวม 7 คน ตามคำสั่งจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ 2061/2541 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2541 และคำสั่งจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ 2420/2541 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2541

1.3.3.2 คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้จัดให้มีการประชุม ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2541 และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2541 ซึ่งที่ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้เสนอรัฐบาลพิจารณาให้ความช่วยเหลือปลดปล่อยหนี้ของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดเพชรบูรณ์ทั้งหมด

1.3.3.3 ร.ก.ส. ได้ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยคัดค้านการชำระหนี้โดยไม่คิดดอกเบี้ยปรับและให้กู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพระยะสั้นเพื่อฟื้นฟูการผลิต

1.3.4 สถานภาพปัจจุบันของเกษตรกร

1.3.4.1 สถานะภาพปัจจุบันของเกษตรกรปรากฏว่ามีเกษตรกรคงเหลือตามโครงการ จำนวน 79 ราย จำแนกเป็นเกษตรกรที่เลิกเลี้ยงโคนมไปแล้ว 63 ราย ยังเลี้ยงโคนมต่อจำนวน 16 ราย โดยมีสถานะหนี้ดังนี้

สถานะหนี้เกษตรกรในโครงการฯ ณ 31 มี.ค. 2547					
	จำนวน (ราย)	หนี้คงเหลือ			
		ต้นเงิน			ดอกเบี้ยค้างชำระ
		ปกติ	ค้างชำระ	รวม	
เลิกเลี้ยงโค	63	4,228,033	8,273,760	12,501,793	11,494,983.98
เลี้ยงโคต่อ	16	189,433	1,324,000	1,513,433	2,260,871
รวม *	79	4,417,466	9,597,760	14,015,226	13,755,854.98

1.3.4.2 สถานะลูกหนี้

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรตามโครงการจำนวน 36 ราย จากเกษตรกรคงเป็นหนี้ตามโครงการจำนวน 79 ราย ปรากฏว่ามีเกษตรกรเลิกดำเนินการตามโครงการแล้ว 32 คน ยังดำเนินการอยู่ 4 ราย มีรายได้สุทธิรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 63,200 บาท มีหนี้สินกับ ร.ก.ส. และหนี้สินอื่นรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 637,960 บาท และมีทรัพย์สินรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 432,281 บาท ซึ่งแสดงว่าปัจจุบันเกษตรกรมีหนี้สินเป็นภาระหนัก เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้สุทธิ และทรัพย์สินรวม

2. สาระสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ

โครงการนี้เป็นโครงการตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งประสบปัญหาอุปสรรคจนการดำเนินโครงการไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากความไม่พร้อมของโครงการในระยะแรกและปัญหาจากพันธบัตรโหนดจนทำให้เกษตรกรบางส่วนไม่สามารถทนสภาพการขาดทุนต่อไปได้จึงได้เลิกเลี้ยงโคนมด้วยการขายโคนมที่เหลือและนำไปชำระหนี้สินภายนอกอันเกิดจากการเลี้ยงโคนม เช่น ค่าอาหารข้น หรือเงินกู้จากเพื่อนบ้านที่นำไปเลี้ยงโคนม เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ตามโครงการได้ ประกอบกับสถานะของเกษตรกรตามข้อ 1.3.4 จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา โดยให้จำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญให้แก่เกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเพชรบูรณ์ จำนวน 79 ราย ซึ่งมีต้นเงินกู้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 14,015,226 บาท และดอกเบี้ยเงินกู้ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 13,755,854.98 บาท รวมเป็นเงิน 27,771,080.98 บาท

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1 เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เป็นภาระหนักแก่เกษตรกรให้บรรเทาความรุนแรง โดยในขั้นนี้เป็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เกษตรกรมีอยู่กับ ธ.ก.ส. ตามโครงการนี้เท่านั้น ซึ่งหนี้สินตามโครงการนี้เป็นหนี้หลักที่เป็นภาระมากที่สุดของเกษตรกรกลุ่มนี้

2.2.2 เพื่อสร้างโอกาสให้แก่เกษตรกรได้ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น หลังจากปัญหาหนี้สินที่เป็นภาระหนักได้บรรเทาความรุนแรงลง

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ

เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเกี่ยวกับปัญหาหนี้สินและปัญหาความยากจนของเกษตรกรตามโครงการ ธ.ก.ส. สามารถดำเนินการทันทีที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตาม 2.7

2.4 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

โครงการนี้เป็นการดำเนินงานแก้ไขปัญหาโดยวิธีการจำหน่ายหนี้สูญตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ ซึ่งมีเงื่อนไขถูกต้องครบถ้วนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547

2.5 ข้อเท็จจริง

ธ.ก.ส. จะดำเนินการร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อดำเนินการจัดทำรายละเอียดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจำหน่ายหนี้เกษตรกรในโครงการ

2.6 ความเห็นของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 ความเห็นของ ธ.ก.ส.

จากข้อมูลที่กำลังกล่าวมาทั้งหมด ธ.ก.ส. จึงได้จัดทำรายละเอียดพร้อมแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการเสนอคณะกรรมการ ธ.ก.ส. พิจารณาในคราวประชุมครั้งที่ 9/2547 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547 และได้รับความเห็นชอบ ดังนี้

2.6.1.1 ให้ ธ.ก.ส. ยกหนี้ให้แก่เกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 79 ราย ซึ่งมีต้นเงินกู้จำนวน 14,015,226 บาท ดอกเบี้ยเงินกู้ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 13,755,854.98 บาท รวมเป็นเงิน 27,771,080.98 บาท โดยขอให้รัฐบาลรับภาระแทนเกษตรกร และชดเชยให้ ธ.ก.ส. เต็มจำนวนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ซึ่งเป็นการคำนวณเงินชดเชยตามหลักเกณฑ์การขอเงินชดเชยโครงการการนโยบายรัฐ กรณีจำหน่ายลูกหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ ตามหนังสือ ธ.ก.ส. ที่ 1210/5623 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กบส. ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2546

2.6.1.2 ให้ ธ.ก.ส. หยุดคิดดอกเบี้ยเงินกู้ตามโครงการดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2547 เป็นต้นไป

2.7 ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

2.7.1 จากปัญหาดังกล่าวขอจำหน่ายหนี้ให้กับเกษตรกรในโครงการจำนวน 79 ราย จำนวนต้นเงิน 14,015,226 บาท จำนวนดอกเบี้ย 13,755,854.98 บาท รวมเป็นเงิน 27,771,080.98 บาท

2.7.2 ขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณชดเชยแก่ ธ.ก.ส. ดังนี้

2.7.2.1 ต้นเงินเต็มจำนวนเป็นเงิน 14,015,226 บาท

2.7.2.2 ดอกเบี้ยเป็นเงิน 13,755,854.98 บาท

(ต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสินเชื่อกับโครงการ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 เท่ากับ 20,700,489 บาท ซึ่งเป็นยอดเงินที่จะขอชดเชยจากรัฐ แต่เนื่องจากดอกเบี้ยคงเหลือตามยอดในบัญชี ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 เท่ากับ 13,755,854.98 บาท ดังนั้น จึงขอให้รัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยในจำนวน 13,755,854.98 บาท ซึ่งเป็นยอดที่ต่ำกว่ายอดต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสินเชื่อ)

3. ผลกระทบ

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล

เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหาหนี้สิน เนื่องจากประสบปัญหาอุปสรรคในการผลิตและประสบภัยธรรมชาติ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐที่เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพรัฐบาล

เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาเบ็ดเสร็จจะยุติการรวมตัวกันกดดันรัฐเพื่อเรียกร้องความช่วยเหลือจากรัฐบาลอีกต่อไป

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เกษตรกรเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมของรัฐบาล ทำให้เกษตรกรที่ยังคงเลี้ยงโคนมอยู่มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมต่อไป ส่งผลให้เพิ่มผลผลิตน้ำนมดิบภายในประเทศ ลดการนำเข้านมผงจากต่างประเทศสนองนโยบายรัฐบาล สำหรับเกษตรกรที่เลิกเลี้ยงโคนมก็จะมีขวัญและกำลังใจดีขึ้น และตั้งใจประกอบอาชีพอื่นเพื่อสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่มั่นคงให้แก่ครอบครัวต่อไป

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

รัฐบาลจะต้องใช้เงินงบประมาณชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในกรณีจำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญให้กับเกษตรกรตามโครงการจำนวน 79 ราย ต้นเงินกู้จำนวน 14,015,226 บาท ดอกเบี้ยเงินกู้จำนวน 13,755,854.98 บาท รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 27,771,080.98 บาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง

เกษตรกรและบุคคลทั่วไปได้รับทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเมืองมากขึ้น

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในบริเวณอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ. 2524 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปจังหวัดจันทบุรี และทรงมีพระราชดำริเรื่องการจัดให้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อช่วยเหลือยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณอ่าวคุ้งกระเบน ดังนั้น จังหวัดจันทบุรีจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในบริเวณอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ตามแนวพระราชดำริดังกล่าว โดยมีจังหวัดจันทบุรีเป็นเจ้าของโครงการ รายละเอียดแสดงการเป็นเจ้าของโครงการโดยส่วนราชการและรูปแบบโครงการ ช.ก.ส. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน กรมประมง จังหวัดจันทบุรี สำนักงานชลประทานที่ 9 กรมชลประทาน สำนักงานป่าไม้จังหวัดจันทบุรี กรมป่าไม้ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดจันทบุรี กรมพัฒนาที่ดิน และกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยขอให้ ช.ก.ส. รับเกษตรกรและสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งคณะกรรมการธนาคารในการประชุมครั้งที่ 6/2530 เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2530 มีมติเห็นชอบให้ ช.ก.ส. ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในบริเวณอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีรายละเอียดโครงการโดยสรุป ดังนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่มีรายได้มั่นคงให้แก่เกษตรกร และเพื่อจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีรูปแบบและระบบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.1.2 ที่ตั้งโครงการ พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคุ้งกระเบน และป่าอ่าวแสมหนุบบริเวณที่กรมป่าไม้ได้อนุญาตให้จังหวัดจันทบุรี โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีเข้าทำประโยชน์ตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

1.1.3 เป้าหมายของโครงการ จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 104 ราย เนื้อที่เลี้ยงกุ้งกุลาดำทั้งสิ้นจำนวน 624 ไร่ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่โครงการและไม่มีที่ดินของตนเองหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การประกอบอาชีพได้ทำการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในบริเวณพื้นที่ซึ่งทางราชการได้จัดสรรให้รายละเอียด 6 ไร่

1.1.4 ระยะเวลาโครงการ

1.1.4.1 ระยะเวลาการรับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในปี 2530

1.1.4.2 ระยะเวลาการจ่ายเงินกู้

(1) จ่ายเงินกู้ระยะยาวเพื่อการลงทุนในปี 2530

(2) จ่ายเงินกู้ระยะสั้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเป็นระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี 2530-2534

1.1.4.3 ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้

(1) กำหนดให้เกษตรกรแต่ละรายชำระคืนเงินกู้ระยะยาวและดอกเบี้ยเสร็จสิ้นภายใน 5 ปี นับจากวันกู้

(2) กำหนดให้เกษตรกรแต่ละรายชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นและดอกเบี้ยเสร็จสิ้นภายใน 12 เดือน นับจากวันกู้

1.1.4.4 ระยะเวลาสิ้นสุดโครงการ กำหนดให้โครงการสิ้นสุดภายในปี 2534 หรือเมื่อเกษตรกรทุกรายชำระหนี้เงินกู้ตามโครงการเสร็จสิ้น

1.1.5 รูปแบบการผลิต

กรมประมงเป็นผู้กำหนดรูปแบบการผลิตตามโครงการ โดยได้กำหนดให้เกษตรกรชุดบ่อเพื่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำแบบพัฒนา (Intensive method) รายละ 6 ไร่ แบ่งเป็น 3 บ่อ ๆ ละ 2 ไร่ ทั้งนี้ เนื่องจากบ่อขนาดดังกล่าวมีความสะดวกในการจัดการ อีกทั้งการที่กำหนดให้มีบ่อเลี้ยงจำนวน 3 บ่อ เพื่อลดความเสี่ยงในการผลิตได้

1.1.6 การบริหารโครงการ

การบริหารโครงการจะกระทำในรูปของคณะทำงานบริหารโครงการ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีในฐานะประธานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นผู้แต่งตั้งคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในบริเวณอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เพื่อทำหน้าที่บริหารโครงการต่อไป

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในบริเวณอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี เป็นโครงการส่งเสริมการเกษตรของรัฐ โดยมีเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.2.1 หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ นร. (กปร.) 0804/0441 ลงวันที่ 11 กันยายน 2529 เรื่อง โครงการจัดหาทุนสำหรับราษฎรเลี้ยงกุ้งกุลาดำในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.2.2 บันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในบริเวณอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นเอกสารแสดงความร่วมมือในการดำเนินงานของส่วนราชการ (จังหวัดฉะเชิงเทรา) และ ธ.ก.ส.

1.2.3 มติคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ครั้งที่ 6/2530 เมื่อคราวประชุมวันที่ 23 มิถุนายน 2530

1.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.3.1 ผลการดำเนินงาน

ธ.ก.ส. รับเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่รอบอ่าวคุ้งกระเบน ตำบลคลองขุด อำเภอบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา เข้าร่วมโครงการเมื่อปี 2530 รวม 75 ราย จ่ายเงินกู้เป็นค่าลงทุนและค่าใช้จ่ายรายละ 120,000 บาท และ 105,000 บาท ตามลำดับ ณ เดือนมีนาคม 2547 คงเหลือเกษตรกรที่มีหนี้ตามโครงการจำนวน 64 ราย รายละเอียดปรากฏตามตารางสถานะหนี้

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา

1.3.2.1 ปัญหาความเสื่อมโทรมทางดินสิ่งแวดล้อมในบริเวณรอบอ่าวคุ้งกระเบนและการขาดแคลนน้ำทะเลที่มีคุณภาพเหมาะสมต่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

1.3.2.2 เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคกุ้งกุลาดำ อัตราการรอดของกุ้งกุลาดำต่ำ ผลผลิตได้น้อย

1.3.2.3 ตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา เกษตรกรประสบปัญหาด้านการตลาด เช่น การถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GAP) และถูกเข้มงวดเรื่องสารปฏิชีวนะต้องห้ามตกค้างทำให้กุ้งกุลาดำราคาตกต่ำเป็นเหตุให้เกษตรกรมีรายได้สุทธิต่ำลง

1.3.2.4 เกษตรกรขาดความรู้จึงปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร

1.3.2.5 เลิกเลี้ยงกุ้งกุลาดำให้บุคคลอื่นเช่าพื้นที่ของตนเพื่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำแทน

1.3.3 แนวทางแก้ไขปัญหามา

1.3.3.1 จากปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่งและสิ่งแวดล้อมในอ่าวคุ้งกระเบน ตลอดจนพื้นที่การเลี้ยงกุ้งกุลาดำรอบอ่าวคุ้งกระเบน อันเกิดจากกิจกรรมการเลี้ยงกุ้งกุลาดำของเกษตรกรในบริเวณดังกล่าว กรมประมงซึ่งเป็นส่วนงานหนึ่งในคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ได้จัดทำโครงการชลประทานน้ำเค็มเพื่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำอ่าวคุ้งกระเบน โดยเริ่มทำการก่อสร้างตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2539 และเสร็จสิ้นการก่อสร้างพร้อมเปิดดำเนินการใช้ระบบชลประทานน้ำเค็มเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2543

ระบบชลประทานน้ำเค็มมีการแยกคลองชลประทานออกจากคลองธรรมชาติอย่างชัดเจน และมีการสูบน้ำจากบริเวณทะเลเปิดนอกอ่าวคุ้งกระเบนเข้าสู่คลองชลประทาน ทำให้ได้น้ำที่มีคุณภาพ ปราศจาก

การปนเปื้อนของเชื้อไวรัสมาใช้ในการเลี้ยงกุ้ง เกษตรกรสามารถถ่ายเทน้ำเข้าสู่คลองบำบัดน้ำทิ้งของโครงการ ช่วยลดการสะสมของเสียในบ่อเลี้ยงกุ้งได้เป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงกุ้งในพื้นที่โครงการยังมีปัญหา โรคระบาดอยู่บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่สภาพอากาศมีอุณหภูมิต่ำ ทำให้การสร้างภูมิคุ้มกันของกุ้งลดลง กุ้งอ่อนแอมีโอกาสติดโรคได้ง่าย

1.3.3.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางรายขาดทุนหรือมีรายได้สุทธิจากการเลี้ยงกุ้ง ต่ำมากจึงเลิกเลี้ยงกุ้งและให้บุคคลอื่นเช่าพื้นที่เลี้ยงกุ้งแทน คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ได้เร่งรัดให้ เปลี่ยนตัวลูกหนี้และหรือเรียกคืนเงินกู้ซึ่งดำเนินการได้เฉพาะบางรายเพราะต้องหาเกษตรกรที่มีคุณสมบัติถูกต้อง ครบถ้วนมารับภาระหนี้แทนเกษตรกรรายเดิม

1.3.3.3 ธ.ก.ส. ได้แก้ไขปัญหาโครงการโดยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั้งโครงการเมื่อปี พ.ศ. 2538 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

(1) นำต้นเงินกู้เป็นหนี้ทั้งหมด (ระยะยาวและระยะสั้น) มารวมเป็นต้นเงินกู้ ระยะยาวตามสัญญาใหม่ กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 9 ต่อปี มีกำหนดชำระคืนไม่เกิน 19 ปี (สิ้นสุดปี พ.ศ. 2557)

(2) นำดอกเบี้ยเงินกู้ที่เกิดจากต้นเงินกู้ทั้งหมดตาม (1) มารวมกันจัดทำเป็น สัญญาเงินกู้ฉบับใหม่ โดยไม่เรียกเก็บอัตราดอกเบี้ย และมีกำหนดชำระคืนไม่เกิน 19 ปี

(3) ธ.ก.ส. จะพิจารณาจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูการผลิตให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นการ เลี้ยงกุ้งกุลาดำของเกษตรกรรายละไม่เกิน 300,000 บาท คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9 ต่อปี

1.3.4 ผลการแก้ไข

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามแนวทางที่ ธ.ก.ส. กำหนดในข้อ 1.3.3.3 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้ (ข้อมูล ณ สิงหาคม 2538)

1.3.4.1 ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในส่วนสัญญาต้นเงินกู้ได้ 64 ราย จากเกษตรกรเป้าหมาย 70 ราย

1.3.4.2 ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในส่วนสัญญารวมดอกเบี้ยเงินกู้ได้ 64 ราย จากเกษตรกร เป้าหมาย 70 ราย

1.3.4.3 ณ สิงหาคม 2538 ยังไม่มีเกษตรกรรายใดได้รับการอนุมัติเงินกู้ใหม่ เนื่องจาก คณะกรรมการบริหารโครงการฯ มีความเห็นว่าควรให้เงินกู้ใหม่เพื่อเป็นค่าลงทุนในการฟื้นฟูการผลิตของเกษตรกรตามมาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สมควรให้ต่อเมื่อได้มีการจัดสร้างระบบชลประทานน้ำเค็มแล้วเสร็จ เสียก่อน (ระบบชลประทานน้ำเค็มเปิดดำเนินการในปี 2543) โดยให้ดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการเหล่านี้ คือ

(1) เกษตรกรผู้รับเงินกู้ใหม่สมควรได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการบริหารโครงการฯ แล้วว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของโครงการและของคณะกรรมการบริหารโครงการฯ อย่างเคร่งครัด

(2) เกษตรกรผู้รับเงินกู้ใหม่สมควรสมทบเงินเข้ากองทุนโครงการรายละเอียดประมาณ 10,000-15,000 บาท เพื่อนำเงินจำนวนดังกล่าวมาช่วยเหลือเกษตรกรด้วยกันในรูปของเงินยืมปราศจากดอกเบี้ยและในส่วนของการบริหารเงินกองทุนดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารโครงการกำหนด

(3) การลงทุนในอุปกรณ์และอื่น ๆ การซื้อปัจจัยการผลิตและการขายผลผลิตของเกษตรกร สมควรดำเนินการผ่านระบบสหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการในส่วนของการลงทุน ค่าใช้จ่าย และรายได้ ตลอดจนการชำระหนี้เป็นไปด้วยดี

1.3.5 ปัญหาโครงการในปัจจุบัน

1.3.5.1 ปัญหาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ สภาพพื้นที่การประกอบอาชีพของเกษตรกรลูกค้าในโครงการไม่เหมาะสม เนื่องจากอ่าวคังกระเบนมีสภาพเป็นอ่าวปิด น้ำเค็มที่ผ่านการเลี้ยงกุ้งกุลาดำและระบายออกจากบ่อเลี้ยงจะสะสมอยู่ในอ่าวและคลองส่งน้ำทำให้บริเวณที่ตั้งโครงการขาดแคลนน้ำที่มีคุณภาพดี และน้ำที่ระบายออกมักจะย้อนกลับเข้าตามคลองส่งน้ำเข้าสู่บ่อเลี้ยงกุ้งทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม นอกจากนี้ยังมีการแพร่กระจายของไวรัสทำให้เกิดโรคระบาดของกุ้งกุลาดำบ่อยครั้ง เกษตรกรจึงประสบภาวะขาดทุนจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ถึงแม้กรมประมงจะดำเนินการจัดทำโครงการชลประทานน้ำเค็มเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคูณภาพน้ำในพื้นที่โครงการก็มีผลช่วยแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมได้บางส่วนเท่านั้น

1.3.5.2 กลุ่มปัญหาที่ทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (ซึ่งเป็นผลให้เกษตรกรเลิกเลี้ยงและหรือขาดทุน)

- (1) เกิดจากปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมในพื้นที่โครงการ
- (2) ประสบกับภาวะโรคระบาดทำให้กุ้งกุลาดำมีอัตราการรอดต่ำ
- (3) ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2541 จนถึงปัจจุบัน (ปี 2547) สินค้าส่งออกกุ้งไทยประสบปัญหาด้านการตลาดอย่างต่อเนื่องทำให้ราคากุ้งกุลาดำ ณ หน้าฟาร์มของเกษตรกรตกต่ำไปด้วย (ข้อมูลราคากุ้งกุลาดำ โดยมีปัญหาสำคัญ ดังนี้

1) ปี 2541 สหภาพยุโรป (EU) ได้ตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) สินค้ากุ้งของไทย ทำให้สินค้ากุ้งแข่งขันกับกุ้งของไทยที่ส่งไปยัง EU ถูกเรียกเก็บอัตราภาษีนำเข้าสูงขึ้นทำให้เสียเปรียบในการค้ากับประเทศคู่แข่งมีผลกระทบทำให้เกษตรกรขายกุ้งในราคาต่ำลงด้วย

2) ปี 2545 EU เข้มงวดเรื่องการตรวจสอบสารปฏิชีวนะต้องห้ามตกค้างในโตรฟูแรนส์ ทำให้สินค้ากุ้งไทยบางส่วนถูกส่งกลับเสียภาพพจน์สินค้าส่งออกกุ้งของประเทศไทยและมีผลกระทบต่อเกษตรกรเช่นเดียวกับข้อ 1)

3) ในช่วงต้นปี 2546 ต่อเนื่องจมนิยาม 2547 สหรัฐอเมริกา (U.S.A) ได้ดำเนินการไต่สวนการทุ่มตลาดสินค้ากุ้งของไทย (Anti Dumping : AD) ส่งผลให้กุ้งไทยในช่วงต้นปี 2546 ถึงกลางปี 2547 มีราคาตกต่ำมาก

4) จากผลกระทบด้านกลไกตลาดตามข้อ 1) - 3) ทำให้เกษตรกรขายกุ้งในราคาต่ำลง แม้ว่าจะมีระบบชลประทานน้ำเค็มในพื้นที่ที่มีผลช่วยเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตให้แก่เกษตรกรแต่ไม่ทำให้เกษตรกรมีรายได้สุทธิคงเหลือมากพอชำระหนี้เงินกู้ (เกษตรกรบางรายมีรายได้สุทธิด้านการเกษตรเป็นลบ) ปัจจุบันมีเกษตรกรบางส่วนที่ขาดทุนหรือมีรายได้สุทธิจากการเลี้ยงกุ้งต่ำมากได้เลิกทำการผลิตโดยให้บุคคลอื่นเลี้ยงแทนหรือหันไปประกอบอาชีพการเกษตรอื่น เช่น การเลี้ยงปลาและหอยนางรมซึ่งมีรายได้น้อยกว่าการเลี้ยงกุ้งกุลาดำมาก แต่ไม่ต้องประสบปัญหาสำคัญดังกล่าว

กล่าวโดยสรุปจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกษตรกรตามโครงการประสบมาโดยตลอด ไม่ได้มีสาเหตุจากความผิดพลาดจากเกษตรกรหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องได้ทุ่มเทงบประมาณและความพยายามในการแก้ไขปัญหาโดยตลอด แต่หนี้สินที่เกษตรกรมีอยู่ในปัจจุบันเป็นภาระหนักเกินกว่าจะแก้ไขได้ด้วยมาตรการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และขยายระยะเวลาชำระหนี้เท่านั้น

1.3.6 สถานภาพปัจจุบันของเกษตรกร

จากผลการสำรวจข้อมูลเกษตรกรตามโครงการ ณ เดือนพฤษภาคม 2547 โดยรวบรวมข้อมูลเกษตรกรได้ 63 ราย จากจำนวนเกษตรกรทั้งโครงการ จำนวน 64 ราย มีข้อมูลเกษตรกรดังนี้

รายได้สุทธิรวมเฉลี่ย	43,950	บาท
หนี้สินรวมเฉลี่ย	585,697	บาท

1.3.6.1 สถานะหนี้

หน่วย : บาท

สถานะหนี้เกษตรกรในโครงการ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547					
จำนวนเกษตรกร (ราย)	หนี้คงเหลือ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547				รวมหนี้เงินกู้ ทั้งโครงการ
	ต้นเงิน			ดอกเบี้ยค้างชำระ	
	ปกติ	ค้างชำระ	รวม		
64	9,143,636	11,252,773	20,396,409	10,799,663	31,196,072

1.3.6.2 สถานะลูกหนี้

จากการสำรวจเกษตรกร 63 ราย (ย้ายถิ่นที่อยู่ 1 ราย) มีเกษตรกรที่ยังดำเนินการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในโครงการจำนวน 21 ราย ที่เลิกเลี้ยงกุ้งกุลาดำแล้วจำนวน 42 ราย สาเหตุที่เกษตรกรเลิกเลี้ยงกุ้ง เพราะจากภัยพิบัติดินนอกเหนือการควบคุม พ่อก้าโกง และคิดว่าเป็นโครงการของรัฐบาลไม่ต้องชำระคืนหนี้ เกษตรกรมีรายได้สุทธิของโครงการเฉลี่ย – 23.059 บาท มีหนี้สินต่อ ธ.ก.ส. เฉลี่ยต่อรายเท่ากับ 470,824 บาท มีหนี้สินอื่นเฉลี่ยต่อรายเท่ากับ 160,822 บาท มีหนี้สินรวมเฉลี่ยต่อรายเท่ากับ 585,697 บาท มีทรัพย์สินรวมเฉลี่ยต่อรายเท่ากับ 199,873 บาท มีรายได้สุทธิจากการเกษตรนอกโครงการเฉลี่ย 45,083 บาท และมีรายได้สุทธิจากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 45,355 บาท

2. สาระสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ

จากประเด็นปัญหาในปัจจุบัน สถานะลูกหนี้ซึ่งมีภาระหนี้ ธ.ก.ส. จึงขอกำหนดมาตรการจำหน่ายหนี้ทั้งโครงการ รวม 64 ราย เป็นเงิน 31,196,072 บาท

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1 เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เป็นภาระหนักแก่เกษตรกรให้บรรเทาความรุนแรง โดยในขั้นนี้เป็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เกษตรกรมีอยู่กับ ธ.ก.ส. ตามโครงการนี้เท่านั้น ซึ่งหนี้สินตามโครงการนี้เป็นหนี้หลักที่เป็นภาระมากที่สุดของเกษตรกรกลุ่มนี้

2.2.2 เพื่อสร้างโอกาสให้แก่เกษตรกรได้ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น หลังจากปัญหาหนี้สินที่เป็นภาระหนักได้บรรเทาความรุนแรงลง

2.2.3 เพื่อแสดงความรับผิดชอบร่วมกันของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและ ธ.ก.ส. ในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการของส่วนราชการแล้วประสบปัญหาเดือดร้อนจากปัจจัยที่ไม่ใช่ความผิดของตัวเกษตรกรเอง

2.3 ระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ

เพื่อบรรเทาปัญหาหนี้และเกษตรกร ธ.ก.ส. สามารถดำเนินการได้ทันทีที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ

2.4 ข้อเท็จจริง

2.4.1 ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปตามผังแสดงขั้นตอนการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

2.4.2 โดย ธ.ก.ส. จะประสานงานกับจังหวัดจนท. ในฐานะหน่วยงานเจ้าของโครงการ เพื่อร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามมาตรการที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบต่อไป

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

โครงการนี้เป็นการดำเนินงานแก้ไขปัญหาดูแลโดยวิธีการจำหน่ายหนี้สูญตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ ซึ่งมีเงื่อนไขถูกต้องครบถ้วนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547

2.6 ความเห็นของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของโครงการ

ธ.ก.ส.ได้ประสานงานกับจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ความเห็นชอบมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการ ซึ่งจังหวัดจันทบุรีจะได้ให้ความเห็นในการประชุมคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ที่คาดว่าจะกำหนดจะประชุมในช่วงปลายเดือน พฤศจิกายน 2547

2.6.2 ความเห็นของ ธ.ก.ส.

2.6.2.1 จากสภาพปัญหาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าแนวทางตามที่ได้ดำเนินการมายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดูแลของโครงการได้อย่างเบ็ดเสร็จ เพราะภาระหนี้สินของเกษตรกรมีจำนวนมากและสะสมเป็นเวลานาน แม้ว่าโครงการชลประทานน้ำเค็มจะมีผลช่วยแก้ไขปัญหาด้านการผลิตเรื่องโรคระบาดกุ้งได้เป็นอย่างดี ทำให้เกษตรกรมีผลผลิตมากขึ้น แต่เมื่อมีปัญหาด้านการตลาดทำให้ราคากุ้งกุลาดำตกต่ำ เกษตรกรจึงมีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงบางส่วนไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้สินที่สะสมมา

2.6.2.2 ในปัจจุบันนับว่าการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตของโครงการได้ผลในระดับดี แต่ยังคงมีปัญหาด้านการตลาดอยู่ ซึ่ง ธ.ก.ส. จะประสานงานกับกรมประมงเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการตลาด โดยแนะนำให้เกษตรกรตามโครงการทำการผลิตกุ้งกุลาดำตามระบบการผลิตมาตรฐานฟาร์ม Good Aquaculture Practice (GAP) ซึ่งเป็นมาตรฐานการผลิตที่คิดค้นพัฒนาโดยกรมประมงที่มีข้อดี คือ เน้นความปลอดภัยของผู้บริโภคและรักษาสุขภาพแวดล้อมทำให้ได้ผลผลิตที่ตลาดต่างประเทศยอมรับและมีราคาดี นอกจากนี้มาตรฐานฟาร์ม GAP ยังเหมาะสมกับขนาดการผลิตของเกษตรกรตามโครงการที่มีพื้นที่น้อยด้วย

2.6.2.3 ธ.ก.ส. พิจารณาเห็นว่า เมื่อมีการช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการในปัญหานี้สินโดยการยกหนี้ให้แก่เกษตรกร การสนับสนุนการผลิตโดยระบบชลประทานน้ำเค็มรวมทั้งการแก้ไขปัญหาดูแลโดยใช้ระบบมาตรฐานฟาร์ม GAP จะเป็นการแก้ไขปัญหาดูแลได้อย่างครบถ้วน เป็นโอกาสให้เกษตรกรได้ฟื้นฟูการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงยั่งยืนต่อไป

2.7 ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

จากปัญหาดังกล่าว ธ.ก.ส. ขอกำหนดมาตรการ ดังนี้

2.7.1 ขอจำหน่ายหนี้สินเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกึ่งกุลาคำในบริเวณอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา วันที่ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 64 ราย เป็นจำนวน 31,196,072 บาท โดยแบ่งเป็น ต้นเงิน 20,396,409 บาท และดอกเบี้ย 10,799,663 บาท เป็นหนี้สูญ โดยมีรายละเอียดสถานะหนี้เกษตรกร รายย่อย โดยมีหลักเกณฑ์การกำหนดเงินชดเชย และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กบส. แล้ว

2.7.2 ขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. เป็นจำนวน 31,196,072 บาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.7.2.1 ต้นเงินกู้เต็มจำนวนเป็นจำนวนเงิน 20,396,409 บาท

2.7.2.2 ดอกเบี้ยเงินกู้เป็นจำนวนเงิน 10,799,663 บาท

3. ผลกระทบ

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล

เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหาหนี้สิน เนื่องจากประสบปัญหาอุปสรรคในการผลิตและ ประสพภัยธรรมชาติ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐที่เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพรัฐบาล

ไม่มีผลกระทบด้านลบต่อเสถียรภาพรัฐบาล

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เกษตรกรเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพของรัฐบาล ทำให้เกษตรกรมีโลกาสฟื้นฟูการประกอบ อาชีพหรือประกอบอาชีพอื่นเพื่อสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนให้แก่ครอบครัวต่อไป

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

รัฐบาลจะต้องใช้เงินงบประมาณชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในกรณีจำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นหนี้ สูญให้กับเกษตรกรตามโครงการจำนวน 64 ราย ต้นเงินกู้จำนวน 20,396,409 บาท ดอกเบี้ยเงินกู้จำนวน 10,799,663 บาท รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 31,196,072 บาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง

เกษตรกรและบุคคลทั่วไปได้รับความถึงนโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น

การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืด ในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครนายก

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดมาตรการกระจายรายได้ของประชาชนในชนบท โดยเร่งให้มีการกระจายสินเชื่อเพื่อกระจายการผลิตการเกษตรผ่านระบบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และธนาคารพาณิชย์ โดยในส่วนของ ธ.ก.ส. เน้นให้ส่วนราชการร่วมจัดทำโครงการพัฒนาการเกษตรในลักษณะแผนหลักที่ระบุเป้าหมายของพืชผลและพื้นที่โครงการอย่างชัดเจนและต้องเป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้ทั้งด้านการผลิตและการตลาด โดยเน้นการผลิตพืชผลใหม่ที่มีใช้พืชผลดั้งเดิม ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการดังกล่าว เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2530

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จึงได้จัดทำโครงการเพื่อตอบสนองมาตรการกระจายรายได้ของประชาชนในชนบทในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอเมือง องค์กรย์และบ้านนา จังหวัดนครนายก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มนาข้าว โดยสภาพพื้นที่เป็นดินที่มีความเป็นกรดสูง (ดินเปรี้ยว) ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้ส่งเสริมเกษตรกรปรับเปลี่ยนอาชีพจากการทำนา มาประกอบอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อและเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน (เลี้ยงไก่บนบ่อปลา) เพื่อลดพื้นที่การปลูกข้าวที่มีปัญหาเรื่องราคา ช่วยยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้มีงานทำ และมีรายได้ที่มั่นคงแน่นอนตามแนวทางในมติ ครม. ข้างต้น ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดย ส.ป.ก. จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืด โดยมี ส.ป.ก. เป็นเจ้าของโครงการ มีกรมปศุสัตว์และร้านค้าเอกชนที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยขอให้ ธ.ก.ส. สนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในการประชุมครั้งที่ 2/2533 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2533 ได้มีมติเห็นชอบให้ ธ.ก.ส. ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืดในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครนายก โดยดำเนินการในเขตอำเภอเมืององค์กรย์ และบ้านนา จังหวัดนครนายก ซึ่งมีรูปแบบโครงการโดยสรุปดังนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อลดพื้นที่การปลูกข้าวซึ่งเป็นพื้นที่ดินที่มีความเป็นกรดสูง (ดินเปรี้ยว) ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตค่อนข้างต่ำและมีปัญหาเรื่องราคา โดยให้เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืดอย่างมีรูปแบบและระบบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีร้านค้าเอกชนที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเป็นผู้จัดหาไก่เนื้อรุ่นละ 4,000 ตัว ปีละ 5 รุ่น และฝึกอบรมการเลี้ยงไก่เนื้อให้กับเกษตรกร พร้อมทั้งเป็นผู้รับซื้อผลผลิตตามโครงการทั้งหมดโดยเป็นผู้ประกันการเลี้ยงไก่และ ทำสัญญาการเลี้ยงไก่ประกันราคากับเกษตรกรทุกราย

1.1.2 ที่ตั้งโครงการ พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอเมือง องค์กรฯและบ้านนา จังหวัด นครนายก

1.1.3 เป้าหมายของโครงการ จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 60 ราย โดยส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละรายจัดทำบ่อเลี้ยงปลาและสร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่เนื้อบนบ่อปลา รันละ 4.000 ตัว 5 รัน และชุดบ่อเลี้ยงปลาน้ำจืด 3 ไร่ต่อราย

1.1.4 ระยะเวลาโครงการ

1.1.4.1 ระยะเวลาการรับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในปี 2533-2534 ปีละ 30 ราย รวม 60 ราย

1.1.4.2 จ่ายเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนให้แก่เกษตรกรตามโครงการปี 2533-2534 รายละ 185.000 บาท ปี 2535-2536 รายละ 362.000 บาท และเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้แก่เกษตรกรปี 2533-2534 รายละ 18.000 บาทต่อปี ปี 2535-2536 รายละ 20.000 บาทต่อปี อัตราดอกเบี้ยให้เป็นไปตามข้อบังคับของ ธ.ก.ส.

1.1.4.3 ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้

(1) กำหนดให้เกษตรกรแต่ละรายชำระคืนเงินกู้ระยะยาวและดอกเบี้ยเสร็จสิ้นภายใน 5 ปี นับจากวันกู้

(2) กำหนดให้เกษตรกรแต่ละรายชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นและดอกเบี้ยเสร็จสิ้นภายใน 12 เดือน นับจากวันกู้

1.1.4.4 ระยะเวลาสิ้นสุดโครงการ กำหนดโครงการสิ้นสุดภายในปี 2538 หรือเมื่อเกษตรกรทุกรายชำระหนี้เงินกู้ตามโครงการเสร็จสิ้น

1.1.5 รูปแบบการผลิต

ให้เกษตรกรแต่ละรายเลี้ยงไก่เนื้อรันละ 4.000 ตัว ปีละ 5 รัน ขนาดของโรงเรือน 10 X 50 X 6 เมตร และชุดบ่อเลี้ยงปลาน้ำจืดรายละ 3 ไร่

1.1.6 การบริหารโครงการ

กระทำในรูปของคณะกรรมการบริหารโครงการ โดยเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและจัดการโครงการ เพื่อทำหน้าที่บริหารโครงการต่อไป

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืดในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครนายก เป็นโครงการส่งเสริมการเกษตรของรัฐ โดยมีเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.2.1 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2530 เรื่อง มาตรการกระจายรายได้ของประชาชนในชนบท

1.2.2 บันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืดในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นเอกสารแสดงความร่วมมือในการดำเนินงานของส่วนราชการ (ส.ป.ก.) กรมปศุสัตว์ และ ธ.ก.ส. กับร้านค้าเอกชนที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ

1.2.3 มติคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ครั้งที่ 2/2533 เมื่อคราวประชุมวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2533 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ธ.ก.ส. เข้าร่วมดำเนินงานโครงการโดยถือปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกำกับโครงการเร่งรัดการให้สินเชื่อการเกษตรแก่เกษตรกรชั้นเล็กและยากจน ปี 2532-2536

1.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.3.1 ผลการดำเนินงาน

ธ.ก.ส. รับเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอองครักษ์ และอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เข้าร่วมโครงการเมื่อปี 2533-2536 รวม 19 ราย จ่ายเงินกู้เป็นค่าลงทุนและค่าใช้จ่ายรายละ 185,000 บาท และ 18,000 บาท ตามลำดับ

ณ เดือนมีนาคม 2547 คงเหลือเกษตรกรที่มีหนี้ตามโครงการจำนวน 7 ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ 1,343,675 บาท ดอกเบี้ย 1,995,172.75 บาท

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา

1.3.2.1 อัตราการเลี้ยงรอดต่ำ เพราะเกษตรกรขาดประสบการณ์และสภาพอากาศมีบางช่วงอากาศหนาวจัดสลับร้อนทำให้ไก่อ่อนแอ

1.3.2.2 รายได้จากการผลิตตามโครงการมีจำกัดเนื่องจากเดิมโครงการกำหนดขนาดพื้นที่ปลูกเลี้ยงปลาไว้ 3 ไร่ รายได้จากการเลี้ยงปลาของเกษตรกรจึงมีน้อย ในขณะที่รายได้จากการเลี้ยงไก่ ซึ่งมี 5-6 รุ่นต่อปี มีจำนวนกำไรสุทธิต่อรุ่นไม่มากนัก ในกรณีนี้จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบโครงการเพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรโดยขยายพื้นที่ปลูกปลา เกษตรกรจึงขุดบ่อเลี้ยงปลาเพิ่มขึ้นโดยมีตั้งแต่ 5 ไร่ หรือมากกว่าทำให้ค่าลงทุนเพิ่มขึ้น วงเงินกู้ระยะยาวที่กำหนดให้เกษตรกรจึงไม่เพียงพอ

1.3.2.3 ร้านเอกชนรายเดิมที่เข้าร่วมโครงการเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตไม่สามารถดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนด จึงต้องเปลี่ยนร้านค้าเอกชนรายเดิมที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ (ร้าน ป.จักรชัย) เป็นร้านแก้วฟาร์มเข้ามารับดำเนินการแทน

1.3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหที่ผ่านมา

คณะกรรมการบริหารโครงการได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืด ในการประชุมเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2534 โดยที่ประชุมได้มีมติดังนี้

1.3.3.1 ขยายวงเงินกู้ระยะยาวเพื่อเป็นค่าลงทุนจากเดิมรายละเอียด 185,000 บาท เป็น 362,000 บาท และเพิ่มวงเงินระยะสั้นจาก 18,000 บาท ต่อปีเป็น 20,000 บาทต่อปี

1.3.3.2 ขอให้ขยายระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ระยะยาวของเกษตรกรตามโครงการจากเดิมที่กำหนดให้เกษตรกรจะต้องชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้นภายใน 5 ปี เป็นชำระเสร็จสิ้นภายใน 10 ปี หรือขยายเวลาออกไปอีก 5 ปี โดยเริ่มนับปี พ.ศ. ที่เกษตรกรแต่ละรายเข้าร่วมโครงการ เป็นปีที่ 1 ของโครงการ

1.3.3.3 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากเดิมกำหนดให้เกษตรกรขุดบ่อเลี้ยงปลาพื้นที่ 3 ไร่ เป็น 5 ไร่ เพื่อให้เหมาะสมกับขนาดโรงเรือนเลี้ยงไก่ และสร้างรายได้เพิ่มจากการเลี้ยงปลาให้แก่เกษตรกร

1.3.3.4 เพิ่มผู้แทนกรมปศุสัตว์เข้าร่วมในคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิชาการแก่เกษตรกร

1.3.4 ผลการแก้ไข

ได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโครงการตามแนวทางที่กำหนดในข้อ 1.3.3

1.3.5 ปัญหาโครงการในปัจจุบัน

1.3.5.1 เกษตรกรในโครงการเลิกทำการตามรูปแบบที่โครงการกำหนดหันไปประกอบอาชีพเลี้ยงปลาและรับจ้างทางการเกษตรเพราะขาดทุนเนื่องจากได้ผลผลิต (ไก่เนื้อ) น้อยและราคาไก่ตกต่ำ

1.3.5.2 ในช่วงต้นปี 2547 เกิดวิกฤตการณ์ไข้หวัดนกระบาด ทำให้รัฐบาลกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีแนวปฏิบัติว่าหากเกษตรกรจะฟื้นฟูเลี้ยงไก่จำเป็นต้องดำเนินการในรูปแบบระบบปิด ซึ่งต้องลงทุนปรับปรุงโรงเรือนอีกมากในขณะที่เกษตรกรในโครงการได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินในจำนวนจำกัดตามหลักเกณฑ์ของ ส.ป.ก. จึงมีทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันน้อยมาก เกษตรกรจึงไม่มีโอกาสลงทุนฟื้นฟูการเลี้ยงไก่โดยระบบปิดอีก

1.3.6 สถานภาพปัจจุบันของเกษตรกร จากผลการสำรวจข้อมูลเกษตรกร ณ เดือนมีนาคม 2547 พบว่าเกษตรกรชำระหนี้เสร็จสิ้นจำนวน 12 ราย ปัจจุบันเลิกเลี้ยงไก่หันไปประกอบอาชีพเลี้ยงปลาและประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร เช่น รับจ้าง เป็นต้น มีข้อมูลเกษตรกรดังนี้

รายได้สุทธิรวมเฉลี่ย	63,000 บาท
หนี้สินรวมเฉลี่ย	640,898 บาท

1.3.6.1 สถานะหนี้

สถานะหนี้เกษตรกรในโครงการ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547						
รายการ	จำนวน (ราย)	หนี้คงเหลือ (บาท)				
		ต้นเงิน			ดอกเบี้ย ค้างชำระ	รวมหนี้เงินกู้ ทั้งโครงการ
		ปกติ	ค้างชำระ	รวม		
เล็กเลี้ยง	7	-	1,343,675	1,343,675	1,995,172.75	
เลี้ยงต่อ	-	-	-	-	-	
รวม	7	-	1,343,675	1,343,675	1,995,172.75	3,338,847.75

1.3.6.2 สถานะลูกหนี้เกษตรกรที่ยังมีหนี้ค้างชำระจำนวน 7 ราย สาเหตุที่เกษตรกร เล็กเลี้ยงไก่ เพราะประสบปัญหาจากราคาผลผลิตต่ำทำให้ขาดทุนหรือมีกำไรเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอ ต่อการชำระหนี้สินเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวมเฉลี่ยทั้งครัวเรือนเป็นจำนวนเงิน 63,000 บาท มีหนี้สินหลักกับ ธ.ก.ส. ตามโครงการ และหนี้สินอื่น เช่น สหกรณ์ พ่อกำ เป็นต้น รวมเฉลี่ย 640,898 บาท และมีทรัพย์สิน รวมเฉลี่ย 214,500 บาท ซึ่งแสดงว่าปัจจุบันเกษตรกรมีหนี้สินเป็นภาระหนักเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ สุทธิและเปรียบเทียบกับทรัพย์สิน

2. สาระสำคัญ2.1 ประเด็นสำคัญ

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวประกอบกับสถานะของลูกหนี้ ซึ่งมีภาระหนัก ธ.ก.ส. จึงขอ กำหนดมาตรการจำหน่ายหนี้โครงการ รวม 7 ราย เป็นเงิน 3,338,847.75 บาท

2.2 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เป็นภาระหนักแก่เกษตรกรให้บรรเทาความรุนแรง โดยในขั้นนี้เป็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เกษตรกรมีอยู่กับ ธ.ก.ส. ตามโครงการนี้เท่านั้น ซึ่งหนี้สิน ตามโครงการนี้เป็นหนี้สินหลักที่เป็นภาระมากที่สุดของเกษตรกรกลุ่มนี้

2.1.2 เพื่อสร้างโอกาสให้แก่เกษตรกรได้ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น หลังจาก ปัญหาหนี้สินที่เป็นภาระหนักได้บรรเทาความรุนแรงลง

2.1.3 เพื่อแสดงความรับผิดชอบร่วมกันของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและ ธ.ก.ส. ในการ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการของส่วนราชการแล้วประสบปัญหาเดือดร้อนจากปัจจัย ที่ไม่ใช่ความผิดของตัวเกษตรกรเอง

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการ

เพื่อบรรเทาปัญหาหนี้และเกษตรกร ธ.ก.ส. สามารถดำเนินการได้ทันทีที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

2.4 ข้อเท็จจริง

2.4.1 ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปตามผังแสดงขั้นตอนการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

2.4.2 ธ.ก.ส. โดยฝ่ายกิจการสาขาและฝ่ายสินเชื่อประสานงานกับ สป.ก. ในฐานะหน่วยงานเจ้าของโครงการเพื่อร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบต่อไป

2.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 โครงการนี้เป็นการดำเนินงานแก้ไขปัญหาโดยวิธีการจำหน่ายหนี้สูญตามกรอบแนวทาง การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ ซึ่งมีเงื่อนไขครบถ้วนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547

2.6 ความเห็นของส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของโครงการ

ธ.ก.ส. ได้ประสานงานกับ สป.ก. เพื่อให้ความเห็นชอบมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการ ซึ่ง สป.ก. จะได้ให้ความเห็นในการประชุมคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ที่คาดว่าจะประชุมในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2547

2.6.2 ความเห็นของ ธ.ก.ส.

สภาพปัญหาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าแนวทางตามที่ได้ดำเนินการมายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาของโครงการได้อย่างเบ็ดเสร็จ เพราะภาระหนี้สินของเกษตรกรมีจำนวนมากและสะสมเป็นเวลานานและปัจจุบันเกษตรกรได้เลิกประกอบอาชีพเลี้ยงไก่และปลาแล้วและไปรับจ้าง ซึ่งมีรายได้พอยังชีพเท่านั้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องขอจำหน่ายหนี้สูญและปรับปรุงหนี้ตามแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรของ กบส. ซึ่งคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ได้ให้ความเห็นชอบเมื่อคราวประชุมครั้งที่ 9/2547 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547

2.6.2.1 ขอให้รัฐบาลรับภาระแทนเกษตรกร โดยชดเชยต้นทุนเงินกู้และชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ (ชดเชยต้นทุนเงินและค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) ให้ ธ.ก.ส. เป็นจำนวนเงิน 3,040,222 บาท แยกเป็นชดเชยต้นทุนเงินกู้จำนวน 1,343,675 บาท และชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้จำนวน 1,696,547 บาท โดยใช้หลักเกณฑ์การคำนวณเงินชดเชย การคำนวณเงินชดเชยตามหนังสือ ธ.ก.ส. ที่ 1210/5623 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 เรื่องหลักเกณฑ์การขอเงินชดเชยโครงการนโยบายรัฐกรณีจำหน่ายลูกหนี้เงินกู้จากเกษตรกรเป็นหนี้สูญ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กบส. ในคราวประชุม ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2546

จากปัญหาดังกล่าว ร.ก.ส. ขอกำหนดมาตรการดังนี้

2.7.1 ขอลำหนัสนี้เงินกู้จากบัญชีเป็นหนี้สูญให้แก่เกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาน้ำจืดในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครนายก จำนวน 7 ราย รวมเป็นเงิน 3.338.847.75 บาท โดยมีรายละเอียดสถานะหนี้เกษตรกรรายคนตาม

2.7.2 ขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. เป็นจำนวนเงิน 3,040,222 บาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.7.2.1 ต้นเงินกู้เต็มจำนวน เป็นจำนวนเงิน 1,343,675 บาท

2.7.2.2 ดอกเบี้ยเงินกู้เฉพาะส่วนของต้นทุนเงินและต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นจำนวนเงิน 1,696,547 บาท

ทั้งนี้ ธ.ก.ส. รับภาระเองเป็นจำนวนเงิน 298,625.75 บาท

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล

เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหานี้สิน เนื่องจากประสบปัญหาอุปสรรคในการผลิต และประสบภัยธรรมชาติ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐที่เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพรัฐบาล

ไม่มีผลกระทบด้านลบต่อเสถียรภาพรัฐบาล และหากเกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญห
เบ็ดเสร็จแล้วจะยุติการรวมตัวกันกดดันรัฐเพื่อเรียกร้องความช่วยเหลือจากรัฐบาลอีกต่อไป

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เกษตรกรเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพของรัฐบาล ทำให้เกษตรกรมีโอกาสประกอบอาชีพอื่นเพื่อสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจนก่อให้เกิดครอบครัวต่อไป

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

รัฐบาลจะต้องใช้เงินงบประมาณชดเชยให้แก่ ธ.ก.ส. ในกรณีจำหน่ายหนี้เงินกู้ต่อจากบัญชี
เป็นหนี้สูญให้กับเกษตรกรตามโครงการจำนวน 7 ราย รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 3,040,222 บาท
ทั้งนี้ ธ.ก.ส. รัฐบาลระดมจำนวนเงิน 298,625.75 บาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง

เกษตรกรและบุคคลทั่วไปได้รับทราบถึงนโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น

การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร โครงการพิเศษช่วยเหลือชาวไร่อ้อยประสบความแห้งแล้ง

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

เมื่อต้นปี พ.ศ. 2523 ภาวการณ์ตกปรวบภาวะความแห้งแล้ง เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพปลูกอ้อยเป็นหลัก และมีปริมาณเนื้อที่เพาะปลูกอ้อยมากที่สุดของประเทศ ซึ่งในขณะนั้นมีอ้อยคงเหลืออยู่ประมาณ 96,400 ไร่ โดยเป็นอ้อยที่ชาวไร่อ้อยเก็บไว้ทำพันธุ์และกำลังขาดน้ำอย่างมาก หากต้นอ้อยแห้งตายจะก่อปัญหาให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อยในเขต 7 ไม่มีพันธุ์ไว้เพาะปลูกในฤดูกาลต่อไป จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อช่วยเหลือ โดยกำหนดเป้าหมายการเจาะบ่อน้ำตื้นไว้ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อครอบคลุมพื้นที่ปลูกอ้อย จำนวน 37,600 ไร่ โดย ธ.ก.ส. ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรที่ทำไร่อ้อย 10 ไร่ขึ้นไป เป็นค่าใช้จ่าย บ่อละไม่เกิน 25,000 บาท และกรณีทำไร่อ้อย 30 ไร่ขึ้นไป ไม่เกิน 50,000 บาท รวมเป็นวงเงินทั้งโครงการ จำนวน 47,000,000 บาท กำหนดชำระคืน 3 ปี อัตราดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 5

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการเกษตรในการประชุม เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2523 ได้ขอความร่วมมือให้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ดำเนินการให้สินเชื่อในการเจาะบ่อน้ำตื้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยขึ้นต้นใช้เงินทุนจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ซึ่งคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในการประชุมครั้งที่ 3/2523 วันที่ 25 เมษายน 2523 ได้มีมติเห็นชอบให้ ธ.ก.ส. ร่วมดำเนินงานโครงการ โดยได้ลดหย่อนหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ แต่เนื่องจากเป็นโครงการที่ดำเนินงานมานานแล้ว เอกสารที่เกี่ยวข้องบางส่วนยังค้นหาไม่พบ ธ.ก.ส. จึงได้ขอให้กรมส่งเสริมการเกษตร รับรองการเป็นโครงการของรัฐ เนื่องจากเป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมกัน

1.3 ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

1.3.1 การดำเนินงานตามโครงการ

ธ.ก.ส. ได้นำเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรมาจ่ายเงินกู้จำนวน 1,880 ราย เป็นจำนวนเงิน 47,000,000 บาท ตามเป้าหมาย ทั้งนี้ ภายหลังสิ้นสุดระยะเวลาโครงการแล้ว ธ.ก.ส. ได้ส่งคืนเงินทุนให้แก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และโอนมูลหนี้ตามโครงการมาเป็นหนี้ของ ธ.ก.ส. เพื่อให้การช่วยเหลือสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องโดย ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 มีเกษตรกรที่ค้างชำระ จำนวน 106 ราย ซึ่งในจำนวนนี้ ธ.ก.ส. ได้จ่ายเงินกู้ให้รวมเป็นจำนวนเงิน 2,588,290 บาท แต่เกษตรกร ชำระหนี้ได้เพียง 482,952 บาท ทำให้ค้างชำระต้นเงินกู้ จำนวนเงิน 2,105,338 บาท ดอกเบี้ยจำนวนเงิน 2,437,980.93 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 81 ของจำนวนเงินที่จ่ายเงินกู้

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา

เนื่องจากปริมาณน้ำที่ได้จากการขุดเจาะบ่อน้ำดินไม่เพียงพอที่จะผลิตอ้อยได้ตลอดฤดูกาลผลิต จึงส่งผลให้การเพาะปลูกอ้อยไม่ได้ผลผลิตเท่าที่ควร นอกจากนี้เกษตรกรซึ่งเข้าร่วมโครงการมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ ตลอดจนประสบภาวะภัยแล้งซ้ำซาก เกษตรกรจึงมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามโครงการ

1.3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหามาตรานและผลการแก้ไข

ร.ก.ส. ได้ผัดผ่อนการชำระหนี้ให้เกษตรกรในโครงการและยกเว้นดอกเบี้ยปรับ แต่เกษตรกรยังไม่สามารถเพิ่มผลผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้เพียงพอต่อการชำระหนี้

1.3.4 ปัญหาในปัจจุบัน และสถานะโครงการ

บ่อน้ำดินในโครงการเกิดการตื้นเขิน ส่วนเครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์เสื่อมสภาพตามระยะเวลาไม่สามารถใช้งานต่อไปได้ รวมทั้งมีภัยแล้งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แม้ในปีที่ผลผลิตดีก็ยังไม่ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน จึงทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ขณะที่ราคาผลผลิตตกต่ำ

1.3.5 สถานะถูกหนี้

เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 92,494 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี 78,447 บาท หนี้สินเฉลี่ยต่อราย จำนวน 394,411.76 บาท มีทรัพย์สินเฉลี่ยต่อราย จำนวน 409,794.11 บาท โดยแยกจำนวนเกษตรกรตามจังหวัด ดังนี้

จังหวัด	จำนวนเกษตรกร	จำนวนหนี้คงเหลือ		
		ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	รวม
กาญจนบุรี	87	1,752,829	2,025,667.43	3,778,496.43
ราชบุรี	4	86,183	70,503.50	156,686.50
นครปฐม	10	179,528	202,293.25	381,821.25
สุพรรณบุรี	4	86,798	139,516.75	226,314.75
รวม	105	2,105,338	2,437,980.93	4,543,318.93

2. สารสำคัญ

2.1 ประเด็นสำคัญ

ขอจำหน่ายหนี้สูญและขอเงินชดเชยจากรัฐบาล

2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในการลดภาระหนี้ ซึ่งเป็นการช่วยเหลืออย่างยั่งยืน

2.3 ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการและข้อเท็จจริง

การจำหน่ายหนี้สูญตามโครงการ ธ.ก.ส. จะดำเนินการได้ทันที หลังจาก กรม. มีมติให้จำหน่ายหนี้ โดยจัดทำเป็นระเบียบวิธีปฏิบัติพร้อม กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงาน รวมทั้งประสานงานกับสำนักงานประมาณเพื่อคั่งงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2548 โดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2547 เป็นต้นไป ในการขอเงินให้แก่ ธ.ก.ส.

2.4 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

การพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหานี้สืบเกษตรกรตามโครงการช่วยเหลือชาวไร่อ้อยประสบความสำเร็จ ปี 2523 เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 กำหนดกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหานี้สืบเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐกำหนดไว้

2.5 ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ธ.ก.ส. ได้ประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตรในการให้ความเห็นชอบจำหน่ายหนี้สูญทั้งโครงการ โดยจะชี้แจงเหตุผลความจำเป็นในการประชุม กบส. ครั้งต่อไป

2.6 ข้อเสนอ

2.6.1 เห็นควรกำหนดมาตรการแก้ไข ด้วยการจำหน่ายหนี้สูญให้เกษตรกรในโครงการช่วยเหลือชาวไร่อ้อยประสบความสำเร็จ ปี 2523 ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 จำนวน 105 ราย จำนวนเงิน 4,543,318.93 บาท จำแนกเป็นต้นเงินกู้จำนวนเงิน 2,105,338 บาท และดอกเบี้ยจำนวนเงิน 2,437,980.93 บาท

2.6.2 ขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณขอเงินให้แก่ ธ.ก.ส. ดังนี้

2.6.2.1 ต้นเงินกู้เดิมจำนวนเงิน 2,105,338 บาท

2.6.2.2 ดอกเบี้ยเงินกู้จำนวนเงิน 2,437,980.93 บาท ทั้งนี้เนื่องต้นได้ดำเนินการปรับลดเงินขอเงินตามหลักเกณฑ์ กบส. โดยปรากฏผลการคำนวณได้ เป็นจำนวนเงิน 4,419,200 บาท ซึ่งมากกว่าดอกเบี้ยค้างชำระจริงตามข้างต้น เพราะโครงการดังกล่าวเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ซึ่งต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติของ ธ.ก.ส. ทำให้ ธ.ก.ส. ต้องรับภาระมาตั้งแต่ต้น ดังนั้น จึงขอขอเงินเท่ากับดอกเบี้ยค้างชำระจริง

3. ผลกระทบ

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล

เป็นการสนับสนุนนโยบายการแก้ไขปัญหานี้สืบให้แก่เกษตรกรที่มีภาระหนัก

3.2 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล

ไม่มีผลกระทบ

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ไม่มีผลกระทบ

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

ต้องใช้เงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร แต่เป็นการจ่ายเพียง 1 ปี

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง

เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีหนี้สินเป็นภาระหนัก ซึ่งทำให้สังคมมีมุมมองที่ดีต่อภาครัฐ

3.6 ผลกระทบทางด้านเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

ไม่มีผลกระทบ